

مشاهده و ملاحظه :

نشریات انجمنی

تجدید کننده حوادیر من صبر استند
پاز شدق: دارالفنون ادبیات فاکولته سی، شبندی به
قدر طبعیته امکان پوئنه میان یکی واسکی بر جوق
مؤلفانک طبع و تفسیری در عهده ایدن بر نشریات
انجمنی و وجوده کنیرمش . پوئش مل عرفان
ثامنه سوک زمانرده کوربان حرکتارک الکلر و مایمی
آک متنی و آک خیر لیسیدر . فرصت دوشده چ
صوبله پوز ، بزم نشریات عالمزده کی دورغونانی
و کتابچی دکا لمرک جامگانر زده کی پوشاق
هیچ بر زمان فکری حیائزده بر بخرانه علامت
دکادر بر طرفدن کنندی همتسز لکمز ، دیکر طرفدن
بر طاق اقتصادی ضرور ندردها اسمارینی بیله ایشتند .
یکمز بعضی مؤلفانک خاییده بر تبیر اوزره - کوشه
نسبانه توز لایوب فلانسی و یاخورد او فوندندن سوکره
آتیامنه محکوم بوی غزبه لرله ، بوکون چیتوب
پارین باتان مجموعه لرده داغلوب کتیمه سنی
موجب اولور . نشریات عالمزده کی پو آتارشی هم
مؤلفانر مه فنور و بر بیور ، همده خلفه زده کی
مطالعه سواشتی کورله سور . مؤلفره فنور
و بر بیور ، ذرا ، هیچ بری سمینک آتارشی
کوره بود . حالبوکه بر انسان به قدر ایده آلیست ،
نه قدر عام دوشکونی اولورسه اولسون ، یازدینی
کتایدن مطلقا یا مادی ، یا معنوی بر منفعت بکار .
واقعا بزده بر کتابدن مادی منفعت بکله پینلرک
عددی بک آتور ، هرکس بیلیر که بزده هرمانکی
بر اثرک اعطای صافیی نهایت آتیور نسخینی
کیه من ؛ بو قدر بر صافییش ایسه آنجیق طبع
مصرفی قورومه کایدیر . بوندن ده آتارشی بوکره
تورک ارباب فای و تورک متفکر لری اوتندن بری
امکانرینک الکلر معنوی کار بیله قناعت ایدر خالص
ایدنه آلیست لرور ، عصر لر زده بویله فی سدل اله
چایشاق علم و فکر آدام لرینه آور یاده بیله نادر
تصادف اولور در سیمه بیانه به جل ایتمیکیز .
آور و پانک عرفان سالنامه سنده یازدینی اتردن
هیچ بر منفعت بکله مکسزین الکلر دوشونک ،
تبع اینک ذوق ایچین اوغراشان نامسز و متواضع
عالم نیلرینه راست تکلیک ایچین تا اون بشنچی
واون دردی دصر اوزنه لرینه چیقمق لازم کایر .
ذرا ، هنوز طبعانک کافی درجه ده رواج بولندی
اودور لرده ایدی که ، قدیم کتابلرک ذوقنی یکی
طاعتین بر طاق « اومانست » لر تازه بر علم
هیچانیله سرمت ، الکلر کنیدی لری و بعضی دوستلری
ایچین یازمق شوقی کوستره بیلیور لردی . شبندی
ایسه ، غزیده ، هر حرکت و هر فعالیت کی فکری
فعالیتک هدفه مادی منفعت لدر . اون طفر زینتی
عصرک ایده آلیست وزمانک ایچایانه الکلر آز
تابع اولانلردن یازی راهب ، یاری کاهن بر عالم ،
« هرست ره نان » چو جوقنی و کنجلیک خاطرانی
یازدینی بر کفایده نقل ایدر :

« ایلك اثرمك انما تدرت من صکره اوله بر طابع
وناشر جوئنه معروض نالم که ، نه یابه جمعی
شاشیردم . اوزمانه قدر عقلم یازده ایشلرینه هیچ
ایرمنزدی ، حالاده اوله لدر . فقط ، اوست اوسته
امضالامه باشلامدیم و نونز اولور ، آلدیم چکار
بخی و اوش او اوش حیائتک مادی ایشلرینه آلیشدردی .
ویا لکن فکری و معنوی مشغولیتاره دولو اولان
عمرمه بر ازا قایغوسی و بر ازا بازارکان روحینی
قاریشدی . »
بوندن یازیم عصر اول ره نانه او قدر یابانچی
کان بوروجت و پو قایغولر بوکونکی آوروپا ادبا
و علماسنک نشریات و تألیفات عالمه ایلك آفاق
یاسدنلری کوندن بری نفس ایشلر کی بکانه هم ادر .
بزده دها بر جوق سنه لر ایچین فکر و نلم
عمله سنک بویله بر هوای نفس ایتمه لرینه احتیال
پوقدر . بو ذوالیلرک ، شبندی لک آرزو ایشدنلر کی
شی هیچ دکاسه اثر لرینک خوردن و خرابی دن
قورنبله سیدر . ذرا ، معاصر لرک کوزی او کشته
اسلادک بزده آل یازمه سی اولورق بر اقدینی بر جوق
قیمتدار ثمرلر وارکه ، هر کون یا کتبه نانه لر دن
آشیریلری و یاخورد یا قتی ، یازچه لایق کی تپلر
قاریشیدنه سانکه حال لرینک صوکره کونلری

یازدیده درلر . بوندن شیددی به قدر قاج کیمی
استفاده ایتدی ؟ بوندن سوکره قاج کیمی استفاده
ایده بیار ؟ ایینه ، اثرینک طبع و نشرندن امین
اوله لرق تألیفات فانیسان کیمه لرک دها ایلك
خطوده شوق و غیر نلرینی قیرمق ایچین یالکر
اسکی کتابلرک بو مؤلم عاقبتی کوروب حس ایتمک
کایدیر .
دارالفنون ادبیات فاکولته سنک محترابه وجود
بولان « نشریات انجمنی » - که عینی زمانه مطبوع
نسخه لری بر لثیان بوال یازمه سی کتابلری ده باصمق
نیتنددر - عجا بزده کی تألیفات عالمه ، یکی بر
زندگی کنیرمه بیله چکی ؟ بو خصوصه شیدیدین
امیده و شدمک چا اتر دکادر . ذرا ، سوکره سنه لرده
قولانر من بو کی تشبیلرک بیله او قدر دولدی
و کوز لر من او قدر آرتدیجه کورمه آلیشدی که
بندما ، ایستر ایسته من ، همه بوله اولورسه
اولسون ، هر کی آتیان آتک صوکنده مطلقا
بر بوشله ، صایاجتی و آرقه سنده هیچ بر اثر
بر اقبه جتی تخمین ایتمک فلا کتبه محکوم قایورور .
الکلر یازده ارباب قلموزک تشبیلری و معارف نظارتنک
مادی و معنوی مساویته « آثار اسلافی » طبع
و نشر ایچین تشکل ایدن او قویوسلرک و غریک
الکلر بوکره فلسفیلر کی لسانزه نقل ایچین قورولان
او معاصر لک نتیجه مساعیسی نه اولدی ؛ واقعا آرایه
حرب کیردی ، هریت کیردی ، معارف نظارنی
بوکی تشبیلره معاونتده بولتی شوبله دورسون
کندی ما ، مولرینک و معاملرینک معاشی بیله و برمه بک
بر حاله کیردی . فقط ؛ بز امینرک حرب اولمسه
ایدی ، هریت اولمسه ایدی ، معارف نظارتنک
بودجه سی هر تورو فوق العاده مصادره مساعد
بولمسه ایدی ، یانه بو ایشلر یورومیه چکدی ؛
چونکه یایلان مساعیده معین بر اصول تعقیب
ایدیلور دی ؛ هر اصولسز سی ایسه بیورده در ؛
حق یالکر بیورده دکل مضرده ؛ ذرا ، بوکی
سعیلر ، بر جوق فکر و اراده قوت لرینک بوش بره
هیا اولوب کتیمه سنندن باشقه بر شی یاراماز .
حالبوکه ، بزده قوت لر منی اوله بر طاق نا انکره مساعی
صرف ایده چک و فکر لر منی تطبیق و اجرا قایلینی
اولیان بر طاق پروژهر ، تشبیلر بیشتند برفره
یورده جتی بر دوره مزرده دکان . بزده اقتصادی
حیائزده تصرف و ادخار بره نسبی نه قدر الزم
بر شی سه فکری حیائزده ده او قدر و بلکه اوندن
دها زیاده لازمدر . بناء علیه لازم کایرک اجتماعی
حیائزک حرئی و عصری بر میرایه سوق ایچین
یابدن قوت لر زده واضع اولدی ؛ هر شی بو کوچو کدن
باشلامه سی بیله لم . ذرا ، شیددی به قدر زاولگی
هالکتهمز ده انا باشمزدن بوکره ایشلر آتدی بندن ایچین .
درکه و اصل اولق ایسته دیکه ، زغاه به بر تورو وار امدادی ؛
صاغه ، صوله صایدق ؛ بعضاً تکرار کری به دونک
جیوریتنده قالدق ؟ بویله نه قدر چوق زمان غایب
ایتمک ، نه قدر بورولق .
. بو تورو بونهمین به نولوبه لک اورتوسی قاج
نسل یاپوب بوزدی ! هیچ برین بزدن سوکره
کان ذوبنه بونک حسایی و بره جک بر حاله دکان .
آنجیق ، همیزک صبرا ایله او طور دیریمز تر کازک
باشنه کچاک اوزره بونا نازه اصول دائره سنده
چالشمق سرنی توصیه ایتمکدن باشنه یابه جتی
بر شی من پوقدر .

یعقوب قوری

صیحة امینة فی شرح الفنون

هرکون صباحی نهر اونور ، سیاسی ، علمی ، اقتصادی تورک غزمه سیبا

عمل اداره می : استانبول باب عالی جاده سنده « اقدام » بودی - دائرة علم

تلفون نوروسی : استانبول ، ۱۷۹۷ - تلفرات آدرسی : استانبول

نسخه سی ♦ ♦ ♦ پاره در

نومرو ۹۰۳۰

دارالفنون

ویانه دن : [۳]

استانبول دارالفنون طایفه سنک ، بعضی معلمی قبول ایتمه لاری یالکز بزده کورلش شیلردن دکادر . بونک هر برده امثاله تصادف اولونور . فقط هیچ بر دارالفنونه ویاخود اونک خارجنده ، آمال عمومی ملیه به مخالف آغر آجوبده کندی ملتک اراده عمومی سنی ، روحی دقیقه لرده ، اتهام ایدن مدرسلر کورله مشدر . بونک امثالی یوقدر . نه ایچون ؟

اولجه بر ایکی مقاله مزده سویله دیکمز وجه ایله دارالفنون مابت فکریک تمرکز ایتمدیکی بر بیلکی بوددی در . او قدر که یه اولجه دیدیکمز وجه ایله ، دارالفنونه بر امین تعینی مسئله سی ، هر برده عمومک انتظار دقتی جلب ایدن بر مسئله در . بر قابینه ریسنک شخصی نه قدر حکم سورر ایسه ، امپترک شخصیتی دخی ملکیتک علو عرفان محیطنده ولتی منطقه سنده اودرجه حکمتی یورودر .

ثاباً مشروطیتله اداره اولنان ملکیتلرده همه حال وبالضروره صریح الاجرا اولان بر قانون وارد . مشروطیتلرده حریت ، مطلق دکادر . مشروطیتک حریتی ، ملت وکیلرینک ارزوسیه معیددر . مثلا مجلس مبعوثان بر قانونی ایی ، فنا ، قبول ایتمکدن سوکره بر قانون طوغری دکادر ، هییه اونک احکای خارجه چقیله ماز . حتی دکال فرد ، اقلیت فرقه لرینک دخی بویه بر صلاحیتی یوقدر .

بز بوکون کوریورزکه آناطولینک اجتهادی بر اجتهاد ملیدر ، ملتک اکثریت قاهره سنجه قبول ایلمش بر اجتهاددر . بناء علیه بو اجتهاده علم ، ولی دخی التفاق ایتمکه مجبوردرلو . شاید علیک ، ولیک بر اعتراضلری وارسه ، بونی قوه تصریحیه به ، یاخود قوه اجرائیه تک ریسنه صورت خصوصیه به بیلدر لرلو . اگر فکریلری اکثریتجه قبول اولونور ایسه مقتضای اجرا اولونور . منکبتک نه باشنده بولونان رئیس حکومتی ، نه اولتنه آلمش بر قوماندانی ، نه بر ادب وعلانی اورتنه چیقوبده بنده شویله بر آدم دیوب بر طراف ایشاره قالمیسه ماز . بوکا دائر امر بقاده دخی اخیراً کوریلن بر ایکی مشالی ذکر ایتمک ایدی . امر بقانک حرب عمومی به اشتراکی تقید ایله خانی بوندن ضرورتی ایچون پرویاناندایه باشلاش اولان بر امر بقانلیک خائن وطن عد ایلمه لریک الاکن حبسخانه ده یاخنده اولدیغی موسیو ویلسونک صوکر ریاستی کوننده بیله بو آدمی عقودن استنکاف ایلمش اولدیغی ایقان ایتمک .

دارالفنونلر مابنک انک فیضیل بر منهدر . دقت ایتمیور یز وکوره یوری بز که بر مات کنندی باشنه فالیر قائلز ، الملک یابدانی ایمن دارالفنونی تأسیس ایتمکدر . وقیله اسکی آوستریاده بونک ایچون چیقان کورانی ویاطردیلرک حدی ، حسابی یوقدی . خاطر مددر ، ایطالیانلر ویانه ده بر دارالفنون تأسیس ایتمک ایسته دیلر ، بوکا آوستریا حکومتی مساعده ایتمدی . ترسینه ده ایتمکی وعد ایتمدی . اوسویله نیک ایطالیان قسمی طایفه سی ، کنجلیکی ایطالیانلر ایتمکده مزه طبلر . چه نکه شهن

باب عالی ایله ایتالی

عقد اولوندر بیضی عوام قمار

بو استلافنامه یه کوره باب عالی ، ایتال

معدن ، امور نافع حقتنده کی صراج

لوندره ۳ (ت.ه.ر) - ایتالیا مکر

استلافنامه سی عقد ایلمکدنبره بوبوک بریتان

ایتالیا حکومت بر روستونام کوندر بویک روا

لوندره ۴ (ت.ه.ر) - موسیو (چامبرلایز

دائر ایراد ایلمن برسؤاله جواباً ایتالیا حکومتل

مذکور استلافنامه موجبنجه حکومت مذکور

نافعه یه متعلق برطاق مساعدات و امتیازات حقتده

صورته تدقیق درعهده ایلمدیکی ۲۴ نسانده ایتا

مع هذا ایتالیا حکومتی مذکور استلافنامه تک کند

بر بریتانیا حکومتنه امکان حاصل اولور اولماز ایتا

روما ۴ (ت.ه.ر) - آژانس استثنائی ایتا

بیله بر بیور .

آنقره ایتالیا ایله هنوز بر استلاف

آصریقا آژانسک استانبولدن چکدیکی بر تلف

امضا ایلمدیکی روس - آلمان معاهده اخیره سنه

طرفندن صورت قطعیه ده تکذیب ایلمکدر .

الفنوننده بعضی مدرسلرک بو فکره مخالف بر

طور آملاری جائز اوله ماز . او فکرده اولان

مدرسلر ، تدریس رخله سنه اوطوره مازلر .

مع انأسف استانبول بوکی مسئله لری آکامه قدن

بوآنه قدر چوق اوزاق قالی . استانبولده ک

قوزمو بولیتیزم درکه ، بزده حرکات ملیه ای آکامه

سبب اولور و جوق عبیدر که حرکات ملیه علینده ک

یازیلری ، استانبول اوقور یازارلری لرینه آیلورلر ،

و بناء علیه حقوق ملیه تک ضعفه دوشسنه سبب

اولورولر . بوکی یازیلری بالذات وه نیره لوس

قاج کره اشتیاداً ذکر ایتمدی .

دارالفنونلرک مصارفی ، آیقارلی و برن تورک

ملتی دره بومات کنندی فداکارلیه تأسیس اولنان

بر مؤسسه ده کنندی ملیتی لهنده اداره افکار

اولونامسی ایسته مکده خلیدر . بو ملته وکالت

ایندن ده مجلس مبعوثاندر . نه معارف نظارتیدر ،

نه ده مجلس مدرسن . مدرسلر ایچنده بو نتیجه لکاری

تقدیر ایتمه یلرک تدریس کرسیلرلی ، ترک ایتملی

اقتضا ایدر .

مع انأسف بزم بوکی اصولر حقتده معلو . ماغز یوقدر . ادب احکامده تحصیللری پک ناقصدر . بونلرک علوم سیاسییه و حقوقیه آتسالری اولما دیغندن کندیلرندن عجایب خالار صادر اولور . بزده ، مدرسن ده یوندن سوکره بئشه چکدر . مدرسک بئشهمی آتیجی تدریس و ندرس سندینه ، سند متسللته صاحب اولما سیله ممکن اوله بیلر . اگر مدرسلر من ، وقیله آروپا دارالفنونلرینه

صنفلرده معمارک ، عین درسک دواي حالنده ، دیکشهمه سنی توصیه ایتمدی . زیرا تبدلدن طلبه ایچون فنا بر نتیجه کوریلور ایتمش . شبهه یوق که دارالفنونلر ده ک تاریخ سیاسی درسنده دخی بویه بر نتیجه کوریلوردر . برینک فکری ، دیکرینک کینه او یایوردر .

آروپا دارالفنونلر نه ، بگنله برن مدرسلر حقتده تطبیق اولونان تحف اصولار وارد . مدرس طلبه تک کنده یسندن نمون اولما دیغنی دویماز ، حسن ایتمایسه ، برکون صنفنده اوکنده کیسه سی بوله ماز . شو قدر که آروپا دارالفنونلر نه بر مدرسک درسنه طلبه کله یور دییه دارالفنون قایدلماز . بوکا امکان یوقدر . بویه برشی پایله چیخی فرضی ایلمسه ، همه حال بعضی عزل و نصیلر وقوع بولور . طلبه بعضاً صنفده ایصلیق چالارلر . مدرس یوندن صیقار ، دیشاری چیقار ، اصراز ایدر ایسه ایصلیقار ، بر برشی تعقیب ایدر و سز نه شیر . نهایت مدرس ترک رخله ایدر .

بعضاً صنفلر ده خوشه کتیه جک کبوی قوقولری نشر ایدرلر . مدرس متأثر اولور دیشاری چیقار . بزده وقیله مکتب حقتده طلبه تک ایکی حرکتی اولدی . بزده مستبد برمدیر ، دیکر نه اقتدار سن بر مدرس مکتبدن اوزافلاشدرلرلی . او زمان معارف ناظری منیف باشا ایدی . صرحوم اختیار برکنج ایدی . کنجلیکی چوق سور ، اونلر ده ک آتش مقدسی دائماً یارلا در ایدی . منیف باشا شرفک اولادندن ایدی ؛ فقط اونده صانک اولدن

بز بكون كوربيورزكه آناطوليك اجتهادی بر اجتهاد ملیدر ، ملتلك اکثریت قاهره سنبه قبول ایلمش بر اجتهاددر . بناء علیه بو اجتهاده عل ، ولی دخی الحاقی ایتمک مجبوردرلر . شاید علی نك ، ولی نك بر اعتراضلری وارسه ، بونی قوه تشریحیه ، یاخود قوه اجرائیه نك رئیسنه صورت خصوصیه ده بیلدیرلر . اگر فکریلی اکثریت قبول اولونور ایسه مقتضای اجرا اولونور . نکتک نه باشنده بولونان رئیس حکومتی ، نه اوسته آتکس بر قوماندانی ، نه بر ادیب وعلالی اوزیه جیقهده بنده شوپله بر آدم دیوب برطاقم اوعالرد قالیقه سمان . بوکا دائر آسرافاده دخی اخیراً کوریلن بر ایکی مسألی ذکر ایتمک ایدی . آسرافاتک حرب عمومی به اشتراکی تقید ایله خاقی بوندن صوغوتق ایچون پرویغاندایه باشلامش اولان بر آسرافاتک خاقی وطن عد ایملدیلهک الاکن حبسخانهده یاغنده اولدیغی موسیو ویلسونک صوگ ریاستی کونده بیله بو آدمی عفودن استنکاف ایلمش اولدیغی ایقان ایتمک . دارالفنونلر مایتنک فیضلی بر منبیدر .

دقت ایچوریوز وکوریوزی بز که بر مات کندی باشنه قایلر قاناز ، ایلمک یا بدینی ایلمش دارالفنوتی تأسیس ایتمکدر . وقتیه اسکی آوستریاده بونک ایچون چیقان کورانی ویا طردیلرک حدی ، حسابی یوندی . خاطر مدده بر ایستالیطرو یا نه بر دارالفنون تأسیس ایتمک ایسته دیلر ، بوکا آوستریا حکومتی مساعده ایتمدی . ترسنده ایتمکی وعد ایتمدی .

اصویپورنک ایستالیطان قسمی طلبه سی ، کنجلیکی ایستالیطه بک زیاده حر بو طردلر . چونکه بیون او طلبه کیدوب (میلان) دارالفنوتنده تکمل ایلمک مایت فکری اوزاده تمیه ایملرلر . باغراد دارالفنوتی صریق حقتده اک جوق چالیشمش بر مؤسسه در . بوراده اکمال تحصیل ایتمدی بیلر شورایه بورایه یوللانیر وولیت فکری نشره توسیط ایملدیلر ایدی . بوکا مخصوص آیری بر تشکیلات دخی واردی . بن بوندن وقتیه بر پارچه بحث ایتمش ایدم . نسلکه صوبیه دارالفنونک وظیفه سی دخی بودر . بو دارالفنوتنده اکمال تحصیل ایلمن فداکار طلبه ما کدوتیایه کچوب کوی مکتبلرنده خواجهک ایملر و «بز دارالفنونن چقدق کوی مکتبلرینه کیتکه نزل ایتم» دتمزدی . چونکه وظیفه لوری ، صرف مایت فکری نك توسی ایدی .

شمدی بوراده ایملدیورم که یونانیلر ازمیرده دخی بر دارالفنون تأسیس ایتمک ایسته یورلر . یالکیز ایسته نك دکل ، ویا نه کنساجیلرندن بودارالفنون ایچون شمدیلن کتابلر دخی صائون آلفه باشلادیلر .

خروانلرکده مکمل بردارالفنولری واردر . بوسه مسامان کنجاری اکثریتیه بو دارالفنوتیه کیدیبورلر . خروانلر اولره حسن معامله کونستریورلر .

بترسبورخ ویا خلاصه مرستاقوه دارالفنونک وظیفه سی ده بوایدی . برکزه اورانک طلبه سیله برلشدم . بر مباحثه وقوع بولدی . روس مؤلفارندن (تورکانه فی) کدی بوقسه (تولستوی) کدی اثرلری صریح اولدانی حقتده بیان مطالعه ایملدیورایدی . نهایت (تولستوی) بیون اثرلرته ، موضوعلری روسافندن آلدانی ایچون ترجیح ایلمدی .

یاغنده ده فلامانلر ایله فرانسن لمسانی تکلم ایلمی بولسا یلر آراسنده آیری آیری دارالفنون تأسیس ایتمکده نسلکه ظهور ایلمش اولدیغی ، علومدر ، بو هر برده بوله ایکن ، استانبول دار .

الفونوتنده بعض مدرسارک بوفکرلره مخالف بر طور آلمانلی جائز اوله ماز . او فکرده اولان مدرسلر ، تدریس رحله سنه او طوره مازلر .

مع التأسف استانبول بولکیمی مسئله لری آسرافندن بو آنه قدر جوق اوزاق قالدی . استانبولده ک قوزمو بولیتیزم درک ، بزده حرکات ملیه یی آسرافمه سبب اولور و جوق عبیدر که حرکات ملیه عابنده ک یازیلری ، استانبول اوقور یازیلری الرینه آیلورلر ، و بناء علیه حقوق ملیه نك ضعه دوشمنه سبب اولورلر . بولکیم یازیلری بالذات وه نیزه لوس قاج کره اشتهاذا ذکر ایتمدی .

دارالفنونک مصارفی ، آیفقرلی ویرن تورک ملت دره بومات کندی فداکارلیله تأسیس اولان بر مؤسسه کندی ملتیه لهنده اداره افکار اولونماسی ایسته مکده حقلیدر . بو ماته وکالت ایلمن ده مجلس معوانلدر . نه معارف نظارتدر ، نه ده مجلس مدرسن . مدرسار ایتمده بو ایتمه لکاری تقدیر ایتمه یلرک تدریس کرسیلر یی ، ترک ایتملی اقتضا ایلمر .

مع التأسف بزم بولکیمی اصوللر حقتده معلوم مائز بوقدر . ادباز مکده تحصیللری بک ناقصدر . بونلرک علوم سیاسی و حقوقیه ب آسابلری اولما دیغندن کندیلرندن عجائب حاللر صادر اولور . بزده ، مدرسه بوندن صوگره پیشه کچدر . مدرسک پیشه سی ایچنی تدریس و تدریس سندینه ، سند متسللانه صاحب اولماسیله ممکن اوله بیلیر . اگر مدرسار حزم ، وقتیه آوروپا دارالفنونلرینه منتظماً دوام ایلوب متسللاً تدریس رحله سته کچمش معلملردن تدریس ایتمش اولسه لر ایدی ، دارالفنوننر بالطبع عصرلردن بری کائن عتفه داخلنده تکون و تکمل ایلمدی . ایسته استانبول دارالفنوتنده کوریلن اطراف سزافک سببی هپ بونده در . ایکنجی درجه تحصیل منتظماً کوروب امتحانلرده اثبات ایافت ایتمکدن صوگره دارالفنوتیه کیرملی و اورانک اوج درت سنه نك درس لر یی ده منتظماً اکمال ایتملی . بنه بر مقاله مرده دیش ایلمک دارالفنوتلرده مدرس ویا مدرس معاونلکی تألیفات ذاتیه صاحی اولمه بوقفایدر . مترجک و ناقل لک دکل . . . علماجه مقبول اوله جق بر کتاب تألیف ایتمیجه دارالفنوتنده وظیفه تدرسه کچمز .

بر کون کله جک که بزدهده بوله اوله جق . بزدارالفنونلری تشکیله بولوزی آسرافه میهرق مدرسلکک اوکنی بک آجیق بر اقدق . حتی لزوم سز مدرسار بیله بر اقدق . مثلاً دارالفنوتلرده تاریخ سیاسی ایچون ایکی مدرس وارمش . بری علی العموم تاریخ سیاسی تدریس ایلمر ایش ، دیگر یی ده دولت عثمانیه ایله آوروپا دولتلرینک مناسبتلندن بحث ایلمر ایش ! بوکا نه لزوم وار ایدی ؟ تاریخ سیاسی تدریس ایلمن ذالک وظیفه سی ، دولت عثمانیه نكده مناسبت سیاسی سنی تدریس ایتمکدر . لوزان دارالفنوتده ک تاریخ سیاسی معلم مشهوری موسیو (ادمون روسیه) ، دکل بیون آوروپانک سیاسیاتی ، دولت عثمانیه نك دخی تاریخ سیاسی کابل تدریس ایلمر . بو ذالک قاج کره قونفرانس لر بندهده بولوندی . او حالده بزم دارالفنوتلر نكده ک تاریخ سیاسی معلمی که بر تورکدر ، ایله موسیو روسیه قدر تورک ایلی تاریخ سیاسی تدریسه شتمدر . او حالده ؟ . . .

اخیراً فرانسه ده ایکنجی درجه تحصیل پروگراملری و اصول تدریس حقتده تدقیقات اجرا ایملدی صره ده آقاده ای اعضا ستمده بر ذات

صنفا رده معمارک ، عین درسک دوی حالنده ، دکیشمه سنی توصیه ایتمدی . زیرا تبدلدن طلبه ایچون فنا بر نتیجه کوریلور ایش . شبه یوق که دارالفنوتلر ده ک تاریخ سیاسی درسنده دخی بوله بر نتیجه کوریلوردر . برینک فکری ، دیگر نك کنه او یاپوردر .

آوروپا دارالفنوتلر نكده ، بکله نین مدرسلر حقتده تطبیق اولونان تحف اصوللر واردر . مدرس طلبه نك کندی سندن نمون اولما دیغنی دوام ، حس ایترایسه ، بر کون صنفده اوکنده کیمسه یی بوله ماز . شو فدر که آوروپا دارالفنوتلر نكده بر مدرسک درسته طلبه کله یور دییه دارالفنون قانادلساز . بوکا امکان بوقدر . بوله برینی یاپیله جنی فرض ایلمسه ، بیهمه حال بعض عزل واصل و وقوع بولور . طلبه بوضاً صنفده ایصلیق چالارلر . مدرس بوندن صیقیلر . دیشاری چیقار . اصرار ایلمر ایسه ایصلیقار ، بر برینی تعقیب ایلمر و سرتله شیر . نهایت مدرس ترک رحله ایلمر .

بعضاً صنفده خوشه کیتیه جک کوی قورلری نشر ایلمر . مدرس متأمر اولور دیشاری چیقار . بزده وقتیه مکتب حقتده طلبه نك ایکی حرکتی اولدی . برنده مستبد برمدیر ، دیگر نكده اقتدار سز بر مدرس مکتبندن اوزاقلاشلدر لری . او زمان معارف نظری منیف پاشا ایدی . صرحوم اختیار برکنج ایدی . کنجلیکی جوق سور ، اولنده ک آتش مقدسی دائماً یازلادیر ایدی . منیف پاشا شرقک اولادندن ایدی ؛ فقط اولنده صانک اولدن بر آوروپالیق وار ایدی . اونک ایچون سونو . کلکدن ، سونوک طوروشدن خوشلاناز ایدی . بناء علیه ایکی دفعه ده طلبه نك حقلی اولدیغی کوروی ولزام کائن معامله یی اجرا ایتمدی .

* * *
— لاخته —

مخاربه ائسانسده جنورا دارالفنوتی مدرسارندن (چرمن حقوقی) معلمی موسیو (هو غودوقلایاره ده) بر مثال کتیردیکی صره ده ، آلمانلر سیویل باجیق لیری لی فالحقیقه اعدام ایلمیورلر ، فقط بونده حقلیدرلر ، چونکه بولباچیقالیر ، آلمان عسکری اوزرینه آتش ایتماردر ، دیشدر . طلبه بوسوزلری ایشیدر ایشتم ، ایصلیق چالهرق و آیفقرلی برلره اورهرق نایش یاپوب صنفدن چیقه شاردر . بونک اوزرینه دارالفنون مائت جنورا معارف دائره سنک اخطار بیله معلم درسی غیر معین بر زمان ایچون تعطیل ایتمشدر . حالبوکه اودرسی اوزمان او معلمدن باشقه اوقوده جتی دیگر بر ذات جنوراده بولونمادیغنی ایچون درسک تعطیلندن حاصل اوله جق ضرره تحمل ایلمشدر . بر بیق سته صوگره دیگر بر مدرس اجرای تدقیقات ایله اودرسی تدریس ایتمکی درعه ده ایله یامشدر .

شومال شایان ملاحظه در . جنورا دارالفنوتی بر باجیق دارالفنوتی دکلدر . اوراده ک طلبه ده باجیقالی دکلدرلر . فقط اصویپورلر ، آلمانلری حقم سز بولدیلرندن ، اولر ایچون طرفکیرانه سوز سولیلر بر اصویپورلر مدرسی پروستو ایلمر درسدن چیقار مشلدر .

غزیه لرده اوقودق که بر انکلیز خساری ، استانبول دارالفنوتی طلبه سنی ، حرکاتلرندن طولانی نقد ایش ایش . بونلری اوزغرا بک آوروپا ده جریان ایلمن اسوله نه قدر شیر واقف اولدیغنی اثبات ایچون لاخته اولرق بورایه درج ایلمیورم .

عثمانلی سراینده ندیملر

بونلری وقتيله « اكلنجيه » دن ديكلمهش اولان حكمدارلك بويوك براحتاسنى كوره من ...

« ذيل شقايق » صاحبي بواقعهنى بوندن براز فرقى اولارق نقل ايدييورگه ، هر نقطه نظر دن داها شايان اعتقاد در : [. . . سلطان مراده بدائع آثار عرض ايله دكده مظهر جوائز بي شمار اولوب اول باده غريب و عجيب واديلدن سوز قويارم شدنه . كاهى خانه و برانندن شكات ايديوب احسانه بهانه ، كاهى ذخيره قفدانى حكايت قلوب رجاي بهاي ترخانه ايدردى . كاهى اولاد و عيال ايچون قنناي لباس و جههاز ، كاهى بر احمق خدمتكارى ايله سرگذشتي بيانده تورك خانه لطائف برداز ايدوب انواع مضحكات و طرفه طرايف انشا ايلردى . هر ويدركه مرحوم سلطان مراد خان تراوغ و آثار ناشيده حكايات ايله بر مجموعۀ خاطر قريب جمع و ترتيب ايله كه ايالى شنهاده اكلنجيه قابل عبر و تحسايي مشتمل اولار . جنائى چلي دخی مجموعۀ خزانه حافظه سى اولان نوادري درج ايدوب كنانى انام ايندكده « بدائع الآثار » ديو نام وضع ايدوب بر كاتب خوشنويسه يازدير . و جدول ايچون مذهب و پرز . قصه خوان شاه جهان اولان « درويش اكلنجيه » بوقصه دن آكاه اولوب مذهب ايله آشنا اولور . و هر جزو كه جدول ايچون كلور ، بامها حكاياتي حفظ ايدوب حضور پادشاه بده نقل ايدور . بو ويژه اوزره نقل حكاياتي تمام اولدقه كتاب دخی حليه ختام بولوب حضور پادشاهي به عرض اولونور . جنائى دردمند جوائز بيكران اميدله باب عاليله نكران ايكن پادشاه عاليجاه نكاه افكن صفحات كتاب اولدقه ، بز ناشيده حكايات ايسته دك ، بو خود بزم « اكلنجيه » نك دتلر ندين آنجق ديو التفات بيور صرلر . قيو آغاسى غضنفر آغا جزئى احسانله خاطر يني تطيب ايدوب ، اكلنجيه نك نيكلامه لر به خلعت انشا ايله رونق و برمشكيز اول جواهر غلطانى سلك عبارته چكوب خيلي زحمته كيرميشكيز ديدكده جنائى منفعل اولوب تينلرايدر . بالا خره مذهبك خدمتري عيان و بو نقش غريب ديبلارده داستان اولور .]

« ذيل شقايق ، ص ۲۹۶ ، ۲۹۷ » .

بروسه ده عوض باشا مدرسه سى مدرسى ايكن ۱۰۰۴ هجر منده وفات ايدرك « حمزه بك » مترارنه دفن اولونان « جنائى » ، اوچ نلسان اوزره انشا و شعره مقتدر بر شاعر و مكمل بر منشى در . « بليغ » كندى خطيله محرر مفصل ديوانى كورديكى سويله ديكى كى ، « ذيل شقايق » دده بر جوق لطيفه لرلى محرردر . « رياض الجنان » عنوانى مثنويسى ۹۹۵ ده سلطان مراده تقديم ايدرك مظهر احسان اولشدى . بوندن باشقه « جلال القلوب » آدى ديكر بر منظومه سى داها واردر . او دوره عائد شعرا نذكره لر نه و تراجم كتاب لر نه ده اوكا عائد معلوماته تصادف اولونور . و فائنه تاريخ نويس « هاشمى » شو قطعه سى سويله مشدى :

بلند الفاظه فردوسى ثنائى جنائى كيم بولون شعر وانشاده آنك ماندى بر كامل اولوب كسب كمال و معرفته كون كى مشهور كاييله علومك اولشدى لبه واسل قلوب قطع تعلق ناكهان بو دهر فائيدن طوبوب يوز عالم عبايه آخر باغلادى محل اشدوب انتقاله هاشمى دايم ديدى تاريخ

آناطولى توركلرينك قوردقلى بويوك كوچوك مختلف دولتارده ، ساثر اسلام سلاطنلارنده اولدغى كى ، حكمدارى اكلنجيه مكلف نديم و مضحكه تصادف اولونوردى . سلجوقى سرايلارنده بيزانس ايتپاتورلرينك تقليد لرني ياهر ق سلاطنلارنى اكلنجيه مكه چايشان برطاقم مضحك و مقلد لرك موجوديتى بيزانس منبر لرى بزه بيلديريور ؟ سلجوقى تاريخنه عائد شرق منبر لرينك ده ناييد و اكال ايتديكى بو خادشه نظرآ ، عثمانلى حكمدار لرى سرايلارنده نديم و مضحكر ، مقلد لر بولونوردى . عتبه سى ، ساثر آناطولى بكارى كى ، سلجوقيلردن آشلردر .

اسكى و قعه نويسلر من سرايك حيات خصوصيه سى حقه ده يك آز معلومات و پردكلر ندين ، عثمانلى سراينده نديم و مقلد بولونوردى عادتلك هانكى حكمدار زمانده باشلا دغى و مختلف دور لده اكلتساب شهرت ايتش مضحك و مقلد لرك كيملر اولدغى اطرافيله بيله ميوزر . يالكنز « بيلدريم بايزيده » ك بر نديم ، مضحكى اولوب ، وزير لرك عرض حاله چيسارت ايدمه دكلرى حدتلى دقيقه لر نه بعض مسئله لرى اونك وساطت لطفه برداز سيله حله موفق اولدغى بونون مورخلر يازيريور . فارامان اوغوللرينك ، كرمان بكارينك و ساثر آناطولى طوائف ساكنلر سرايلارنده دخی بوجنس آدملر بولونديغى الزده كوشقه لر كوسترمكده در . « بيلدريم بايزيد » دن « سلطان سليم ثنى » به قدر كين پادشاهلر منك خصوصى مجلسلار نه ك مقلد و مضحكر حقه ده خصوصى معلومات بوقدر . يالكنز « سليم ثنى » نك « نساخ حسن » و « چوق بدى رئيس » آدى مشهور مقلد لرني بيلوروز : « نفاخ حسن و چوق بدى رئيس » كه لطائف و شيرينكار لنده تقليد ايله موتاي كولدورور عجبانب مضحكر ايديلر كه استماع ايدن كران جان ثقلادخى كوله كوله اولور لردى . بولره معادل نيجه مقلد و مضحكر مجلسلار نه نشاط بخش ايدلردى .

[تاريخ عرفى] . ينه عبنى مؤلف « سلطان احمد ثالث » ك دخی ارباب لهو و لعبه و قصه خوان و مداحاره مائل اولدغى سويله لرك شو حكايتي ده علاوه ايديريور : « حتى مسخره نك برى شطارت و مهارت تمام ايدوب پادشاه انعام ايله چكى شلده ، بوق خنكارم بو كون بن آلتون ايسته تم بوز دكنك ايسته تم ، ديدى . سبى سؤال اولوندقه ، هله اللى دكنك وورك صوكراسؤال بويوك ذبيجه ، اورواسون ديو فرمان اولوندى . چون دكنك اللى اولدى ، طورلك بر اورتاغم واردور الياسن دخی آكا اورك ، ديدى . اورتاغك كيمدر ديلدكده ، بر بوستانچي دركه سزون آلدغى انعام واحسانك سنى بن كه ورمه ديو نصفى المنم آير ؛ هر آلدغى احسانه اورتاغدر ، بو كوني دكنكك نصفى دخی آنكدر ديدكده پادشاه حضر تلى بو لطفه دن غايت حظ ايدوب فرمان ايدوب بوستانچى كنيديلر ، اللى دكنك دخی اورديار و من ايله مسخره لر دن نسته آلتاسون ديو محكم نتيه ايلدى . »

فى المقتبه سلطان مراد ثالث بومراق بوتون مورخلر طرفدن تصديق اولونده در . حتى بروسه لى « بليغ » مشيار اليك « اكلنجيه » آدى بر « مداح » ي اولدغى سويله لرك بومداح ايله شاعر « بروسه لى جنائى » آراسنده چكن برماجرايى آكلنجيه . « بليغ » ك روايته كوره « اكلنجيه » نك

بداولة افكارده بولمى اولدغى علاوه ايشدر .

سياحت و اخلاقى بريلماسى مستيدار كور و نيور

هيه نظارت ايچون كيتديكى خبر و بريلن خلاف ايديله چكى روايت اولونيور

استانبولده كى و هيزه لوسجى ضابطلار

ازميره دكل ، ازميره كيمر و مكلر

يونان باش وركلى غوناريس ، فرقه سنك خصوصى بر اجتهانده استانبولده كى و هيزه ليست ضابطان حقه ده بيانانده بولنه ق تكرر يونان اردوسنده خدمت كورمك اوزره مراجعت ايدك اولان استانبولده كى و هيزه ليست ضابطارك ازميره دكل ، آنتيه كنده بكارى و اوراده حربه نظارتلك تشييب و تشييب ايدك چكى خدمتله مأمور ايديله چكارى و مظهر دفتر اولاجلرني بيان ايشدر . غوناريسك بوياناقى شهر بزمده كى و هيزه ليست ضابطان اوزرنده يك فا تاثيرلر پائيشدر .

سیاحت و اخترف

بر بلخاسی مضمینار کور و بیور

به نظارت ایچون کیتدیکی خبر ویرین

خلاف ایدیله جکی روایت اولونبور

استانبولده کی وه نینه لوسجی ضابطار

ازیره دکل ، آتیزه کیره دکل

یونان باش وکی غوناریس ، فرقه سنک خصوصی بر اجتماعنده استانبولده کی وه نینه لیست ضابطان حقیقه بیانانده بولنه زنی تکرار یونان اردوسنده خدمت کورمک اوزره مراجعت ایدیله جکی اولان استانبولده کی وه نینه لیست ضابطارک ازیره دکل ، آتیزه کیره دکل کورنی واورده حربیه نظارتک تسیب وتیبین ایدیله جکی خدمتاره مأمور ایدیله جکی و مظهر غفو اولاجقاری بیان ایتشدر .

غوناریسک بویانانی شهریزده کی وه نینه لیست ضابطان اوزرنده پک دا تأثیرلر پاتشدر .

تراکیاده ده تقیضات وار

آتیه (نثر) - جزئل دو سالیس ، تراکیا اردوسی فرماندانی جزئل (موفهه اتوس) ایله برکنده تراکیا اردوسی و حدود خطاری تقیض ایله مشدر .

سلائیک اوزرنده صربلرک ادعاسی

آتیه غزتا نرنده اوقوندیفنه کوره سلائیک لپاننده صرب ترانسیت تجارتیه مخصوص اولق اوزره سریت بر منطقه تأسیسه مأمور اولان قومیسورن قطعی منطقه تک تأسیسه قدر لپانک « بش چنار » قسمنک موفه صربلر طرفندن استمعانیه و یونک ایچون لازم کان تأسیسانک وجوده کنیوله سسته قرار ویرمشدر . صرب حکومتک ، بوموقت تدبیری قبول ایدوب ایله جکی هنوز معلوم دکلمر .

- وجودندن بر اوردی کچیره دک :
- عقلمه قورقونج برشی کلدی ...
- نه در ؟
- سن کبردیگک او کوچک قاینک ، چیقدیگک دارمردیونک ، یاندیفمز بو او طه تک مشوم تاریخلری بیلورمیسک ... ؟
- بوکا دائر شویله بویله بعض روایتلر دویدم اما حقیقی پک تفصیلاتیه بیلمه یورم ...
- بزدن اولکی کراچیلر زماننده بو کوشکده مدهش برجنایت اولمش ...
- اویله دیورلر ...
- عثمان صادق بک زوجیه سی رافه خانی باشقه برارککه یاقه لایه رق اولدرمش ...
- وحشت ...
- ایشته بو او طه ده وورمش . . بلکه شوکوشده ، بلکه شوخچره تک اوکنده ... بلکه شوخچره تک اوکنده ...
- بوره و شوخچره یاران قوجم بگا بوشلیدان بحث ایتدی .
- نه دیدی ؟

عجائب مضحک ایدیلرک استماع ایدن کران جان تئلاخی کوله کوله اولورلردی . بوناره معادل نیجه مقالده مضحک بملرکنده نشاط بخش ایدرلردی « [تاریخ عرفی] . یته عینی مؤلف « سلطان احمد ناک » ک دخ ارباب لپو ولیه و قصه خوان و معاحاره مائل اولدیفنی سوبله مرک شوخکایه ده علاوه ایدیور : « حتی مسخره تک بری شطارت و مهارت تمام ایدوب بادشاه انعام ایدیله جکی سلبده ، یوق خنکارم بو کون بن آتون ایسته تم یوز دکنت ایسترم ، دیدی . سبی سوال اولوندفده ، هله الی دکنت وورک صوکرما سوال بو یورک دریجه ، اورولسون دیو فرمان اولوندی . چون دکنتک الی اولدی ، طورک بر اورتاخم واردر الیسن دخی آکا اولک ، دیدی . اورتاغک کیمدر دینلرکنده ، بر بوستانچیدرکه سز دن آلدینم انعام واحسانک سنی بن کتوردم دیو نصفی الممن آلیر ؟ هر آلدینم احسانه اورتاقدر ، بو کونکی دکنتکک نصنی دخی آنکدر دیدکده بادشاه حضرتلری بو لطفه دن غایت حظ ایدوب فرمان ایدوب بوستانچی کی کتیردیله ، الی دکنت دخی اوردیله و من بعد مسخره لردن لسته آتاسون دیو حکم تنبیه ایلدی . »

فی الحقیقه سلطان مراد ناکک بومراق بوتون مورخلر طرفندن تصدیق اولونمقده در . حتی بروسلی « بلوغ » مشیارلیک « اکلتجه » ادلی بر « مداح » ی اولدیفنی سوبله مرک بومداح ایله شاعر « بروسلی جنانی » آراسنده کین برماجرائی آکلتیور . « بلوغ » ک روایتیه کوره « اکلتیه » تک مضبوطی اولان نقره لری مکرراً دیکلایه دیکلایه صیغامش ، فریحه سندن یکی حکایه لری ایدیله جکی بر شاعر بولوب اوکا بر حکایه مجموعه سی ترتیب ایتدیریله سنی ندماسته امر ایتش ، اولرده شاعر « جنانی » بی بو ایله مأمور ایله مشدر . بو حکایه مجموعه سی درغورون دوغریوه حکمداره تقدیم ایدیله جکی جیتله ، طبیی خطابه ، تذهیبه اعتنا ایدیلکده ایتش . مسئله بی هرناصله دیوان « اکلتیه » هم زاوللی شاعره بر ارون اونسماق همده سرایدکی موقفی صاغلاملاق ایچون تذهیبی ایله ایشی اولدورور ، و « جنانی » تک حکایه لری برر برر حکمداره نقل ایدر . ناک اولاجی جائزه تک خویاسیله اثرنی بران اول اکتله چالیشان و « اکلتیه » تک سینه سندن طبیی بی خبر اولان زاوللی شاعر ، نهایت اثرنی اکتله و تقدیم ایلرسه ده ،

- بن اولسه قادینی دکل حرایی اولدو- روردم . دیدی ...
- چوهر خاتمک اوبرتیدی شیمدی بکاسراسته صورتدم :
- نه دن نجیا ؟
- قوجم دیورکه ...
- آی ؟ ...
- مادام که قالدین خلقة بیه چه ارککدن ضعیف ، عقل ومتناجحه خفیفدر . رجال ایله مشترک ایشله دکاری کناهنده دیشی به نسبتله ارککک حصه مسئولیتی ایکی بلکه اوچ قاتلی اولمالیدر ... چونکه جنس قوینک طبیعتده کی رولی فعلی و جنس لطیفک کی افعالیدره قالدین فضله چه هویبا مزاجلی بیله اولسه مرد بر ارکک اونی دائماً برچوق عشق کتساهارندن قورویله بیلیر ..
- هیچ بویله قادیلی حسیله زوجیه سی همان نیم مداور کوروبده بوتون عظم و انضامی حاشقه توجیه ایدن قوجهده کورمدم . بوده برنوع عصری فلسفه اولمالی ..

ایچون دیو انشاه بیورمزلر ، قیو غامی غضنفر آغا جزئی احسانله خاطرینی تطییب ایدوب ، اکلتیه تک شکرله مره به خاتم انسا ایله روتق ویرمشکنز اول جواهر غاطاتی سلاک عبارته چکوب خیل زحمت کیرمشکنز دیدکده جنانی منفعل اولوب بیینلر ایدر . بالا خره مذهبه کندی عیان و بو نقش غریب دیلارده داستان اولور . [« ذیل شقایق » ص ۳۹۶ ، ۳۹۷ . »

بروسه ده عوض باشا مدرسه سی مدرسی ایکن ۱۰۰۴ مجرمنده وفات ایدرک « حزه بک » مزارانته دفن اولونان « جنانی » ، اوچ لسان اوزره انشا وشعره مقتدر بر شاعر و مکمل بر منشی در . « بلوغ » کندی خطیله محرر منصل دیوانی کوردیکنی سوبله دیکل کی ، « ذیل شقایق » دده بر جوق لطیفه لری محرردر . « ریاض الجنان » عنوانی مثنوی سی ۹۹۵ ده سلطان مراده تقدیم ایدرک مظهر احسان اولمشدی . بوندن باشقه « جلاماقوب » ادلی دیگر بر منظومه سی داها واردر . او دوره فائد شعرا تذکره نرنده و تراجم کتابلر نرنده اوکا عائد معلوماته تصادف اولونور . وفاته تاریخ نویسن « هاشمی » شو قطعه بی سوبله مشدی :

بلند الفاظه فردوسی ثانی جنانی کم بولونع شعر وانشاده آنک مانندی برکامل اولوب کسب کمال و معرفنده کون کی مشهور کالیله علومک اولمشدی لبه واسل قیاب قطع تعلق ناکهان بودهر فائیدن طوبوب یوز عالم عقیابه آخر باغلا دی عمل ایشیدوب انتقاله هاشمی داعی دیدی تاریخ جنانی ایله کلزار عدنه وار یق مزل

کورسلی زاده محمد فواد دارالفنون « تورک ادبیات تاریخی » مدرسی

فرانسز رئیس جمهروری افریقانده دورکنی تونس (ت. ه. ر) - رئیس جمهرور موسیو میلران افریقا طوبراغنی ترک ایدیله صرده فاس ، جزائر تونس ده کی فرانسزله برلی اهالی و مأمورینه خطاباً نعر ایتدیکی بر مکتوبینده حقیقه کوسرتیلن مسرتکارانه حسن قبولدن دولای تشکر ایتش وفرانسه مأمورینی ایله برلی مأمورین آراسنده ک تشریک مساه سایه سنده استحصال ایدیلن یارلاق عمارتدن بر لسان سینتایشله بحث ایتشدر .

- بز بویله قوتوشورکن قوتلی بر بومورقه کوم ، کوم او طه قایمز وورولدی ، دوشکده ایکیمزی ده بردنبره کزلی رایضتمه تک صوغوق نوبی آلدی . صانکه تیزه یه رک دونوبوردق ، آخری می چوهرک قولاغنه ویره رک یاواشچه صورتدم :
- بونه ؟
- او ، بوره کی قاتیلان بر منجمدک صوگ رعه لریله ایکی چکمی بری برینه ووردرق جواب وردی :
- بیلمم ...
- نه یاه چنز ؟
- بیلمم ...
- دیشاریدن کوم کوملر متر ایدر برشدله دوام ایدیوردی ...
- بوساعنده قاینی بویله کومه تن کیم اوله بیلیر ؟ بیلمم ...
- یته اولایشیر ؟
- بیلمم ...

مباحثی وان

کوشنلی زاده فزاد بک

ویا ه دن ه [۳]

دارالفنونه داتر اولان بر قاج سسطره مقابل
پزمن اولدیفکنز جوابی مطالعه ایتدم . بجه
تایت اولدی که بن مقصدی آکلانه ماسم . دارالفنونک
اهیتی ، لزوی وبالخاصه تورک کنجلیکنک بوصفدن
بر دارالعلمه درجه احتیاجی سوز کتورور مساتلدن
دکلدر . ظن ایدرم که دارالفنونلر ایله دارالفنون
طلبه سی حقنده بزده ایلمک اوکجه بر آرز ایضاحات
وبرنلرک برنجیسی بلکه نیم . اوزماندن بو آنه قدر
تبدیل فکر ایتش دکل . تبدیل فکر ایتک دکل ،
بلکه دهامصر اولدم . چونکه بن دارالفنونه
بالکنز بر علم ومعرفت منبی نظریه باقام . بجه
لوراسی علم ومعرفته برلکده (ملت) فکرتیک دخی
منبیدر . وزه علم ومعرفت قدر ، بلکه دهام زیاده
دارالفنونک بو ایکنجی فیضی لازم اولدیفته ، هله
شوزمانلرده ، هیچ رجوع ایتهمک اوزره ، ایمان
ایدنلردم .

شوالده دارالفنون بزه لازمدر ، الزمدر . فقط
بزه بزه لازم اولان دیکر مؤسسه لرکی ، دارالفنونی
دخی یاشاده بیلرلی بز . ایشته بتون دوشونعم بو...
استانبولده او طوره جق تورک لک وضیت مایه
واقتصادیه سی نه اوله جق ؟ ایشته حل اوله جق مسئله بو .
کندی کندیمیزی آلدانایلم . استنبالزک نه اوله جق
کشف ایدم . بو کشفه ابرمکه حکومت ده ، افراده
محتاجدر . فقط بزده فنا براعتیاد واردر . کون
طومعه دن مشیمه شیدن نه لر طوغار ، فلسفه سندن
هر زمان وهر مناسبتله امید وار اولور طوبر بز .
مثلا اخیراً بته معارفه متعلق ایکی مسئله اولدی :
مکتب ملکیه ، عسکری وشدیه لری . بزم
داتره لریمز مستقبلاً بو مکتب لری ایضا ایده بیلر
عظمت دوشدیلر . مستقبلی هیچ کورمه مدیلر ،
بو ملتک آئیده کی وارداتی حقنده تخمیناً تده
بولونه نمدیلر . کندیلرینی حالا زمان ساستده
پاشاپور فرض ایتدیلر . استانبولک بوندن سوکره
کندی یاغیله قاورولنه مجبور اوله جقنی ، بناء علیه
یاغیزی اسراف ایتهمک لازم کله جکی دوشونه جک
لدور جسارت کورسته مدیلر .

آناتولی اوله احتیاجلر ایچنده دره اورادن
استانبول ایچون کافی السابق صره لر بکلهمکه جواز
بو قدر . استانبول بالذات استحصال چاره سی
بوله جق ، استنبالک ممکن اولدینی قدر ایتدیره جک ،
مصارفک مشر اولانلرینی ترجیح ایده جکدر .
فقط بن کوربیورمکه استانبولک بیوک ، کوچوک
بو حقیقی کورمه بور ، بیکدن بیکه مصرفله
قیو آجیور نظارمنده هنوز نه یاه جقلرینی ،
نه دیه جکلرینی کسدرمه بورلر . اولرده حکمت
هوام ایله اوقات کذار . استانبول ایچون احداث
ایلمک ایسته نیلن شرائط معاهده ایسه دهام زیاده
بزی دوشونمکه دعوت ایدر . حاصل کلام استانبول
حکومتی ، استانبول مؤسقاتی ، استانبول اهالیسی
پک زیاده احتیاطله و تدبیرلرله حرکته محتاجدرلر .
پوشه استانبولده او طوره بزم ایچون مستحیل اولور .
ایتمه ، تکرار ایدیورم ، قورقورلم بونده در .
آناتولی نلک آبرجه بردارالفنون تأسیسه مقرار
ورمسنه باقیلر ایسه بوندن بویه آناتولیدن
استانبول دارالفنوننه طلبه نادراً کله جکدر .
دیک که استانبول دارالفنونی ایچون طلبه آزالش
اوله جقدر . آناتولی نلک آبرجه بر دارالفنون
تأسیس ایتسنه ندن احتیاج کورلش اولدیفته ده
بوراده استطراداً ذکر ایدم .

ایشلره می تخصیصی اقتضا اید جکی هر آن نظر
مطالعه ای آلدایمکزه شبهه بو قدر .
استانبول وجواری اهالیسنک هدف تدویس
مسئله سی حقیقه مهم مسئله لر دندر . بو خلقک نه یاه
جقنی ، نه یاه بیله جکی لک ای کورمک لازمدر .
مثلا تجارت بحریه ، قیودانلق ، علی العموم سیر
سفائنه یاریه جق معلومات بورلری ایچون فوق .
الغاده مهمدر . بزم باشمزده اولان حکومت
بو لزوی کورمیلدر ، دکلی ؛ حالبوکه بز بونی
بو آنه قدر نه قدر اعمال ایتشدر . او هوجه که
بزه کوزلری کورم دینلسه ، بز بو عتابه مستحق .
بو خلقی او قدر فنا سوق واداره ایتدک . کذلک

بوزوالیلرک همیسه تروجه دوشکون . آورو یاه
کلوب او کریمک ایسته بورلر . فقط یاره لری یوق کی .
بونلر استقباله قارشی بر عنصر اقتصادی اولتی لزومنی
حسن ایدن اریاب تیقظ دندرلر . برصنتمه ، برمسکله
انتساب پیدا ایتک آرزوسندنه بولونیورلر . فقط
نه کندیلرنده کافی درجه ده یاره وار ، نه ده
آور یاده تشکیلاتنوزار . استانبولده تورک عنصرینک
بقاسنی تأمین ایده جک کنجلر شبهه یوق ، اقتصاداً
مسلح و مجیز اولان کنجلردر . بو کنجلیک یتیشه من
ایسه بز نه ایله طوته جق ؟ خیالانه طالیه لم ، کون طوغاردن
مشیمه شیدن نه لر طوغار دیه رجال الفیدن بر خدمت
کله جکنه انتظار ایتیم . الله بزه عقل ، فکر و برمش .

مستحب منیه ، عشق و سستیوری .
دائرة لرغز مستقبلاً بو مکتبیری ابقا ایدہ بیلیرز
ظننه دوشدیلر . مستقبلی هیچ کوره مدیلر ،
بو ملک آئیده کی وارداتی حقنہ تخمینانده
بولونه نادیار . کندیلرینی حالاً زمان سابقده
پاشایور فرض ایندیله . استانبولک بوندن سوکره
کندی یاغیله قاورولنه مجبور اوله جغنی ، بناه علیه
یاغیزی اسراف ایتمه ک لازم کله جکنی دوشونه جک
لقد حسارت کوستره مدیلر .

آناتولی اوله احتیاجلر ایچنده درکه اورادن
استانبول ایچون کافی السابق صهرل بکله مکه جواز
یوقدر . استانبول بالذات استحصال چاره سنی
بوله جق ، استهلاکی مکن اولدینی قدر ایندیله جک ،
مصارفک شمر اولانلرینی ترجیح ایدہ جکدر .
فقط بن کوریورم که استانبولک بیوک ، کوچوک
بو حقیقی کوره مه یور ، بکیدن یکی به مصرفله
قیو آجیور نظارمنده هنوز نه یا به جقلرینی ،
نه دیبه جکلرینی کسدره مه یورلر . اولرده حکمت
هوام ایله اوقات گذار . استانبول ایچون احداث
ایملک ایستنه یلن شرائط معاهده ایسه دها زیاده
بزی دوشونمکه دعوت ایدر . حاصل کلام استانبول
حکومتی ، استانبول مؤسقاتی ، استانبول اهابلیسی
پک زیاده احتیاطله تدبیرله حرکت محتاجدرله
پوقسه استانبوله اولورمق بزم ایچون مستحیل اولور .
ایسته ، تکرار ایدیورم ، قورقورم بونده در .
آناتولی نلک آریجه بردار الفنون تأسیسه قرار
ورمسته باقلیر ایسه بوندن بویه آناتولیدن
استانبول دارالفنوننه طلبه نادراً کله جکدر .
دیملک که استانبول دارالفنون ایچون طلبه آزالش
اوله جقدر . آناتولی نلک آریجه بر دارالفنون
تأسیس ایتمسه نه دن احتیاج کورلش اولدینی ده
پوراده استطراداً ذکر ایدم .

ملیت نه دیملک اولدینی بزوملک کنترده هر لحظه ده
اوکره نیورز . لوزانده سنه لرجه اقامت ایندک .
اودون و کوروضی برمازودن آلیردق . بر محاربه
قوشنده کور ندرت کسب ایتمش ایدی . تاجرہ بر قاج
کره صیق صیق صر اجعت ایندک . بر کون بزه نه دیرسه
بکه نیرسکنز ؟ «ملککنده کی موجود کور استهلاکانه کافی
کله یور . ایملک اوکره کندی ملتمدن اولانلرک احتیاجاتی
تسویه ایتمه دیکه اجنیبلر دوشونم هم عفو ایدر سکنز !»
درت بش سنه لک بر مشتری به بوجوابک ویرلمسته
بردن بره جام صیقلدی . فقط سوکره باشمی
لنک ایچنه آلوبده دوشونو ندیکمده مغازه جوی
حقل بولدم ، بو آدمه بعدما حرمتله باقنه باشلام !

علی العموم استانبولک شرائط اقتصادیسی
و نورک عصرینک احوال اجتماعیه سی بی پک جوق
دوشونو تدبیریه . بر طرفندن ده کجملکه آجیورم .
کون کچنر که بر کجندن مکتوب آیه م . فقط
[*] صاحب امتیازم طرفندن کورنلیدر .

بوزوالیلرک همیسه ده ثروتمنه دوشکون . آوروایه
کلوب اوکره ک ایسته یورلر . فقط یاره لر ی یوق کی .
بولر استقباله قارشی بر عنصر اقتصادی اولوق لزومنی
حس ایدن ارباب تیقظنددرلر . برصنتمه ، برمسلمه
انتساب پیدا ایتمک آرزوسنده بولونورلر . فقط
نه کندیلرنده کافی دوجه ده یاره وار ، نه ده
آوروایه تشکیلاتنوزار . استانبوله نورک عصرینک
بقاسنی تأمین ایدہ جک کنجلر شبهه یوق ، اقتصاداً
مسلح و مجهز اولان کنجلردر . بوکنجملک تیشه صر
ایسه بز نه ایله طوته جغز ؟ خیالانه طالیه لم ، کون طوغمان
مشیمه شیدن نه لر طوغار دیبره جال الفییدن بر خدمت
کله جکنه انتظار ایتمه لم . الله بزه عقل ، فکر و برمش .
اوکرده ترسم ایدن احوال دن بر نتیجه جقاره لم .
استانبوله کی نورکلردن بر قسم مهمنک آیلقله تأمین
معیشت ایترلی ، کندی مملکتنمده ، کندی
پایتختنمده عامل اقتصادی اولقده کی اهللر ، معارف
نظارتنک و قتیله کنجملکه حقیله دلالت ایدہ مه سی
ویونی هیچ آکلا به مامسی ، زراعت ، تجارت ،
نافعه نظارتلرینک بر بی معنا ، مقصد سز و هدف سز
تشکیلات اداریه حالنده افکار و معالومات اقتصادی دن
محروم قلمسی بزه ایی استقبال حاضر لاشن دکلمر .
البته سزده دارالفنون کسزده بوکی مسائلی
دوشونورسکنز . نصل برکنجملک تیشه برماک
لازم کلدیکینی ، تیشینارک نهوجه ایله حیات ایچنه
آیلوب برر مسعود عامل اوله جقلرینی ، نرده
نهوجه ایله تأمین استقبال ایدہ جکلرینی ، دارالفنونک
متعدد شعبه لریشک اوینایه جقلری روالرک نه دن
عبارت اوله جغنی ، ادبی و فنی تدبیرسانک هدف
وماهیتلری نه دن عبارت اولوق لازم کله جکینی ،
بومالکت کنجملکینی جدی بر فنی تدبیرسه سوق ایتمک
ایچون نه کی تدبیرله احتیاج اولدینی ، قدا کارانک
نظریات تدبیریه سی ، بوقمه لابور اوائلر کی عملی

ایشلری تخصیصی اقتضا اید جکینی هر آن نظر
مطالعیه آدی فکزه شبهه یوقدر .

استانبول و جوازی اهابلیسنک هدف تدبیر
مشله سی حقیقه مهم مشله لر دندر . بوخلقک نه یا به
جغنی ، نه یا به بیله جکینی مک ایی کورمک لازمدر .
مثلاً تجارت بحریه ، قیودانلق ، علی العموم سیر
سفانته یاری به جق معلومات بورلری ایچون فوق .
العاده مهمدر . بزم باشمزه اولان حکومت
بولر ی کورمیلدر ، دکلی ؛ حالبوکه بز بونی
بو آنه قدر نه قدر احوال ایتمشدر . او هوجه که
بزه کوزلری کورمن دینسه ، بز بو عتابه مستحقز .
بو خلق او قدر فنا سوق و اداره ایندک . کذلک
بزده فنون جهتی احوال دخی ایی بر نتیجه ویرمه
مشدر . بز یالکز ادیبانه ، بورویه صر ایدیک .
اطرافز دشمنله محاط ایدی . ادبیات ایله وجود
ملیمزی ادامه ایدہ صر ایدک . بزه حقایق قتیله
پک لازمدی . مهندس ، طبیب و صنایعات
متخصصی ، کیمیا کر ، زراعت مهندسی و سائر تره و سائر
هپ فنه محتاجدر . کذلک بزه اداره سزاک
یوزندن کلن فنانلرک اوکی فردی اخلاق ایله آلیلمک
ایچون دارالفنونده اخلاق و معنوی تربیه به فوق العاده
اعتنا لازم کله . دارالفنوندن آنه جق منانته درصیله
مملکتک مقاومتی آرثار و برنمیب آدملری تیشیر .
بناه علیه هیئت تدبیریه مک بو جهته مسودت
مخصوصه ده اعتنا ایتمی مقتضیدر . بونک نتیجه
طبیعیه سی ده مدرسلرده علم و عرفان قدر قوای
اخلاقیه و معنویه به مالکیت لازمدر . دارالفنون
عادتا بر جبهه ملیه در ، و بوجه بی وقایه ایدہ جک
تربیه ملیه در .

فنی صراق مشکتف اوله طامعی یوزندن سلک
ارباب تشکیلات پیدا اوله یور . عناصر قتیله صاحب
اولادجه اسکی حالده قله جمنه شبهه وار ؟

کورسی زاده قواد بك

۱۹۹

دارالفنون بزم ، شمعی ایسته دیکمز مکملته
 کوروره میزه بوکا امکان یوقدر . ذاتاً اول اصرده
 مهرسلر بوله میزه . نصل که جوغر ایقاده اوله اولدی .
 اصل مهرسلر بوندن بویه تکون ایده چکدر .
 دارالفنون مدرسلکنده نظر دفته آله جق بر
 کیفیت واردرکه اوده مهرسک ، هر هانکی بر
 دارالفنونده تاساسلا ومنتظماً درس کورمش ، یعنی علوی
 اخذ ایش اولماسیدر . معلوم اولدینی اوزره بوکا
 سند تدریس دینلیر . هر مدرسه شفاهاً انتقال
 ایدن بعض خصوصات واردرکه او ، دانما کتابلرده
 بولومئاز . مدرسک آغزندن ایشیدیلیر . برانسان
 کندنی گوشه سنده کتابلر ایینه نه قدر دالارسه
 دالسون ، بر دارالفنون تدریساستنده کی عنعنه به
 واقف اوله ماز . ینه معلوم اولدینی اوزره دارالفنون
 نلرک آیری آیری شهرتلری واردر . آوروپاده
 صراقل اولان طلبه بعض درسلی ، دوام ایتمکی
 دارالفنونده آلاموب دیکرلرینه صراحت ایدرلر .
 بر دارالفنونک بیتون مدرسلری مشاهیردن اولمازلر .
 دیک ایسته رم که فضله معاش ویرمکه بیجه حال
 دارالفنونده ائی مدرس تدارک اولومئاز . مدرسلر
 واردرکه یاشقه برلرده کندیلرینه فضله معاش
 ویرلسه دخی استصحاب ایتمکلی دارالفنون
 بر اهورب کیمزلر . دارالفنون مدرسلکنده حکمفرما
 اولان بر غیرت ده ، ملیت غیرتیدر . مدرسلرنده
 غیرت ملیه اولمایان دارالفنون ، روحسز بروجوده
 بکزر . هله فریبورغ دارالفنون کی علم نه ولری
 واولرکه مدرسلری ، علی الاکثر فداکاران امتدندرلر .
 بر ایده آل ، بر مفکوره ایچون خدمت ایدرلر .
 بولرک قاتنده پاره نك هیچ قیبه یوقدر . اوائل
 اسلامده دخی بویه ایش . نه قدر اوزنسه ک ،
 بزه نسه ک بزم دارالفنون بکری اوتوز سنه وبلکه
 دها زیاده مدت کیمدیکه تکمل ایش فرض
 اولومئاز . حقایق دها درست آکلامق ایسته ین
 طلبه مزده ، آوروپا دارالفنونلرینه صراحتدن اصلا
 وقطلاً مستغنی اوله مازلر . بوراده ، ویانه ده ،
 آکام تحصیل ایچون کلش طیه مآذونلریز واردر
 بولاندیلر ویانه قلمبکارتده کوردکلرینه حیرت
 ایدیلورلر . کین کون بواندیلردن بری بکایدی که :
 — بزم طب فاکولته سی یابلدیغنده دوقتور
 جیل پاشا ، کیمسه دن صادر اولمایان بر غیرت
 فوقی الصاده صرف ایندی . فاکولته مزه ایتمکی
 خدمت تاریخیه شکران ایله قید اولونمغه لایقدر .
 یک جوق آلات و ادوات جلب ایندی . فقط
 او وقتدن بوآنه قدر مکرسه نه قدر بکی آلات اختراع
 ایدلش ! بز بولری بوراده کوردک . بزم طب
 فاکولته سننده بولرک اسملری بیله دها معلوم
 دکلدن . چونکه آلات و ادوات جدیده بزه
 کیمردله مش ، اسکیلر ایله اکثفا ایدلشدر . بکی
 مؤلفات ده باشقه ...

ایشته عزیزم ، بزعلی العموم شویله ایده چکن :
 بویه یاه جفز دینه ملتک تحمل اوله میه جق مصارفه
 آتیه جق اولوز ایسه ک ایشک صوکی کتیره مز
 وازم اوله جق شیلری تدارک ایده مز .
 استانبول ایچون ده آناطولیدن یاره بیکله ییم .
 بو ممکن دکلدن . اوله چابوق ، چابوق بول
 واردات بولونه بیله چکنه منتظر دکلم . اله کین
 یاره یی یک حسابلی صرف ایتک اقتضا ایدر . هیچ
 شبهه یوق که نیجه مصارف زانده قبولری قایانه چقدر .
 واقعا اوزرینه خط بطلان چکله چک مصارف
 بزده لایعد ولایحصا در . اگر برکون جسور
 وایش بیلیر بر مجلس مبعوثان ، استانبولده مذاکره
 باشلا یه جق اولورسه بونک تقدیراتی ، ماسبق تقدیراته
 بکزه من . یک جوق شی اساسدن قلم اولونمغه چقدر .

شبهه بود که بجهت مصارف زائده قبولی قایم جعفر و انفا اوزربنه خط بطلان چکله چک مصارف برده لایعد ولا بمصداق . اگر برکون جسور وایش بیایر بر مجلس معوان ، استانیوله مذاکره باشلابه حق اولورسه بونک تقدیراتی ، ماسیفک تقدیراته بکزه من . بک چوق شی اساسدن قلع اولونه جعفر . بوقه شمدیکی اوستریایه دونهرز . قائمه لری بک قیچی هوشده که دوشر . یاره بوله جفر دیبه و برکوله قوت و پریرز . آرتق مملکتک بر دها قافه مسنه جزئی بر احتمال بیله قائلز . امین اوله م عقد صلحدن صوکره مشکلات تخفف ایده چک دکلدز . ایسته بن و نهاده بو حال کور بیورم . هله اوستریایه بر فاق ده بکزه مک اوزره برده سوسیا لیستاک بلیسی باقمه صاریبیر ایسه اوزره برر چناق آلوب دلبلیگه چقه قعدن باشقه باجه حق ایس قائلز .

حقیقه نه قدر عصیان وجدانی دعوت ایدرکه مستحصل اولان افراد ، نهسی وار نهسی یوق مغزیه به برک اوله قی پولادینی حاله دیگر طردن بجه بیک کشی ویا بجه بیک مدفوعات فصلی ، ب مقابلین - او پاره لری یالکزی آلوب صرف ایچکه مکلف... مملکتک بوندن بوله ، اوله برحاله تحمل ایسته امکان بوقدر . برکون دارالفنونی ، مصارف خزینه ، چوق کوریه لم .

شورای محققه که حکومت ویا مات ، کتلیکی اقتصادی مساکلر ایله مستحصل و مستقل برحیانه نائل ایچک ایچون بیه حال سائر اوگره دخی مؤسسملر وجوده کتیره که بیور اوله جعفر . ایوم موجود اولانلر بونک کتجه یورانی حاضر لامفان چوق اوزاقدنر . بونلر ایله آگک باری قارخالز . اله بری بونلر ماسفلسون .

ویانه دارالفنونی بوقیش کورسز لکدن التی هفته قبولی قایم . دوشونکر برکره دنیا بک که مهم بیورک بر دارالفنونی اولان بویله بر علم و معرفت اوجاقنی سونلدریمکه بیور اولی نه قدر وجدانی تعذیب ایذر . حالبوکه اوستریاک فابریکری ایستایور ، کویولر که خانه لری یاغامش ، صابه صاعلام طور بیور ؟ بزه قیاس ایده بیله بیچک بر حال رفاه یننه وار . فقط حکومت ایستایور بدهن قانن فضله ، مورین ایله سوسیا لیستلر مملکت واردانک عصاره حیا - تیه سی قوروتقده اولدقلرندن آتی حقیقده بر امید قائلور .

دولت عثمانیه بی آتیا بالکزی برشی ماده قورناره بیلیبر . اوده مصارف هیچ اولنازسه درنده برینه ایندی برمکدر .

باقکر بزدن زکین کوچوک دولتلر دخی بو مصارف جهننه اهمیت ویریمکه باشلابیلر . سفارتلری بیله الفا ایندیورلر . آرتق آوروپایه طلبه کوندوره بیورلر . ایام اخیرده چوق طلبه مملکتلریته دوندیلر . سفاهت اشیا سنک صرفی تعدید ایستیکه ایندیورلر . آوروپا بختلریته برن هیئت کوندورسه لر ، بونی ایکی کیشی به حصر ایندیورلر . مکرر اولان شیلاردن بر ایکیینی قالدیم بیورلر .

حیات مصویه من ایچون کتیب و بیلیک شولریته اختیار ایچن چوقدر . فقط اوتوییم ، حیات مایه

مزی ، جسملری قورنارمق ایچون ده بزکلی باره صرفیه محتاج برملز . اخیراً بورایه برضابطن کلدی . بکا دیدی که بولوندم برده فرق بش چوق طوغدی ؟ بونک بش التیسی صاعلام قالدی . (حکیم) مجموعه سنده او قوم که جای تیره شدی به طولش برقی مداوات ایچون کویه کیدن طیب دیگر خسته لری ده معاینه ایچون اون ایکی رجه یازمش پلنری یایدیمق ایچون اون ایکی ساعت بعد مسافده بولونان (بکغوز) کوندرمیش . دیک برجه تک خسته طرفندن استعمال ایده بیلیسی شویله بویله اوتوز ساعتکیمسی استازام ایچش !

مالاریا تحریاتی ایسه مدهش دکلی ، ادهش دهاش ! بونک اولکی آتی ، آناتولوی بویله دن قورنارمق ایچون صرفی اقتضایین یاری اربانی ملبارلره چنلر بیورلر . مملکت اوتندن بری کویا داره اولونش . بونک ضمنده ک سرائر و مخفایای کیمسه کورمک ایسه ممش . هرکس ، بلا استثنا ، اسدی نیم نوبار ، آغدی کالر صخدم ، دیبه چیش ایشلر ! و کویا بشون تمالی ایستایور لقتدن مقصد ایکنر استانیولر ایچش ، مخاندن الباجیمتی بکاو بر دیک جوا بده استانیولک هر گوشه سنده بر مداواخانه وار ، دیوردی . بو ، شایان تشکر اما آناتولوی تک هیچ ایلازمنه بر نایمی جسدوده بویله برچکم ویریمدی . ایچک . ابر بر طرفه ملبورجه خلی ، خسته قلله من اولور ایکن استانیوله بر قاج بوز کیشی

قورنارمق ملی هدفزه ابره بیلیری بز ؟

بونلری صایوب دوککدن مقصدیم بوملکتده حیات جسمانیه مسئله سنک ، حیات معنویه دن اقدام اولدیفنی ، اول امرده واک بونک همک او طرفه صرفی اقتضای ایده چینی اسبات ایچک ایچوندر . هر بویله خسته لری قایلامش بر مملکتک ایچنده نه قدر دکا بیدشه بیلیبرکه . او بیشلر نه قدر ، قاج ساعت ، قاج سنه چالیسه بیلیبرکه . بومسله لره ، جبارت ایذوب کزیشمه لیدر . بوفلا کتار بشفه بیور ایچش کچی بر آرز عقلی باشنده اولانلرک بر قسم مهمی کیرن دیگر ایکی اوج خسته لری دها واز که قاز و عشرت اولردنر .

مناسبت کلدی ، صویلییم . سزک دارالفنونده دقت ایده چیککز بجه مهم اخلاق چنلر وارد . اگر هیکتکز بونلر ایچون مجادلاته قولما بجه اولورسه بر غالبیت معنویه الهه ایچش اولایز . اول امرده قازوه عشرته مبتلا اولانلری دارالفنون هیئت تدریسه سنه اصلا و قطعا علامه تقاضای دخی اولسه لر ، قبول ایچمه لیدر . بوکی انسانلرک ذهنلری برشی طوغورماز . ذاتا هیجانلر ایله جالیسه غده وقلری بوقدر . تقریر ایده چکاری درسار ، فرق سنه لک ، ماصال حاصل مانتاس ، دن باشقه برشی کلدن . بز اویله درسایری ده کوردک . اوج سنه اول تقصیر ایچش امله قری درمی اوج سنه صوکره عربی عصاره لر ایله تکرار ایچوب مارورلردی .

ایسته قارچیلر ایله عشرتچیلرکده باجه جفری

بودر . احتمالکه معارف نظارتی به قار و عشرت مبتلاریش علی العموم تدریس وظیفه سنندن اوزاق طوغتقده در . بویله یایسی اقتضا ایذر . اخلاقسز معاملر ، بوملته لازم اولان کنجلیک بشد بره منارلر . بوم برنسیم ، سناطلرک مساعده ایده چکی مرتبه ایله اکتفا ایچکدر . مکملته بز بر دیره چک ملنک قدرت اقتصادیه سیدر . شواستایول سلخخل نهسی مساهمی نه قومهدی حالنه کلدی . بختسنه بریچق ملیون لیرا دها ایسترایش ! ایسته اوایشک اوقدر سوروکلمسی خسته دماغلرک آریدر . بوقه ملیولری استازام ایچن انشا آه لزوم کورلر ، بکونده ای کوتو بر سلخخانه اولور بیدری . قوجه استانیول شیرامانی ، تاشکندت سلخخانه سنی بر بلجقالی مهندسه انشا ایتمیرن اوزنه آسبالی بر سرمایه صاحبی قدر عملی بر فطسات و اهلیت کورسزده مشدر .

بز عملیات ایله نظریاتی بریندن آیرمه مادیمق ایچون اصابت رأیدن اوزاق قایورز . بالخاصه اجرائیه اساس اوله حق و منافع متعدده به بز کورسزده چک صحتی استاتسوق معلومات اولما بندن تدبیرلر صپ مطالعه و تدبیره باشیلیدر . بوقاریده دیدیکم کچی اگر بونلک خسته لری ویا قسزاق بونلندن سنوی و قویع یولان شایانی اولدن بری نظر دقت چقن جلد ایچش اولسه ایسی ، ظن ایدرکه هر ایسی به هر اعلی بر افدق منبجه بوکا خصر مشقه ایذر ایدک .

حالیوکه

ویرکویه بوقدر محتاج اولان پردوت اول امرده کندی اهالیسی اولومدن وقایه ایچکی دوشونل دکلی ایسی ؟ منطق و حساب ، دوشونکی اص ایده اییدی . فقط او بر طرفه اوله بر اداری غفلت حکمفرما ایدی که اونک یاننده منطق ، عتفک بر تاثیر اوله ماز اییدی . احوال و طبایع مزه باقدنمزده کوریرز که بز دائما حقایق عملیه دن فاجشوزن . اولندن سانکه بر قورقن واردر . بورا اعتبارده و تکمل ، تکاملی نظریانده آزار طوریرز . بونده مشروطیتندن صوکرده بوخیالرسنک ، خیالی ترقیات ایله وقت کپردک طوردق . مدرس آرقداشلرک بزدن بردانک ، فنون شعبه سنه دائر بکا کوندردیکی اوزون بر مکتوب لک زاده شایان دقتدر . امید اهرم که یکی مدبر اولان ذات بوستله لر ایله ابرجیه اشتغال ایچر و فنون تدریسیه بک مهم اولان اوقسملر تکمل بولنه سوق ایذر . طایفه اولکلی کورسزک چوغالیر . حاصل کلام : مملکتک بونلرک نفوس چوق آزالشدر . و بناه علی ویرکوی ویرکوی بره بیله چکاره چوق مغروردن . بونلندن بشقه ، جودلک تقوی و نیروی ده فوق مانتسور تریاده ایچندر . غرضه ایچون اولورسه اولسون یاری . بر جهته تخصص ایچندن اول بک اطرافلی حسابلر لازمدن .

خلق دارالفنونلری

Top: Sakin
Kütüphane No: 21.590

بودا پشتون : [۴]

عصر حاضرده بر مات وجوده کتیرمک بیوک امکان ایله اوله یله چک برایشدره. بر مات افرادی هر هانکی صنفه منسوب اولورسه اولسون ، نه یاپدیغی ، نه یایه جغنی ایجه بیللمیدر . معرفتدن ، بیلکیدن ، تربیه ایله ، طوته جنی ایشه حاضر لاتیق ، بونکله برابر ملیتی ، اخلاق ومعنویاتی محافظه ایتمک قایفوسندن کیمسه وارسته اوله ماز . ترقیات او حاله کلدی که اک اوفاق صنعتکار ، اک فقیر چغتی بیلکی ایله یتشدیرلمکه محتاجدرلر . یوقسه یایه چغلی ایشدن نه کندیلری ، نه ده ملتلی بر فائده کوره صر .

ایشته بونک ایچون وظائف حکومتده جاهلر الله اداره ایله صر . حکومتک بتون شعبه لرینی اداره ایله چک قوت ، علم وعرفان قوتیدر . هر اوکه کله ، هر التماس اولونمشه وظیفه تودیع ایله چک زمانده دکلز . اگر بر حکومت اداره ایتمک خلقک صنفلرینی تربیه ایله یتشدیرمکی بیلمز ایسه اوله بر حکومت بوکون ، حکومت عنواتی آلمه لایق دکلدز .

بوسبیه بناء آوریانک شاننده ک برطاقم کوچوک حکومتلرکه اصل مدنیتده ایلر و کیدنلر ، پیوکلردن زیاده بونلردر ، خلقک تربیه سنه مخصوص برطاقم اهالی دارالفنونلری وجوده کتیروب تربیه بی عمومیلشدیرمشلردر . مجارستان معارف نظارتنده ک اصحاب اختصاصک و بردکلری معلوماته کوره اهالی دارالفنونلری تشکیلاتنده اک ایلی کیدن دولت (دایماریه) در . دایماریه لیلر بومکتبلر سایه سنده پک قیمتلی عضولر وجوده کتیرمشلردر . بودارالفنونلرک فیضیله غایتله عاقل و درایتلی بمعولر ، حتی قاطرلر یتشمشلردر .

مجارلر بوحرکتی کورنجه او حکومتلر زردینه ارباب لیاقتی کوندروب تدقیقات اجرا ایتمشلردر . عرفاً قارداشمز اولان فنلاندیاده دخی بومکتبلر پک ایلی کیتمشدر . مجارلر اجرا ایتمکلری تدقیقات نتیجه سنده اسوه چ و فنلاندیاده ک مکتبلری کند . بیلرینه دهها زیاده موافق بولمشلر وبالاخره مجارستانده ده او اساس اوزرینه مکتبلر تأسیس ایتمشلردر .

بونوع مکتبلری تأسیسه باشلیجه اوچ نقطه نظر اغتایه آلتشدز :
اولا — حیاتده بیلنمسی الزم اولان معلومات عمومییه و خصوصیه ؛

ثانیاً — اینی وطنداش ایلمک ایچون اخلاق فاضله ، نیک بوره ک ، نیک وجدان ، متین سجه . بویله پاک انسانلر یتشمه سنه ، بیلکیدن زیاده اهمیت ویریورلر ایش . بناء علیه حسابات دینیته تک خللدن مصون قالمسنه پک زیاده دقت ایلدیلور ایش .

ثالثاً — ملیت و تربیه ملیه ؛

بومکتبلره تحصیل ابتدائی بی رشدی قسمتک صوکنه قدر اتمام ایلدنلر کتیریلورلر . پروغرامده ک درسلر متنوع در . شوراسی همان سوبلیلم که بومکتبلر ، صنعت ، یا زراعت ویا تجارت مکتبلری دکلدز . اولنر ایچون آیری مکتبلر واردر که هر بری ابتدائی و انتهای قسملری حاویدر ؛ بونلر اختصاص مکتبلریدر . (اهالی مکاتب عالییه سی) عنواتی ویرلش اولان بو خلق دارالفنونلری ایسه بر تربیه عمومییه مکتبیدر . یعنی بومکتبلر سایه سنده ، ملیت حسابیه فضائل اخلاقیه و متنوع معلومات ایله بر ایش ، متیظه ، اینی کونوی آیرد ایچکه مقدر بر خلق وجوده کتیریلور .

پروغرای خلاصه شودر :

مجار ادبیاتک وطنی قسمی ؛

انسانک حیاتده محتاج اولدیغی معلومات مجمل بر صورتده ویرییلور ، و بونکله برابر او تحصیل کونلرک حسن اخلاق و فضیلت صاحبی برر وطنیور اولمالری مقصود ایدر . بونلرک معاهده لر نتیجه سی اوله رق باشقه لرینک لاریته کچمشدر . پترولر ، تیور ، گوش و آلتون معدنلری ، اورمانلر ،

معهدا درسلر اوقدر درین ویرله یور . بوکا امکان یوقدز . مقصد ، ارباب اختصاص ویا عالمی یتشدیرمک دکلدز . بتون شمال حکومتلری ، دایماریه ، اسوه چ ، نوروچ ، فنلاندیا بومکتبلر سایه سنده هم کندی ایشتی اداره یه ، هم وطن امورینی آکلامه مقتدر و وطنداش لر یتشدیرمشلردر . شمالک ترقیات حاضرده سی او مکتبلر سایه سنده وجوده کلشدز .

بودا پشته دن : [ ]

پشته شهرنده کی مشهور بولیتکنیک مکتبی باشلیجه درت قسمی احتوا ایدیور : معمارلق، برقچ نوع مهندسلك ، کیمیا ، اقتصاد ملی . . . ایلک اوچ قسمدن بحث ایدجه ک دکلم .

مملکتی وتشیئات صنایعی بی اداره نقطه نظرندن دردیجی قسمک اوینادی رول بیوکدر . مملکتیزده امال ایدیان بالخاصه بودردیجی قسمدن . حالبوکه بزه انزیزاده لازم اولان بومی اقتصاددر . اونک ایچونده هر نوع تشیئات صنایعی وزراعیه ده ایشک اقتصادی جهته عقل ایردیرنلر همان یوق کیدیر .

اومؤسه لری اداره ایدنلرایسه ، باشلیجه مهندسلردره بر مهندس ایچون یالکز کندی علمی کافی دکلدن . اقتصاد ملی مسائله وقوفی اولمایان مهندس ، ایش اداره سی باشنه کچه ضر .

بوعلی یالکز مهندسله دکلم خصوصاً دولت اداره سی باشنده بولونلره ، علی العموم وکلایه ، اعیانه ، معاونانن قومیسونلره داخل اولانلرک اکثریسه ، دولت حسابنه آیش معامله سی اجرا ایدن لوازم مأمورلرینه ، مدرساره بوعلی قدر لازم برعلی بو قدر دنیه بیلیر .

بر مقاله ضرده بر مؤسسه علمی ده ، دارالفنونده بر اقتصاد شعبه سی آچق واجب اولدیغی ذکر ایش ایلک . مجارلر بویه اوچ بیوک شعبه تأسیس ایشلردن . برنجیسی ایشته بولیتکنیک مکتبده کی شعبه ، دیگرکی دارالفنونده کی شعبه ، اوچنجیسی ده شمدی یکی آجیلان آبری بر مؤسسه در . بوعلی واقف اولیان ناظرلرک امور ملتی بحق اداره ایتلرینه امکان بو قدر . بزده نیجه صنعتلرک محو اولسینه سبب ایشته بو قوفسزلقدر . نه زراعت ونه تجارت ، نه نافع نظر تریزه بوعلی باشدن آشاغی کیرمه مش اولدیغندن مملکتک امور اقتصادی سی مهمل اولرق قالمش ، هیچ بر ناظرین بر صنعت مسلکی اربابی طوبیلا بوبده اولنلرک احتیاجی ، صنعتلرک فیضی ایچون تشیئده بولونامشدر .

پنه بزده دواتره وقیله حدندن زیاده مأمور آتی ، لزوم سن شعبه لراحدات ایشک ، قرطاسیه بی جو عالیتی سیته سی ده ناظرلرک اقتصاد ملی به عدم وقوفلرک نتیجه سیدر . گویا ، پایدیغمن بودجه لردده اقتصاد ملی تک نظر دفته آله مامش اولدیغی ایلک لحظه ده نمایان اولور . اقتصاد اچکده کلر بزرک ، زراعتجه ، تجارتجه ، صنایعجه کری قانقلمزک مؤثری ، اداره دولت کچمش اولانلرک اقتصاد یانه عدم وقوفیدر .

شهر ادکا نزه بحق وکال دفته تدریس ایدبله جک بر علمه بودر .

مطالعه اودرکه مکتب ملکیه بی شمدی شکل مشوشندن قور تار مالی واورایی اقتصاد ملی ، اقتصاد اجتماعی وعمومی تدریساتنه مخصوص بر فاکولته حاله کتیر میلدن . والیر ، متصرفلر ، قائم مقاملر بوعلی انتساب ایتیدرلر . بیوک مأمورلر بریاندن اقتصاد ملی بی ، بریاندن اقتصاد اجتماعی بی اوکره نیرلر ایسه مملکتده تشکیلات وجوده کتیره بیلیرلر . یوقه کیتیکاری برلر ده نافع اثرلر مؤسسه لر وجوده کتیره نیرلر ونه یانه بقتلر بی ده اصلا بیله نیرلر . تعجب اولونورکه دارالفنون تا سسیس ایتدیکن زمان بز بویه بر فاکولته تک لزومنی حس ایدمه دک .

حالبوکه بزده کی بوقلق ، ادبیات ، حقوق ، طب بوقلنی دکلم ایدی . بونلر اوتهدن بری آز چوق واردی . بزده کی بوقلق عن اصل اقتصاد بیلکیستک بوقلنی ایدی . دارالفنون تأسیسه مشغول اولانلرده تدقیقات اقتصادی ایله مشغول اولسادقنلرندن مملکتیزه اصل لازم اولان مؤسسه بی ولوکه ابتداء طاسلاق اولسون وجوده کتیره مبدیلر . نایدی اوبزده کی بودجه مذاکره لری ، اوبی لزوم بیوک مصرفله بوغلمش بودجه لر ؟

حریه نظارقی اکابرندن عاقل برذات ، نظارت

ماکنه لری تمیری مکتبی کی شیلردن آناتولیدن تجارستانه عاقل ، مدقق ، عملیاتک قیمتی آکلار ، ذهنیت حاضره ایله مجیز مصارفده متواضع بر کشی (یالکز بر آدم کافی) کلوبده بوراده ایکی آتی قالیرسه آناتولی ایچون پک قیمتدار تدقیقات اله ایدر . بو آدمک صحتی ، قوتی برکمال اولق شرطدر . ضعیف ونحیف ، صوغوقدن صیباقدن متأثر بر کیمسه اولماسی شرطدر . بوراده بیدملرک باقی ایله مشغول متعدد مؤسسه لردخی واردنر .

استانبول مکتبلر بی تأسیسه کی ذهنیتدن جناب حق آناتولی بی صافلاسون ، صرف نظریات ایله مشغول اولان و محمرات ایله اشتغال ایدلر بومکتبلر بزه نه مستحصل جقاره بیلیر . نه ده مملکتی اقتصاد آقالدربوب یوکسته جک عضولر . مثلاً آناتولیده مکمل بر تدقیقات اقلیمیه تشکیلاتی لازمه در . بکون زراعت یالکز صباهه صارقله بیتمه یور . نرده نوزع اولونبیلیر ، نرله نه قدر یاغور دوشبور ، نرله ده اورمانلر وجوده

اولورز . تراکیده اجرا ایتدیکنز تدقیقات اقلیمیه نتایجی اخیراً آلمایاده طبع ایشلدر . [ ]

مجار بولیتکنیک مکتبده تدریس اولونان اقتصاد ملی مجملری بوجه آتیدر :

سیاست اجتماعی (عمله ، فابریقه لر ، سرمایه صاحب لری مسئله سی) ، مالیه بودجه ، سیاست زراعیه ، اقتصاد ملی ونک سیاستی ، محلی سیغورطه لر ، محلی بانقله لر اداره سی ، جوغرافیای تجاری ، حقوق زراعیه ، زراعی طبقات الارض ، مجارستان صنایعی ، حقوق اداره ، حقوق تجارت ، ایستاتیسیتیق ، معاملات تجاریه ، اختراع حقوق وقوانینی ، صنایعه حساب ، عمله سیغورطه سی ، صنایع اربابنک حفظ صحتی ، اصول دفتری ، موازنه تک تحلیلی ، وبرکو طریخی علمی ، کمرک ، پوسته ، تله فون ، شمدن و فرلر ترقه لری ، فابریقه لری و دیگر مؤسسائی زیارت .

شو خلاصه اقتصاد ملی فاکولته سنک اداره مملکت ایچون نه قدر مهم شیلرله مشغول اولدیغی کویستیر . بو درس لر هپ تفهید ایله برلکده بورودلور و مملکت مؤسساته مقدماتی شیلر

تعمیرات اولیادین مکتب امور اقتصادی سی
 مهمل اوله رق قالمش ، هیچ برناظرین برصنعت
 مسلكی اربابی طوبیلا بوده اونلرك احتیاجاتی ،
 صنعتلرنك قضي ایچون تشبیده بولونامشدر .
 بته بزده دواتره وقتيله حدندن زیاده مأمور آتی ،
 لزومسن شعبه لرا حدن ایتك ، قرطاسیه بی جوعالنی
 صیغه سی ده ناظر لرك اقتصاد ملی به عدم وقوفلرنك نتیجه
 سیدر . کویا ، پایدیمن بوجله لردده اقتصاد ملی نك نظر
 دفته آله مامش اولدینی ایلک لحظه ده تاپان اولور .
 اقتصاد اچكده لرك ، زراعتجه ، تجارجه ، صنایعجه
 کری قانقلمزك مؤثری ، اداره دولته کچمش
 اوللرك اقتصاد پانه عدم وقوفلدر .
 شهزاد کایزه بحق و کمال دفته تدریس ابدیله جک
 بر علمه بودر .

مطالعه ام اودرکه مکتب ملکیه بی شمده بیکی شکل
 مقوشندن قور تار مالی و اورانی اقتصاد ملی ، اقتصاد
 اجتماعی و عمومی تدریسانه مخصوص بر فاکولته
 حانه کتیر میلدیر . والیار ، مصرفلر ، قائمقاملر
 بوعلمه انتساب ایتدیلدیرلر . بیوک مأمورلر بریاندن
 اقتصاد ملی بی ، بریاندن اقتصاد اجتماعی بی اوکره نیرلر
 ایسه مملکتده تشکیلات وجوده کتیره بیلیرلر . یوقسه
 کیندکری برلرده نافع اثرلر مؤسسولر وجوده
 کتیره نیرلر و نه پانه جغلی بی ده اصلا بیله نیرلر . تعجب
 اولونور که دارالفنون تا سسیس ایتدیلمز زمان
 بز بوبله بر فاکولته نك لزومنی حس ایدمه دک .
 حالوکه بزده کی بوقلق ، ادبیات ، حقوق ، طب
 بوقلنی دکل ایدی . بونلر اوتدن بری آز
 جوق واردی . بزده کی بوقلق عن اصل
 اقتصاد بیلیکسنك بوقلنی ایدی . دارالفنون
 قاسیسیله مشغول اولانلرده تدقیقات اقتصادی ایله
 مشغول اولادلرلرندن مملکت مزه اصل لازم اولان
 مؤسسوی بولوکه ابتداده طاسلاق اولسون وجوده
 کتیره مدبلر . نایدی او بزده کی بوجده مذاکره لری ،
 او بی لزوم بیسوک مصرفلره بوعلمش بودجرلر ؟
 حربیه نظارتی اکابرلرندن حافل بر ذات ، نظارت
 بودجه سنك نه وجه ایله تنظیم ایداش اولدیغنی
 آکلادینی وقت پاراغم اغزیده قالدی . هله سنه
 بیتجه ، مخصص پاره بی صرف ایدلم دییه دواتر
 رؤسائسك کویا دولتی بیقمنه ، ملتی سوندریمکه
 دشمنلر طرفندن مأمور ایشجه سنه کوستر دکلری
 او پاره بیتیرمه ، بی لزوم تخصیصات طولدرمه ،
 یکی سنه بی ده مصارفه بوعمه غیرت جاهلانلری نه مؤلم
 بر منظره تشکیل ایدردی .
 کویا بونلر دشمنلر هایدی کوره لم سزی ،
 سز ایچردن بز دیشاردن شو دولتی بیقلم دیشارلر !
 هونمه دش بر غفلت اقتصادی ، باد صصری ایدی .
 بواکه لرده اقتصاد ملی ده دائر معلومات صحیحه
 اولسه ایدی کندی الریله بو تخریبانه قیام ایدرلری
 ایدی . کویا مشروطیته اداره اولونیور ایدک ،
 هر شی صورغو و تغیش ایله وقوع بوله جقدی ،
 امور دولنده مسئولیت اساسی وار ایدی . فقط
 کم کیمه صورجه جق ، کم کیمی مسئول طوته جقدی .
 بونلر ایچون اول امرده بر علم ایستردی ؟
 او ایسه بوقدی .
 آناتولی بیه رجای تکرار ایدیسورم : مکتب
 تاسیس ایدجه کی زمان حقیق احتیاجاتی و وارداتی
 نظر دفته آلمالی . مثلا شمده آناتولی بی نه لسان
 مکتبک ، نه ده مکتب حقوقک لزومی واردر .
 آناتولی بیه لازم اولان عملی زراعت مکتبلری ،
 بر اقتصاد ملی مکتبی ، تکسیسیون ، بالخاصه زراعت

ماکنه لری تعمیری مکتبی کی شیلدرده آناتولیدن
 بچارستانه عاقل ، مدقق ، عملیاتک قیمتنی آکلار ،
 ذهنیت حاضره ایله مجهز مصارفده متواضع بر
 کشتی (یالکز بر آدم کافی) کلوبده بوراده
 ایکی آی قالیسه آناتولی ایچون بک قیمتدار
 تدقیقات الهه ایدر . بو آدمک صحتی ، قوتی برکال
 اولنی شرطلدر . ضعیف ونجیف ، صوغوقدن
 صیجاقدن متأثر بر کیمه اولمه سی شرطلدر . بوراده
 بیتملرک باقی ایله مشغول متعدد مؤسسولردخی واردر .
 استانبول مکتبلری تاسیسده کی ذهنیتدن
 جناب حق آناتولی بی صافلاسون ، صرف نظریات
 ایله مشغول اولان و محرمات ایله اشتغال ایدل
 بومکتبلر بزده نه مستحصل چیقاره بیلیر ، نه ده مملکتی
 اقتصاد ا قالدیروب بوکسته جک عضولر . مثلا
 آناتولیده مکمل بر تدقیقات اقلیمیه تشکیلاتی
 لازمه در . بوکون زراعت یالکز صباه صانقله
 بیتمه یور . زرده نه زرع اولونه بیلیر ، زهره نه قدر
 یاغور دوشیور ، زهره لده اورمانلر وجوده
 کله بیلیر ، زرده روز کارلر حکم فرمادر ، زهره لری
 آرال [۱] ، زهره لری آران (تورکجه معتدل
 برلره دینیور) در ؛ ایشته اول امرده بوکبی
 مسئله لری بیلملی که بر اولسکاده زراعتله نه پاییله جتی
 آکلایشلسون .

[تدقیقات اقلیمیه ، اولجه بزده تدریس ایدلش
 ایدی . حتی تراکیا جهتنده اوتوز مرکز تاسیس
 ایدلش ایدی . بوراده کی آلات و ادواتی یونانلیره
 بر اقبوبوردک . آناتولیده تاسیس اولونجه جق
 هر کز لره مقتضی آلات و ادوات ظن ایدرم
 رصدخانه مزه تسلیم ایدلی . ان شاء الله بونلرک
 حسن محافظه سنه اعتنا ایدلسکده در .
 رصدخانه مدبری ، دارالفنون فن فاکولته سی
 رئیس فطین افندی دن اولجه باشلانوبده بر اقلمش
 اولان تدقیقات علمیه به دوام اولونستی رجای ایدرز .
 بعض کنجاری دارالفنونده بتمدیروب آناتولی بیه
 کوندر میایدر . یوقسه زراعتده ده موقیبتی دیگر
 شیلرده اولدینی کی بخته ترک ایدرز . معلوم اولدینی
 اوزره آمریشانک بعض قوراق برلر نده رطوبتی
 محافظه ایدرک زراعتی انکشاف ایتدیردیلر . بز
 بوقدرینی یا به ماسه ق بیله آناتولی نك هانتکی برلری
 زراعته صالح اولدیغنی آکلایرق انساچه ، پاره جه ،
 مساعیجه قونلر تیزی آکا کوره تقسیم ایش
 [۱] فرانسیزجه (اووازیس) لک عمرجه
 حوضه نك تورکجه سیدر .

اولورز . تراکیاده اجرا ایتدیلمز تدقیقات اقلیمیه
 نتایجی اخیراً آلمانیا ده طبع ایدلشدر . [
 بچار پولیتکنیک مکتبسنده تدریس اولونان
 اقتصاد ملی بچملری بوجه آتیدر :
 سیاست اجتماعی (عمله ، فابریقلر ، سرمایه
 صاحب لری مسئله سی) ، مالیه و بودجه ، سیاست
 زراعیه ، اقتصاد ملی و نك سیاستی ، عملی سیغورطه لره ،
 عملی بانقلر اداره سی ، جوغرافیای تجاری ، حقوق
 زراعیه ، زراعی طبقات الارض ، بچارستان صنایعی ،
 حقوق اداره ، حقوق تجارت ، ایستاتستیک ،
 معاملات تجاریه ، اختراع حقوق وقوانینی ، صنایعه
 حساب ، عمله سیغورطه سی ، صنایع اربانک حفظ
 صحتی ، اصول دفتری ، موازنه نك تحلیلی ، وبرکو
 طاری علمی ، کمرک ، پوسته ، تله فون ، شمندوفرلر
 تفرقلری ، فابریقلری و دیگر مؤسساتی زیارت .]
 شو خلاصه اقتصاد ملی فاکولته سنك اداره
 مملکت ایچون نه قدر مهم شیلره مشغول اولدیغنی
 کوستر بر . بو درس لر هپ تقید ایله بر لکده
 یورودیلور و مملکت مؤسسات وقوانینی شاید
 قصورلی ایسه اونلرک فصل اولسی لازم کلدی بکده
 اثبات اولونیور . بختلرده اقتصاد اجتماعی به داخل
 اولانلرده وار . ایشته مهندس دیدیکم انسا نلر
 ایچون تدریسک نه قدر اطرافنی اولدینی یوروغرامدن
 آکلایشلیر . بوقاریده دیدیکم کبی بر مهندس
 اقتصاد ملی به واقف دکله بر مؤسسبه باشنه کچه مزه .
 بزم استانبولده کی فابریقلر ناظرانی ایچون ده
 بو عملرک همیسی دکله ده بر قسم مهی الزمه در .
 فابریقه ایشلتمک دیمک ماکنه دوندورمک دیکدر !
 بکلک ایشلارده فی الواقع ماکنه دوندورمک دیکدر !
 فقط کار و ضرر حساب اولونق لازم کن مؤسسانه
 مسئله تجارت شکانی آلیروبوکمی مؤسسات ایچون
 اقتصاد ملیجه بک واسع معلوماته لزوم کوریاور .
 آورویاده کی ترقیات صنایعیه ، ایشلرک معلومات
 صاحبی انسا نلره حواله ایدلسی مسایه سنده در .
 اولکی بر مقاله مزده بیان ایتدیلمز وجه ایله مثلا
 مملکت قانونلری ، ادخالات اجنبیه ایله رقابته
 مساعد دکله نه پاییسه بوشدر . کذلک تورکیا علمیه
 سنك سوسیالیستلرکله علاقه دار اولمالری مملکت مزده
 انکشاف صنایعی به مانع اوله جق و بزنی اسارت
 دائمه حالنده بولوندره جقدر .
 باذیق که ایشته دن بو قدر شهیدلر لر بزم کاوب
 کیدیلر ، بلکه هیچ بر تدقیق نامه اهدا ایدم بیلر .
 حالوکه بون یاغنه بقدر و ضرری مساعد . وطنه لری
 کابلرک یا بیلر لری رطوبله بر دقلری بسا بورتلری یا لکر
 اعضا ایشکیندر بچما ؟

بر اقسام درنگی

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.650

بودا پشته دن : [۲]

مجارستانده کوزل برعادت وارکه مملکت مزدهده
 بوکا امتثال ایلسنی آرزو ایدرم . مجارلر ایله
 قارداش اولان تورانی اقوامه مخصوص حرث
 و معرفت مسئله سی ، اکتانجه لرنکده موضوعی تشکیل
 ایدیور . ایشته جای ضیافتلری و دیگر مصاحبه
 طوبیلا نیقلری بو نعدنر . بزیده بر اقسام
 معتبرندن بر ذاتک خانه سنده ترتیب اولونان توران
 جای ضیافتنه دعوت ایتمیلر . بودرنکده قادیندن ،
 ارکنکدن بر طاقم کزیده تورانی ذوات واردی .
 مصاحبه لر عل الاکثر تورانیلکه دائر ایدی .
 بو مناسبتله ، تورانی اقوامک شرفیلری بیاتونک
 رفاقیتله چاغرلیدی . بوسره ده آناطولی شرفیلرندن ده
 بر قاجی اوغوندی . [۱] بر قاج ده مانی سویلندی .
 بزده اوسره ده رجا ایتمیلر که کندیلرینه اسکی
 تورک شرفیلرندن بر قاجنک نوطه لرینی کوندرلم .
 بر بونی وعد ایتمم . موسقی شناسلرینک بکا
 بو خصوصده معاونت ایده جکارندن امیدوار اولدم .
 ایشته شمعی قارنلر بزده مراجعت ایدیورم :
 اقدام مطبوعه سنه بویه برایکی نوطه یازوب کوندر .
 ملرینی رجا ایدرم . مجارلر بالخاصه اسکی آناطولی
 شرفیلرینی ایسته یورلر . بو شرفیلر نه قدر اسکی
 اولورسه اونلر چه او قدر مقبوله کچه جکدر . معلوم
 اولدینی اوزره بو مبحثده بسته کفته دن زیاده جالب
 دقتدر . بزم اسکی تورک شرفیلر بزله مجار موسیقی
 گره سننده کی قرابتی آراشد بر مرق آرزو سیدر که
 اولنری تحریک ایدیور . بو نوطه لر تفتیق ایلمکدن
 صوکره بالآخره اجتماعلرده شرفیلر من ترنم
 ایلمه جکندن این پارچه لر انتخابی اقتضا ایدر .
 بو اثرلرده ممکن اولدینی قدر تورک کورونمیلر .
 آداتاسیون طرزنده استماره ایلمش شیلر اولماملی .
 فصلکک تیاتروده دخی بو طرزک بر قیمتی بو قدر .
 مال بزم کندیزک اولمایدیر .

بزم ایچون اوزو ایتمیکم شی مجارلرک یاپدینی
 کی بزمده قارداش ملنلر ایله اشتغال ایتمه ضرر .
 موسقی بو خصوصده کنیش بر ساحه عرض ایدر .
 پروفلر بزده بعض محله لرده بویه ملی موسقی هیئتلری
 تشکیل ایتمش ایدی . فقط بالآخره زمانه ایجا باندن
 اوله رق دوام ایده مدیلر . فقط شمعی ایسته دیکم ،
 او اسکی هیئتلر دکدر . بو هیئتلر اوکانک منظم
 بر صورتده شکل ایتملری و تعام و تربیه ایله اشتغال
 ایتمکله برابر آورو یاده اولدینی کی عمومی بر آهنک
 ترتیب ایتملری لازمدر . بو آهنکلری هر کس
 دیکله ملی وساعاً اولسون اوکر ، کجه باقایدیلر .
 خلقنک تربیه و تهذیب ایچون همه حال موسقی به
 احتیاج واردر . موسقی بر درس اخلاقیدر .
 اخلاق بو نکته تصفیه ایدیله . بو نطن باشقه ملینته ده
 محبت آراتار . آورو یاده هر شهرک متعدد موسقی
 هیئتلری واردر . بونلر بر برلرینی زیارت ایدرلر
 و هر بر هیئت دیکرینه ملکه سنی ، نتیجه مساعیسی
 کوستر بریر . بو یولده مسابقه لر دخی ترتیب اولونور .
 بز تورکلرک طوبیلا نیشلره چوق احتیاج
 واردر . بر برضدن دائما آیری یاشامق بزده بهایی به
 مال اولشدر . تعاطی افکار ایتمدیکمزدن که مهم
 شیلرده بیله مخالفت واقع اولدینی کوریلور .
 یواسه هب آیری یاشامه نیک سیته سیدر . برده
 وطندا شلق حقوقه رعایتکار دکدر . غزته منافقه لرده
 بیله بو حقوقک اخلال ایلمه کی کوریلور . شخصیات
 اوله فنا بردرجه به چقدی که بو ، بر مملکت ایچون
 صوکره درجه ضرردر ، یالکنر اخلاقاً دکل سیاسی
 دخی ضرردر . بر برینه دوشن بر ملنک مقدری ،
 کندینه یابانچی اولان حاکمیتلر آنته دوشمکدر .
 تاریخاً معلوم اولدینی اوزره نیجه ملنلر ، تفرقه به

حریتک بر شرطی واردر : کتولکی موجب
 اوله بیله جک حریتلر ، ایلمکه خادم حرلر مؤسسانی
 ایله قارشولاشدیریلر . بر طرفده میخانه آچیلیر
 ایسه ، دیگر طرفده مسکراتک مضراتی
 بیلدیره جک شیلره مراجعت ایدیله . اگر الهه
 بر موازنت ترازوسی اولمازسه حریتلر دن بالآخره
 زیان کلیر . ایشته بزده قمار اوینامق مباح اولدی .
 فقط بر یانده قمار اوینانان قلوبلر آچیلیر ایسه
 دیکر یانده قماره قارشو کلر جک اجتماعلره مراجعت
 ایدیله . (مسکراتک استعمانی ، اعمالی ، نقلی
 صورت قطعه ده منع ایمن آمریقا اهالیسی شمعی
 توتون استعمانی دخی منع ایتمک ایچون
 حکومته مراجعته قرارورمیشلر) بزده مشروطیتله ،
 اداره سابقه نیک ذهنیتته مخالف بر خط حرکت
 طوتلق ایستندی . مثلا قلوبلر آچیلدی . بورلرده
 بیوکلر بیله قماره کری و بر دیلر . او حاله کلدی که
 آراجق موقع صاحبی اولان مأمورلر رؤسا ایله
 ملاقی اولوق اوزره قلوبلره طاشینوب قمار اوینامغه
 باشلادیلر . او حاله بز اونوع حریتدن فائده دکل ،
 ضرر کوردک آرزو قالدی آیاستفا اوسده (بر مونته
 قازله) و حده کله ر اندی . عاقلاً اولان بر

خلق اصوات موسیقی نه بیوک بر استغراق ایچنده
 دیکله یورلر . مسئله اوراده کی خلق ایشتدیکنی فنا
 آکلایور . یالکنر تأثیرله دکل ...
 بزده بعض موسقی شناسان ، تقدیر ایلمه یورلر
 دینه شکایت ایدرلر . فقط بونده حق سزدرلر .
 نه دن صرحوم جیل بک کی الهی بر صنعتکار ،
 و نه دن مشهور بر خواننده ، خلقه کندیلرینی
 دو یورمایورلر ، استعداد و خلقنک ، سعیک کندیلرینه
 بخش ایتمیکمضایابی نه دن تربیه عمومی به تخصیص
 ایتمه یورلرده آراقده بر عددی محدود و خصوصی
 بر قاج دوستک حضورنده اجرای آهنک ایتمکله
 اکثفا ایدیورلر . نه کندیلاری استفاده ایدیورلر ،
 نه خلق ... حالبوکه ممتاز یارادیلان انسانلر ،
 منسوب اولدقلری ملنک من عبدالله صربسیدرلر .
 اونلر بر کوشه به صیقشوب اعتکانه کیره منزل .
 مملکت مزده کی نقصانلردن بری ده (خلق نه وی)
 تصویر اولونان عمومی اجتماع مللرینک فقده ایدر .
 قهوه خانه لرده ، غازیولورده طوبیلا نیشلر ایله صنایعی
 و علمی طوبیلا نیشلر بر اولوری ؟ شهر مزده ولوکه
 ساده اولسون بر قاج دانه اجتماع یوردی اولمالی
 ایدی . بونلر ، خلقنک تهذیبی ایچون نه قدر لازم

پواتر لده ممکن اولدینی قدر تورکک کورولماید. آدایتاسیون طرزنده استماره ایدلش شیلر اولمالی فصلک تیاروده دخی بو طرزک برقیعی بو قدر مال بزم کندیزک اولمالیدر.

بزم ایچون اوزو ایتدیکم شی مجارلرک یایدینی کبی بزمده قارداش منلر ایله اشتغال ایتمه ضرر. موسقی بو خصوصده کینیش بر ساحة عرض ایدر. پروقتلر بزمده بعض محله لرده بویه ملی موسقی هیئتلی تشکل ایتش ایدی. فقط بالاخره زمانه ایجا بائندن اولهرق دوام ایدمه مدیلر. فقط شمعی ایسته دیکم، او اسک هیئتلر دکادر. بو هیئتلر ارکانک منظم بر صورتده تشکل ایتلری و تعام و تربیه ایله اشتغال ایتکله برابر آوروپاده اولدینی کبی عمومی بر آهنگ ترتیب ایتلری لازمدر. بو آهنگلری هر کس دیکلمه و سماعا اولسون اوکر، ککه باقالیدرلر.

خلفمک تربیه و تهذیب ایچون همه حال موسقی به احتیاج وارد. موسقی بر درس اخلاقیدر. اخلاق بو شکل تصفیه ایدیلر. بوئدن باشقه ملتده محبت آرتار. آوروپاده هر شهرک متعدد موسقی هیئتلی وارد. بوئلر بر برلری زیارت ایدرلر و هر بر هیئت دیکرینه ملکه سنی، نتیجه مساعیسی کوسته بر. بو یوله مسابقه لر دخی ترتیب اولونور. بز تورکک طولانیلرله چوق احتیاج وارد. بر برضدن داغما آیری یاشامق بزه بهالی به مال اولشدر. تعامی افکار ایتدی کمزدن اک مهم شیلرده بیله مخالفت واقع اولدینی کوریلور. بو ایسه هب آیری یاشامه نك سینه سیدر. برده و طنداشلق حقونه رعایت کاردکاز. غزته مناقشه لرنده بیله بو حقوق اخلاقی ایتدی کوریلور. شخصیات اوله فنا بردرجه به چقدی که بو، بر مملکت ایچون سوک درجه ضرر در، یالکنز اخلاقاً دکل سیاست دخی ضرر در. بر برینه دوشن بر ملنک مقدری، کندینه یانجی اولان حاکیملر آنته دوشمکدر. تاریخاً معلوم اولدینی اوزره نیچه منلر، تفرقه به دوشورلک صورتیله حاکمت میله لرینی غائب ایتلرلر وینه تاریخاً، عصری تاریخ ایله بیلورزک تفرقه بر طرف ایدن هر هانکی ملت هان حاکیمنه مالک اولورور. بناه علیه و طنداشلق حقونه رعایت آلیشه قلمز ایچون طاسقم طاقم بر آره به طویلاقی بزم ایچون فرضدر.

رؤف یکتا بک کبی، کاظم بک کبی بعض متخصصلر غزته لرده آزیازی یازمادیلر. اولره عن صمیم القلب تشکر ایدرز. فقط او یازیلر هب نظریات ایدی. اولان نوطه لر نشر اولونما یوردی. نایب او نظریاتک تطبیقاتی محتاج تربیه اولان خلق طرفندن ایشیدله یور ایدی. مع التأسف بزمده موسقی ک قدر قیمتی بیلمه یور. بو ییحق بیلم و تهذیب خدمتده قوللانان یالکنز مولولر در. اولر ایچون موسقی بر حس عبادت محرکیدر. بو چوق طوغر ایدر. چونکه موسقی نك اصل خدمتی اخلاقیدر. تحریک هوسات دکادر. و یانه ده (موزیک فهران) ویا (فوندرت هاوز) ده وقوع بولان آهنگلرده انسان بر کره حاضر بولونور ایسه موسقی نك بر عبادت کبی تأثیر بخش اولدینی کوریلور. بیکارجه سامع طولانی سور. انسان دبیله بیله که بو آدمی نفس بیله آلمایورلر. او بیکارجه کشینک بولوندینی دیوانخانه ده کیمسه یوق ظن ایدیلر.

[۱] سوله من کشته لردن بری شویله ایدی: بر بیلل ایکی داله قوناری؟ بیلک قونایی دالر حولاری؟ [۲] صاحب امتیاز من طرفندن کوروشلدر

خلق اصوات موسیقی نه یوک بر اشتغراق ایچنده دیکله یورلر. مسئله اوراده ک خلق ایشیدیکنی فنا آکلایور. یالکنز تأثیرله دکل ...

بزمده بعض موسقی شناسان، تقدیر ایدله یورن دبیله شکایت ایدرلر. فقط بونده حسن زدرلر. نهدن صرحوم جمیل بک کبی الهی بر صنعتکار، ونهدن مشهور بر خواننده، خلقه کندیلرینی دو یورمایورلر، استعداد و خلفتک، سعیک کندیلرینه بخش ایتدیکی ضرایبی نهدن تربیه عمومی به تخصیص ایته یورلرده آرافنده بر عددی محدود و خصوصی بر قاچ دوستک حضورنده اجرای آهنگ ایتکله اکتفا ایدیلورلر. نه کندیلاری استفاده ایدیلورلر، نه خلق ... غالبوکه ممتاز یارادیلان انسانلر، منسوب اولدیلری ملنک من عندالله هر یسیدرلر. اولر بر کوشه به صیفی شوب اعتکانه کیره صرلر. مملکتیزده کی نقصانلردن بری ده (خلق نوی) تصویر اولونان عمومی اجتماع مللرینک فقداندر. قهوه خانه لرده، غازیورلده طولانیلر ایله صنایع و علمی طولانیلر بر اولوروی؟ شهر ضره ولوکه ساده اولسون بر قاچ دانه اجتماع یوردی اولمالی ایدی. بونلر، خلقک تهذیب ایچون نه قدر لازم ایدی.

دارالفنون هیئتده هر سنه منتظماً قونفر انسلر پروغرامی ترتیب ایدوب اونی طبع ایدرک خلقه طاعت ایدر. قونفر انسل کونلری آیریجه غزته لر طرفندن اعلان ایشیلیدر. بز تورکک مملکتیزده او قدر فنا آلیشه شترک آوروپا مملکتلرینه کانتلرین دخی بو عمومی قونفر انسلردن استفاده ایتکی بیلمه یورلر. وقتلرغزی نصل اولدر دیکمز کورلکله شایاندلر! بزمده کی طرفین صنی خالقک تربیه سیله جدی بر صورتده اشتغال ایتمه مشدر. خلقک معنویاتی اصلاح، افکارینی تربیه ایچون کندیلرینه دوشن وظیفه یی ایفا ایته یورلر. هیچ اولمازسه بونی، امامت منظم و موقوت بر صورتده، دارالفنون یاسون. دیکر طرفدن ملی تیارو من صنعتکارلری ده کذلک خلقک تهذیبینه یارایه چق شیلر اوینامایدلرلر. بزم خلقمک نه به محتاج اولدینی، بو کونکی بولسن لقلره باقینجه آکلاییلر. و یانه ده مقیم اولان ارمیلر کندی آرله لرنده اخیراً بر تیارو او بونی ویردیلر، ققاس ارمی مؤلفلردن برینک سر خوشلنگ بر عائله ده موجب اولدینی تحریاتی مصور اولق اوزره تألیف ایتدیکی (خیبث روح) اسمنده بر ایزچه یی تمثیل ایتدیلر. حاضرین آرده سنده یاسلر بیله اثبات وجود ایتدیلر. مسکراتی منع ایچون یالکنز سوزله نصیحت کافی دکادر. بالخاصه تیارو تمثیل ایدر که خلقی ایقناظ ایدر. اتحاد و ترقی اولدین یاره صرف ایتدی ده شهر منک بر قاچ برینه بویه تهذیب یوردلری یایدیلر.

حریتک بر شرطی وارد: کتولکی موجب اوله بیله چک حریتلر، ایلیکه خادم حریتلر مؤسساقی ایله قارشولاشدیلر. بر طرفده میخانه آچیلر ایسه، دیکر طرفده ده مسکراتک مضرتی بیلدیر چک شیلره مراجعت ایدیلر. اگر الله بر موازنت ترازوسی اولمازسه حریتلردن بالاخره زیان کلیر. ایشته بزمده قار اوینامق مباح اولدی. فقط بر یانده قار اوینانان قلوبلر آچیلر ایسه دیکر یانده ده قاره قارشو کلچک اجتناعلره مراجعت ایدیلر. (مسکراتک استعمالی، اعمالی، تقاضی صورت قطعیه ده منع ایدن آسابقا اها لیس شمدی تونون استعمالی دخی منع ایتدیرمک ایچون حکومته مراجعته قارو بر مشلر) بزمده مشروطیتله، اداره سابقه نك ذهنیتنه مخالف بر خط حرکت طوئلق ایشتندی. مثلاً قلوبلر آچیلدی. بورلرده بیوکار بیله قاره کرمی ویردیلر. او حاله کلدی که آرزاق موقع صاحبی اولان مأمورلر رؤسا ایله ملاقی اولق اوزره قلوبلره طاشینوب قار اوینامغه باشلادیلر. او حاله بز او نوع حریتدن فائده دکل، ضرر کوردک. آز قالدی آیاسفانوسده بر (مونه قارلو) وجوده کلپور ایدی. عاقل اولان بر حکومت، فنا تاملرک وسعت پیدا ایتدیکنی کورر کوررض مقابل تدابیره مراجعت ایدر. باقلم نه اوله چق دبیله بکله رض.

توحید افکار رفیقزده رؤف یکتا بکک دده افندی به دایر بر مقاله سنی او قودم. یازیق که او زمانلر وطن عشق، ملیت حسی زمیننده الهامات اوله ماش کفته لرده بوکا دایر برشی یوق. فقط بو قیاحت موسیقیدن اول ادبیاتزده در. اگر ادبیاتزده اوله سوزلر کورمک عادت اولسه ایدی، همه حال موسقی ده بوکا ترجمان اولوردی. صرحوم دده افندی به یه تشکر اولونور که استعداد مبدعانه سنی آیین شریفلرک خدمته آماده قیلمش. بو ایسه مبدل بر خدمت اخلاقیه در.

عشقک برده وطنیاته ترم ایدلش اولدینی نه قدر ایشتمک ایستر ایدک. ظن ایدیورم که موسقی نك خدمت اخلاقیه سی ایچون وطن پرورلک بر فیضی زمین اولوردی.

بر اخطار

ویانه به او غلارینی بولایانلر، بزم بشن آئی اولکی یازد قلوبله باقهرق، شمعی اولره آیده سکنز لیرا بتر دیورلر ایش، حالوکه بو کونکی ویانه او بشن آئی اولکی ویانه دکادر. بیه چک، ایجه چک، ملیوسات، کراتلرک چوق آرتدی. ایوم آیده له یوز لیرا قدر لازمدر.

بودا پشته دن : [7]

(فرانسز طلبه جمعياتى اتحاد عمومىسى) نك
اون برنجى قونفرهسى ليونده انعقاد ايتشدن .
بو قونفرهده ويريلن قرارلردن بعضيليله
كندىزى علاقه دار كوردك .

بولردن برى ، تحصيلده بولونان طلبه نك بيوب
ايچمك و ياته جق بر بولق خصوصنده دوچار
اولدقلرى مشكلاتدر . بونك ايچون (طلبه شهولرى)
تفكيكه لزوم كوسترلشدر . ظن ايدييورز كه بزم
ايچون ده بوكي تشكيلانه احتياج واردر . بومسئله دن
بردفعه بحث اتمش ايديك . بو ، يالكز اقتصادى
برجيات ايچون الزم دكلدر . بالخاصه انتظام حيات
ومعاشرت ايچون ده الزمدر : كذايك اخلاقى
نتايچى ده بيوكدر . بوسايه ده طلبه شوراده بوراده
سورونيوب عادتا برعائله حياتى كچيرير . وقتنده
بورده كلير ، ساعتده يمكىن ير وينه ساعتده
كيجه درسارينه ياقه بيلير . بيه چكى يمكىن اولور
وديشاريدنه كي كوتو اعتبارلردن قورتيولور . اولجه
ديديكمز وجه ايله بويوردك باشنه نظام وانتظامه
آيشمش ، اصول معاشرته واقف بر متساعد
ضابط قوناليدر . بو نهوك نظامات داخيله سنه
طلبه حرفى حرفته رعایت ايتلدر .

ساده لسكه برابر اصول وقواعد معاشرت تاماً
تطبيق ايدليلدر . بر يمكخانه نك انتظامى ندر ،
يك يه نير ايكن نهوجه ايله حركت اولونور . يمك
نصل يه نير ، يمكه نصل كلينير ، بوكي شيلر هپ
نظارت آلتنده جريان ايتلدر . بزبوراني برعسكر
قشله سى حالنه كتيرمك ايسته بورز طن اولونماسون .
خير ! انتظام وقواعدى اولان بر تربيه لى عائله
نهوى قورمق ايسته بورز . يمكك يمكىن ، مصاحبه نك
جريانى ، اولوروب قالمه نك دوزه نى بر نهوده
دقت ايديله جك شيلردندر . يالكز بر يمك پيش ،
برانسلك نصل بر نهودن چيقدىغى در حال كوسته رير .
بناء عليه يمك سفره سنه صاحب البيت اولان ناظر ك
رياست اتمسى شرط اولاليدر . چيچندن لى الاقتصا
برمنديل چيقاروب اونى قوللانتق بيله بتون همكسك
بيله بكي برشى دكلدر .

قرارلردن برى ده دارالفنون وفاكوله مجلسلر نه
طلبه سر آمدانندن برينك اعضا بولونماسيدر .
بز بوكاده بزده لزوم كوربيورز . بو نئوى صوك
دارالفنون وقعه سى بزده كوستردى . مادامكه طلبه ده
حرفى بر مهم هيئت تشكيل ايديبور ، او هيئت ك ،
او مجمع كزنده اذهانك ده بو مجلسلرده وكيلي
بولنوب لى الحاجه معلملى تنوير ايتلدر . فرانسه
طلبه جمعيتى ، معارف نظارت سده كي مجلس عاليده
طلبه اتحادى رئيسك حضورى ده طلب ايتشدن .
خدمت عسكرى به آلتان طلبه نك هر هانكى
برگسه آبرلسى ايچون اولردن هر برينك استعداد
وياقى نظر اعتنايه آلتنه چقدر . بزده دخى بوكا
احتياج واردر . سلاح آلتنه آلتان طلبه به نهوجه
ايله معامله ايديله چكى بيلندميك نك نه قدر امثاله شاهد
اولدق . اثنائى حربده پشته نك مشهور بوليتيك نيك
مكتبنده برنجيله ك ارتقا ايتكده اولان نادر الامثال
بر تورك شاكرديك ، اوليه جق بر نقطه يه قونش
اولدغي و چوجو غك اوراده نحو اولدغي ، بوسته
پشته ده ايكن خبر آلتش ايدم . چوق آجيورلردى .
بو فوق العاده كنج جبهه كيريسنده بر خدمته
قونيله بيلردى .

قونفره ندر يس وتعليمك سه نيه سى بوكسله سنى ده
مذاكره ايتشدن . حين ندر بسده معين بر ماده نى
ذكر ايله كيميترك بونك بالاطراف اسباب و عوامانك
ايضاحى و بصورتله طلبه نك ذهنى يالكز بر مهم
ماده به صابلا نيه رقى ذهنك مباديدن مقاصده طوغرى
حركت قانداه لده قند .

طلبه نك ده مطالعه لرني صورماليدر . بو ، بر حيت
عاليه مسئله سيدر . مملكتمزك آتى ذهنيسى
دارالفنون باغليدر .
اگر اوراسنى احتياجات عصرى به كوره
يوكسانيبور ، اولدغي كى براقير ايسه ك نتايچ بزي
ممنون ايدنه من و امكلر بوشنه كيدر . طلبه نك رآينه
صر اجعت ايديليرى ؟ سؤالى واردر دكلدر . هيمن
طلبه لك كندر كاھندن كلدك كچدك . معلم مزك
تدريساتندن ممنون اولسادىغمز چوق كره واقع
اولشدر . معلمر ، كنديليرى ده بعضاً قصورلرينك
فرقنده اوله مازلر . فقط استفادة ايتك ايچون
حياتلرني اولدرسلره وقف ايدن طلبه كيمدن استفادة
ايدنه بور ، كيمدن ايتمه بور اوفى تماميله مدر كدر .
بناء عليه اخطارلرينك فائده سى واردر .
فرانسه حقوق فاكولته سنك دخى تدريساتى
يوكساله سنى طلبه ايسته مشلردر . احتمالكه بو ،
بزم ايچون دها زياده واردر .
طلبه مسئله سيله ممالك اجنبيه ده جدى بر صورتده
اشتغال ايديليرور . طلبه دخى بالذات چيچيتلر عقديله
منافع معنويه وماديه لرني دوشونيبورلر .
بركون كالبركه بزده (عموم قتولاك طلبه سى
جمعيتى) كى بر مسلمان طلبه جمعيتى منعقد اولور .
مسلمانلر حرتاً ترقى ايدنه بيلمك ايچون بوكي تشكيلاته
محتاجدرلر .

فصله سی حاله کتیرمک ایسته بوز طن اولو تا سون .
خبر ! انتظام وقواعدی اولان بر تربیهی عائله
نوی قورمق ایسته بوز . نمک یغشی ، مصاحبه نك
جریانی ، اولوروب قالمه نك دوزهی بر نه وده
دقت ایده بجه شیلردنر . یالکیز بر نك پیش ،
برانسانک نصل بر نه ودن چینه یغنی در حال کوسته برر .
بناه علیه نك سفره سنه صاحب آلیت اولان ناظرک
ریاست اتسی شرط اولمالیدر . چینه دن لدی الاقتصا
بر مندیل چیقاروب اون قوللاقی بیله بتون هر کسک
بیله یکی برشی دکلدنر .

قراردن بری ده دارالفنون وفا کولته مجلسار نه
طلبه سر آمدانندن بر نك اعضا بولونما سیدر .
بز بوکاده بزده لزوم کور بیوزر . بو لزوی صوک
دارالفنون وقعه سی بزده کوستردی . مادامکه طلبه ده
حرفی بر مهم هیئت تشکیل ایدیور ، او هیئتک ،
او مجتمع کزیده اذهانکده بو مجلسرده وکیل
بولوب لدی الحاجه معلمری تنویر ایتلیدر . فرانسه
طلبه جمعیتی ، معارف نظارتسده کی مجلس عالیده
طلبه اتحادی ریئسنک حضوریی ده طلب ایتشدنر .

خدمت عسکریه به آنان طلبه نك هر هانکی
برگسه آیرلسی ایچون اولوردن هر بر نك استعداد
ولیاقی نظر اعتنا یه آله جقدر . بزده دخی بوکا
احتیاج واردنر . سلاح آنته آنان طلبه به نه وجه
ایله معامله ایده بجه بیلمد بکنک نه قدر امثاله شاهد
اولدق . اثنای حربده یشته نك مشهور پولیتیکنیک
مکتبنده برنجیلکه ارتقا ایتکده اولان نادر الامثال
بر تورک شاگردینک ، اولیه جق بر نقطه یه قوش
اولد یغنی وچو جوغ نك اوراده نحو اولد یغنی ، بوسنه
یشته ده ایکن خبر آماش ایدم . چوق آجیور لردی .
بو فوق العاده کنج جبهه کیر بسنده بر خدمته
قونیه بیلیردی .

قونیه تدریس و تعلیمک صریحه سی بو کسله سنه ده
مذاکره ایتشدنر . حین تدریسده معین بر ماده یی
ذکر ایله کیمیه نك بونک بالاطراف اسباب و عواملنک
ایضای و بصورتله طلبه نك ذهنی یالکیز بر معین
ماده صابلا نیه رق ذهنک مبادیدن مقاصده طوغری
حرکتی قابل اوله جقدر .

بونک دخی بزده لزوی واردنر . بز اوله معلملر
کورمش ایدک که درسی از بر ایدنلری آفرینلر
ویوسکک نومورولر ایله مکافات ایلدیر بر لر ایدی .
بونلر نظر نده درسک ، شرفی او قومدن بر فرقی
یوقدی . بزده اک زیاده محتاج اصلاح اولان
بو جهتدر . اوباصمه قالب تدریسات قانعلی ، شاگردانک
ذهنلری تدقیق ساحه سنده کزد بر مایدر . بعضاً آیات
کریمه به مستند اولان احکامدن بحث اولوندینی
صره ده معلمز دن آلد یغمن جواب « قرآن کریمده
بویه مسطوردر » دن عبارت ایدی . حالبوکه او
احکامک هیسنک برر سبیلری واردنر ، هیسسی بر
حکمته مستنددر . واقعا بونلرک ایضای کوچدر .
چوقی اطرافل و مختلف معلوماته توقف ایدر . یالکیز
فتوا کتابارنه مراجعت الیورمض .

علی العموم فا کولته لر نك هر نوعی حقیقه ده
یکی تدقیقانه احتیاج واردنر . بز آلد یغمن خصوصی
مکتوبلردن بونی استخراج ایلدک . بزده یازیلانلری
بوراده تکرار ایتک ایسته میوزر . چونکه بو ،
بیهوده مناقشه لری موجب اولور . ایسیجی بیطرف
ارباب علم وفندن بر هیئت تشکیل ایدوب تدریساتنک
نوع و شکلی عریض و عمیق تدقیق ایتلیدر .
دارالفنون نك کورندن کونه بو کسلیسی مطلوبدر .
حتی فرانسه ده اولد یغنی کی عرفان ولیاقت صاجی

[*] صاحب امتیازم طرفندن کوندرلشدنر .

طلبه نكده مطالعه لر یی صورمالیدر . بو ، برجیت
عالیه مسئله سیدر . مملکت نك آتی ذهنیسی
دارالفنون به باغلیدر .

اگر اوراسنی احتیاجات عصریه به کوره
یوکسلیتوب ، اولد یغنی کی بر اقر ایسه ک نتایج بز
ممنون ایدم و امکنر بوشنه کیدر . طلبه نك رأینه
مراجعت اید یغیری ؟ سؤالی وارد دکلدنر . هیمز
طلبه نك کندر کاهندن کلنک کچدک . معلم لر نك
تدریساتدن ممنون اولساد یغمن چوق کره واقع
اولشدنر . معلملر ، کندیلری ده بعضاً قصور لر نك
فرقده اوله مازلر . فقط استفاده ایتک ایچون
حیاتلری اودرسلره وقف ایدن طلبه کیمدن استفاده
ایده یور ، کیمدن ایتمه یور اونق تامیله مدو کدر .
بناه علیه اخطار لر نك فائده سی واردنر .

فرانسه حقوق فا کولته سنک دخی تدریساتی
یوکسلیتسنی طلبه ایسته مشلردنر . احتمالکه بو ،
بزم ایچون ده زایده وارددر .

طلبه مسئله سیله ممالک اجنبیه ده جدی بر صورتده
اشتغال ایدیلور . طلبه دخی بالذات جهت لر عقیده
منافع معنویه و ماده یی لر یی دوشونورلر .
برکون کلیر که بزده (عموم فتواک طلبه سی
جمعیتی) کی بر مسلمان طلبه جمعیتی منعقد اولور .
مسلمانلر حرثاً ترقی ایده بیلمک ایچون بو کی تشکیلاته
محتاجدرلر .

اخیراً ایتالیاده کاش (یادووا) شهر نده کی
دارالفنونک بدی یوزنجی سنه دوریه سی مراسمی
اجرا اولونمشدر . هر دارالفنوندن بوراده برر
ایکیشر وکیل بولونمشدر . بیلیم بزدن کیمسه
بولوندینی ؟ بولونمادی ایسه حقیقه تأسف ایدرم .
اورایه کیدن برهندی مدرسک نطق پک زیاده
آلفیشلاشمش . بوذات نطقی عموم آسیا قطنه سنک
حرفی مؤسسانته وکاله ایراد ایتشدنر . نطقنک صورتی
کوره مدم . هر حاله پک دکرلی اوله جق که ارباب
علم و عرفان طرفندن او قدر آلفیشلاشمش . آسینانک
حرفی نامنه سویله تن سوزلر ، پک مهم اولوق لازم
کلیر . نه اولوردی اوسوزلری بزده ایشتمش
اولسه ایدک .

یادووا دارالفنونی آوروپاده ایلک تأسس
ایدن دارالفنوندر . بونک بدی یوز سنه نك برقدی
اولد یغنی نظر اعتنا یه آتیر ایسه آوروپاده علم و فنک
نه قدر اسکیدن بری انتشارنه چالیشلد یغنی آکلاسیلیر .
بودارالفنونی کزمش ایدک . دیگر دارالفنونلره
هیچ بکیزه من . (آتوللاسی - بیوک دیوانخانه سی)
مستثنا اولد یغنی حاله بزم ایکی قاتلی اسکی مدرسسه لر
بکیزدر . دارالفنوندن کلوب کجش بیوک آدم لرک
قائمه باشلری کوسته رن لوحه لر بو دیوانخانه
قوللشدنر . مشهور (عالیله) ده اوراده تدریسات
اجرا ایتدی .

دارالفنونده طلبه و مدرسینک مساعره سی

ایکی بویوک جمداله قارشی دارالفنونک وظیفه سی

مدرس مصلاح الدین عادل بکک خطابه سی : « بالخاصه سزه و بزه وطنک منور

صنفته نه آغیر وظیفه لر و مسئولیتلر اصابت ایدیور . »

دون دارالفنون حقوق فاکولته سی صالحه ننده مدرسار ایله طلبه یه بر مصاحبه و بر اشدر . عموم فاکولته لر آره سنده کی تسانیدی تقویه و عینی زمانده توران قونفره سندن عودت ایدن مدرس مصلاح الدین عادل بکک دارالفنونک تشکرینی ادا ایچون و بر بیان بو مصاحبه ده دارالفنونک بوتون مدرسارلی طلبه و طالبات بوتون مکاتب عالیه طالبات و طالبه سی حاضر بولونمشدر . ادبیات فاکولته سی طلبه سندن وهیب افندی قصه بر نطق ایله حاضر و نه تشکر ایستدکن صوکره مدرس مصلاح الدین عادل بکک بر خطابه ایراد ایتمشدر . نطق ختامنده حاضر و نه چای و باسته اکرام ایده لهرک مصاحبه یه نهایت و بر لشدر :

و متاسفته آتیلق بیجوریتنده یز : داخلده جهاله قارشی ، خارجهده اسناد و افتد لره قارشی مجادله !

مصلاح الدین عادل بکک لفظی

خاتملر ، افندیلر

مملکتنده ایلك مجاهده کنز ، جهالی ازاله و فکر سلطنتی تأسس ایده بیامکنر . هیچ بر مات فکر سلطنتی انحصار آلتنه آلهماز مدنی عالم کیتدکنجه کیشمه یور ، آناتول لور و ایولیو نه قدر حققی سوبله یور : « فکری سلطانتق ادعاسی ، بوکون جهان تکبر لک ادعاسی قدر عبث و مفروانه در ! » ناپولیون س نه ننه ان ده بولوندینی وقت « بعضاً برتک کون بر ملنک استقبالی و تاریخی یازار » دیوردی . یوفکر تاریخی حقیقتلره مؤیددر . فقط عینی زمانده تاریخ ، ایشته بوکونی بواعثا کوتی حاضر لاق ایچون بوتون بر زمهره متفکرینک مساعیسه احتیاج کوستریور !

ایشته افندیلر ، سز لرو بزلر دارالفنون منتسبلری داخلده و خارجهده بو حر بلرک قهرمانلری اوله جفر . و معنای حقایق دائمی بر جدال دکلی ؟ لایسینک شوسوزنی اونوتما ییکیز : « صلح بر کتابه در که آتجی مزارستان قبولرینه یازبله بیایر . »

افندیلر وظیفه لر ییکیزی و مسئولیتلر ییکیزی مدرک ییکیزی ؟ اوت دکلی ؟ بوکون و یارین - عینی دون کی - وطنک هر دم تازه و نریه سیاسی سز بتون جهانه عرض ایده چکسکنر . ملی سجه هنرک منمللری ، ذوق و هیجانلر ییکیز کاشف لری ، افکار و تلقیناترک ناشر و موز عاری سز لرسکنر و هر زماندن زیاده حقمنک یالکنر محافظه سی دکل ، اتلاسی وظیفه سی ده سزک بر عرفان و حجت کوسلر ییکیزه بوکله نه چکدر . بزم بر اقدایموز و بر اقه جفموز بوشلقلری سز دوله بر اراقت ، باشلادایموز اثر لری سز اکیال ایده چکسکنر و مستقبل قونفره لرده سز ، خواجه لر ییکیزدن ده ا کور و بلند بر اسساله حقک و حقیقتک مدافعی اوله چکسکنر !

حیاتک ، نریه و مسعود خاطر لری ایچنده ، اهتماملره محافظه ایده چکم بویوک لظسکار توجه کیزدن دولایی ، سز لره ، مساعده ایدیکنز ، عمق و روحندن قویوب کلن صمیمی بر حسن حرمتله عرض شکران ایده م . بن بواجتماعی الهام ایدن فیکرده ، بکامتوجه اولان الفاتکار نظر لر ییکیزی ، منسوبیله مفتخر اولدایموز بومؤسسسه عالییه قارشی انجمنده و ارتبا طیکیزی اظهاره ، بروسیله کی تلی اتمک ایسته یورم . بوتقی ، بومدین شکرانندن بر ذره تزیل ایتمه دیکنه رعماً ، روحکرده دوغان ، قلبکرده قاینایان عاوی عشقه ، حق پرستلیکه ، علم و فکر قهرمانلغه بر افاده قیمت و بر یور .

افندیلر ، بو مشموم حرب تولید ایله دیکی نهایتسنر و مسائل سفالت و فجاجتلر ایچنده ، بیایرسکنر که بالخاصه اخلاق عقده لری صاردی . اسکی دنیایی ده کیشمش کوریور سه ق ، بویالکنر بر چوق شهر لک میول رماد اولماسندن جوغرافی حدودلرک تحولندن دکلی ، بلکه حقیقتنده حیانه حاکم اولان اجتماعی و اخلاق دستور لک اسکی قدرت و نفوذی غائب ایتمش اولماسندن متولددر . غریبه طولرک صوصدانی کوندن بری یکدیگرینی تعقیب ایدن اجتماعی قونفره لر ، بو بحرانه نهایت و بره بیامک ایچون ، مابین اساسلر تحریکله اشتغال ایدیور . بشریت ، بوتون معناسیله یکی بر دورک مبدأ نده در . یکی بر فرقه ، یکی بر فکر و روح ایله کیره بیامک ایچون ، بیایر میسکنر ، بالخاصه سزه و بزه ، وطنک منور صنفه نه آغیر وظیفه لر و مسئولیتلر اصابت ایدیور . غریبه حرب بیتدی ، فقط شرقی الان آتش و قان ایچنده در . شو اعتبار ایله بزم وظیفه من برقات ده ا مشکل و مشقتلدر . ایکی بویوک جداله ، توکمنک بیامه بن بر عزم

فكرى مصاصم

دارالفنون

دارالفنونك فكرى جريانلر مواجهه سنده موقى — دارالفنونك حيات مليه اوزوندهكى تأثيراتى — اورولاده ورتده دارالفنونكه عطف ايديلن اهميت — دارالفنونك زدن بكنه نكارتم — بر الهيات مدرسه سته محتايز — ادبيات والهيات مدرسه لريك باشليجه غايه لرى — تحصيل وتربيه بهرمان — تربيه و روحيات درس لريك وظيفه سى

معين بر محیط اجتماعی داخلده فكرى جريانلرى توليد وسوق و اداره ايدمك ك مهم عامل هيچ شيه سز دارالفنونلردن . چونكه اعتقادات ديه خارجنده روحلر اوزرينه اجراى تأثير ايدنك برنجى واسطه «تربيه» اولدينه نظراً تربيه مليه به براسقامت تعيين وظيفه اساسيه سى ايله مكلف اولان دارالفنونلريك بوياده موقى لرى يك مهم اولنق قضا ايدر . تربيه و فكر اعتباريله بر ملكه روح و دماغى اوزرينه قشله ، مكتب و متفكرن ايله مورخلرك نفوذلى دخى حاكم اولور ايسه ده بولرى آز چوق برمناسبت ايله دارالفنون نامى مختصده تدقيق و مطالعه ممكندر . دارالفنون تدريسات و تيمانتلر وسوق نظر اعتباره آندينى تقديره افكار عامه اوزرينه اجراى تأثير ايدمك بلك اولان مورخ ، متفكر ، فيلسوفلريك دارالفنون عالمى خارجنده قالميرنه امكان تصور ايدمك . بناء عليه دارالفنونى بر خصوصيت نامه به تشبيه ايديلن هر هانكى برجهيتنك ، بر ملكه دماغ متفكرى . منزله سنده نلق ايتكمه .

بالغه ايشله مش اولور . آلمان حكما سندن «لاينج» تربيه ايله روح ملكك بوز سندن آز بر مدت طرفندن كمالا دكيشد بولمك بلكى ادعا ايدمير . طبيى انقلابك شكلى تربيه نك اى فنا اولسنه كوره تعين ايدر . بوحقيقى تقدير و ايجانه توسل ايدن ملنلر تاريخك حيزه قيد ايتديكى نتايجه واصل اولمشلردن . «ابه تا» مفلو بيتدن صكره آلمانلريك ۱۸۱۳ حرركات و موقعياتى توليد ايدن ، شرق و غربى اوروپا آره سنده بجه وظيفه سى كورمك اعتباريله جرمن ، اسلار ، موفول . الخ عرفلرته مذسوب اقوام ايله مسكون اولان پروسيانى بوكونكى متحد پروسيا حالنه كتيرهن ، فرانسه يى ۱۸۷۱ هزيمتدن آز زمان صكره مجادله حياتيه ساحه سندن شوق و جوشش و كماله موقى لره سوق و اداره ايدن تربيه دن بشقه بر شى دكلدر . حياتيه نشئه و قبض و برهن ، نظام قلمبرى آيدنلانا ، مساعى و مترجم بشريه به برغايه كوستره دن بوتربيه كونشى ايسه ابتدائى اصدده بر «فيخته» بر «وونده» بر «يشله» بر «هانرى بوآنقاره» نك جاليدينى چيلاق و تيز ديوارلى دارالفنون درس خانه لر نده درغاز .

حرفته ، فكرى جريانلر حاكم اولان بوشعه لر در . بزم دارالفنونلردن بوظيفه نك ايفاسى ادبيات مدرسه سته قابور . فقط عجا حسات ديه نك حيات فرديه واجتماعيه اوزرينه يك زياده اجراى تأثير ايتكمه اولدينى بر ممكنده ادبيات مدرسه سى بلكز باشته بوظيفه سنى ايفا ايدم بيله چكيدر ؟ بوقسه يكيدن احيا ايدمك دارالفنونك حر و مستغل سقى آلتنه آله جق بر الهيات مدرسه ستك مساواتنه عجاجيدر ؟ بن ايتكمى شقى قبول و ترجيح ايدنلردن . بزم اعتقادات و احكام ديه ض او درجه واسع و احراز ايدمك آتلى فن ، ادبيات . الخ مدرسه لرته قوشور اولمق تدقيق و تنبىم ايتكمه محذور دكل بلكه بر چوق فائده لر ملحوظدر . بوسورنله علوم عاليه ديه به انتسابى تحصيل ايتدائيسند بئرى بلكز مدرسه لره دوام ايدنله دكل مكاتب سائرده تحصيل ايتمش اولانلر ايجونده تسهل ايدر . صرف مسلكى اولان تدريسات ديه نك عائد اولدينى مقامه صيوط قلمسنة بر شى دنيله ض . فقط كرك وحدت تربيه ، كرك اساسات عاليه ديه نك تحكم و انتشارى نقطه نظر ندين دارالفنون عالمى مياننده برده الهيات مدرسه سته لزوم قماى دركاردر . دارالفنون تشكيلاتك بوسورنله اتمامى مقصد و غايه سى ايجون زمدن اعتقاددم .

ادبيات والهيات مدرسه لرريك تدريسات و تيمانتدن استهداف ايتديكمز باشليجه غايه ملي و دى فكر و ديدلر لريك شرط حاضره حياتيه دائره سنده تثبيت و تقويه سى ايله بولنده اسباب مختلفه دنشائى - صرله كلوب موجود بئرى كيرهن بهر انله چاره ساز اولمدر . الهيات مدرسه سى ، علوم عاليه ديه نى سولاستق اصول تدريسدن و هر هانكى بر «پروقراسى» نك تأثير و نفوذ ندين قورناراق سربست و بيطرف بر ساحه ده علمى اصولره توفيقاً نشر و تعليم ايتكمه . عظيم خدمتلى كودر . ملي و ارغمزى ستون فضائل و نقايسى ايله حيات اجتماعيه ضه حاكم اولان فكر و ديدلر بولرى تحليل و اداره ايتكم ، تربيه عموميه مليه به معين براسقامت تعيين ايتكم كى وظائف اساسيه ده ادبيات مدرسه ستك ساحه تدريسات و تيمانتنه داخل بولنور . بونك ايجون يك زياده نقى اولور ك ادبيات مدرسه سنده تورك تاريخك ، تورك اسان و ادبياتك ، تورك حرفتك تدريس و تدقيق خصوصنده همچ بر فداكارلى چوق كورلسون . اساساً بوجه نده شايدن شكران قمايلر حس اولور . بولرى تشويق و تقويه ملي بر بوجدر . بز نه تاريخك نك ، نه ده لسائريك رسى قوميسونلريك بطى ، در لابالاجلى مذاكره لر ندين استفاده ايدم بيله چكته قانع اولانلردن دكلز . ايشه تاريخ عثمانى العجمى ، ايشه ادلاء صرف . الخ

كرك تاريخك ، كرك لسائريك ، دارالفنونى ديكير بوكسك . ماشلى صائب ايجون بر كچيد اخاذ ايتمك اوردن ، دها طومر عيسى علمه

و صاحب بشریه به بر پایه کوشش و تربیه کوشی
ایسه ابتدای اصدده بر « فخنه » بر « ووند »
بر « بشله » و بر « هاری بو آقاره » نیک جالشدینی
چلاق و نیز دیواری دارالفنون درسخانه لرند
در غاز .

دارالفنونک موقع و اهمیت بی ایضاح صدندده
بازیلان شور قاج سطراری لزوم سنز هدایت مایدر .
بیه نکه ایوم مملکت مزده منور کین بعض
ذوات آراسنده بیله دارالفنونک کزلی و یا آجری
تربیاتنده بولانلر موجوددر . کیسی دارالفنون
ایچون صرف پارنی چرق کوربر ، کیسی مدرس
و معلمینک طلبه دن فضله اولدیغی ایلری سوردر
درشونلرکه وسعتی نرم بر اولانلر بونوک اولیان
و نفوسی ۳۰۵ میلیونی تجاوز اتمین براسو مجرده
بدی دارالفنون وارددر . آلمانیاده ایسه بعض
منطقه لرده بر قاج ساعتک محیط ایچنده ایکی اوج
دارالفنونونه تصادف ایدیلر . لیزخ دارالفنونی
ایله هاله دارالفنونی آره سنده کی مسافه شنندوقله
یازم ساعت و « ایما » دارالفنونک بو ایکی
دارالفنونونه اولان مسافه سی ایسه نهایت بر چقی
ساعتدر .

دارالفنون بر تجارتخانه بیدرکه ، سبب وجودی
مشترکینک عددیننه و قوه غالبه لریننه تابع اولسون
کاشککه بر دولتک اسرافاتی یالکیز بوجهته
منحصر قالسه ! .. ذاتاً حرب عمومی اساسنده
مهربان پاره لر دن اک آرز ضایع اولانی هیچ
شبهه سنز دارالفنونونه تخصیص ایدیلن قسمدر . بو
بولده صرف ایدیلن پاره ک ، همتک نمرانی آجری
زمان ایله حسن اولونور .

دارالفنون بونوک کندیسن انتظار ایدیلن
مهم و مشکل خدی ایفایده بیلورمی؟ ایده م پوری؟
بو ، مسئله ک دیگر بر صفحه سنی تشکیل ایدر .
اگر وظیفه سنی ایفا ایدم بیلور ایسه آنی متادیا
تشویق و وسایه فمالیتی توسیع اتمک ، ایده میور
ایسه بوبایدکی موافقی رفع و ازاله ایدرک اقتدار
و وساطتی استهداف ابتدیی غایبک و سعتی
نسبتنده آرتیرمق ملی وارغیزی محافظه و اعلا
اصنده اک اول اتخاذ ایدیلرک بر تدبیردر .

موضوع ، طایفه اتخاذ ایدیلرک حیات معنویه
و اجتماعیه سنز عائد فکر جریانلری تولید ،
تسبیق و اداره خصوصنده دارالفنونونه ، ترتیب
وظیفه ک نه درجه قدر ایفا ایدیلرک بیلدیکی
آکلام ایچون دارالفنونی ، تشکلات تدبیرات
و نشریاتی اعتبارله نظر تدقیقدن کچیرمک اقتضا
ایدر . دارالفنونی بر علم و تتبع اوجاغیدر .

بوراده معین برمسالک ایچون معین ، حدودی
چیزلش و هر سنه تکرر ایدر باسمه قالب در صلی
ذکر علم و عرفان عالمک برر کوشه سی آجیلر ق
اونامتناهی علم کوستر لیر اوطاله کیرمک ایستیلر
ارائه طریق اولونور . بوملاحظه ایله درک بعض
ممالکده از جمله آلمانیاده دارالفنون تدبیراتنده
برحد یوقدر . دارالفنون دیپلوماسی مین بر چقی
بخش اجز . بالفعل طبیب ، دهوی و کلی ،
معلم ، مأمور .. الخ اوله بیلرک ایچون آبرجه
« دولت امتحانی » دینلن بر امتحان کچیرمک
لازمکلیر .

طب و حقوق مدرس لرینک پروگراملری ،
تدبیراتک مادی بر مسالکک متاتی اولتی اعتبارله
نسبه محدودیتی طبیی ایسه ده ادبیات ، فلسفه
الهیات کی شمه لرده بیله اوله ماز . اصل مملکتک

کودر بر . ملی وارغیزی شوق فضائل و فایضی ایله
حیات اجتماعیه سنز حاکم اولان فکر وده یغز لری
تحلیل و اداره اتمک ، تربیه عمومی ملیه به معین
بر اسقامت تمین اتمک کی وظائف اساسیه ده
ادبیات مدرس سنک ساحه تدبیرات و تبعاتنه
داخل بولنیور . بونک ایچون پک زیاده نئی
اولونرکه ادبیات مدرس سنده تورک تاریخک ،
تورک لسان و ادبیاتک ، تورک حرثک تدبیر
و تدقیق خصوصنده هیچ بر فدا کراتی چوق
کورلسون .. اساساً بوجهنده شایان شکران
قبایلتنر حسن اولونور . بونلری تشویق و تقویه
ملی بر بوجدر . بز نه تاریخک ، نه ده لسانک
رسمی قومیسونلرک بطی ، در لابالاجلی ، مذاکره
لرندن استفاده ایدیلرک چکنه قانع اولانلر دن دکار .
ایشته تاریخ عثمانی ایچمنی ، ایشته املا ، صرف ..
ایچمنلری .

کرک تاریخک ، کرک لسانک ، دارالفنونی
دیگر بونکک معاشلی صواب ایچون بر کچید
اتخاذ اتمک اورابه ، دها طوغریسی علمه
وقف حیات ایدن سس سنز ، متواضع مدرس لک
دائمی تدقیقاتندن بشقه بر بردن فیض آله مازلر .

تربیه مسئله سنه کاتبه : بو خصوصده هنوز
دارالفنونک حکم و نفوذی حسن ایدله مکنده در .
اون سنه در بری مملکت مزده اصول تربیه و تدبیرسی
حقیقه تجربه ایدله دک سیستم سوز
قالدی دیسه ک مبالغه اتممش اولورز . بونکار عمأ

کرک تدبیرات ابتدایی و کرک تدبیرات تالیله سنده
تمامیله تیلر اتمش و معین غایله توجیه ایدلش
اساسات بولاندن چوق اوزاغز . استانبولده بر
ابتدئی مکتبی ایله قهرشهرده کی بر ابتدائی مکتبی
نه ایچون آچلدشدر . بر کوبلی ایله بر شهر لیک ،

بر نیز ایله بر ارککک تربیه و تحصیلنده کی غایه
نه در ، مکتبلر ده آداب ملیه و اسلامیله ایله
« صریح مکتب » خصوصنده کی غایلات و جریانلری
نصل تألیف ایدیلر . الخ کی تربیوی مسائل

اساسیه حقدده هنوز واضح و مثبت قواعد وضع
ایدیلرک شدر . بونک ایچوندرکه مکتبلر سنز ،
زمان زمان و هرابکی اوج سنه در بر پروگرام لک
تعديل و تبدیلی کی اساسی صاره بیدرله در چار
اولور . حالبوکه مثلا ، فرانسه ده تدبیراتک
هرهانی بر شبهه سنده اجرا ایدیلرک تحولات
ایچون نه تدقیق ، نه آنک نر ، نه نانشلر پالماز .
دارالفنون مجاهدلری اورتیه آتیلر ، آقاده سی
آیفلا لیر . قوه تشریه ایشه قاریشیر . . .
مطبوعات ستونلری بوباید بوسو صاحی اولانلرک
اصینه آماده بولدر بر . چونکه بولی ، حیاتی
بر مسئله در .

استقبال ایچوق شوویا بوطر ز حاله کوره تمین
ایده چکدر . بزده ایسه مسئله ک دها زیاده
اهمیتله تلقی ایدلسی لازمدر . چونکه بوساساتی
قبول و تثبیت ایدرک تشکلات بزده یا بوقدر
و یا خود پک نقصاندر . بناء علیه دارالفنونک
و بالخاصه ادبیات مدرس سنک بو خصوصده
(معنوی و وجدانی) وظیفه و مسئولیتی اعمال
ایدیلرک درجه ده مهمدر . تربیه و روحیات
متخصصانک توجید مساعی و تعمیق تبعات ایدرک
الده ایدیلرک جکری نتایج و نمراتی نشر و اعلام
ایتمک صورته « اداره » نکه مادی و معنوی
و طوغریدن طوغری به اولان وظیفه و مسئولیتی
تسهیل و تخفیف ایتمی لازمدر .

ذکی سعور

دارالفنون نشریات انجمنی

شایانه تعمیر و تشکر بر نشیب

دارالفنون عثمانی ادبیات فا کولتسی طبعه
دوئکتندن : مملکتک رجال علمیه و فکریه سی ایله
دارالفنون مدرسلسری طرفندن تألیف لرینه موقیت
حاصل اولدینی حالده حسب الزمان طبع و نشر لرینه
هیچ بر صورتله امکان بولونه میان بر چوق آناز
و وثقات موجود درک بولر کسوة طبعه بوزونه .
مدکاری ایچون حیات علمیه و فکریه نیک شایه
اولان احتیاجنه رغماً منور زحمه نیک پیش استفاده
و استفاده سنه وضع اولونه مادی . کذا مؤلفین
قدیمه طرفندن یازیله رق ماضینیک قیمتدار بری
و دهه سی شکیلده بزه قدر انتقال ایستدیگی حالده
مقدار لری برر نسخینی تجاوز ایده مهن نیک چوق
یازمه کتب تاریخ و ادبیه ده کتبخانه کوشه لرنده امکان
استفاده دن تامیله دور بر حالده منسی و متروک
قالشاردر . بر قبل آناز و مؤلفه نیک اصراطیم و تکثیر لری
اسبابی استکمال ایله کتبخانه عرفانه کی درین
بوشانی دوله یرمق غایبی استهداف ایده دن عثمانی
دارالفنون ادبیات فا کولتسی بر « نشریات
انجمنی » وجوده کتیر مشدر . غایب سنک علوی
قدر بالاقام بر ملجأ عالی نیک مشوق سی و فضیلت
اولان ساهمنی ولی عهد عالی خلافت و سلطنت
دولتو شایانلو ائند منور . دالمجد ائندی حضرت لری نیک
شخصیت نچرینه لرنده بولایله چکنی درک ایدن انجمن
حمایه سنک مشارایه حضرت لری طرفندن اطلاق
دره ده سی استرحام ایتش و بر آرزوی دخی
قرین و قبول اولمشدر . بر صورتله رسماً و قطعاً
تعضو و تشکل ایتش اولال نشریات انجمنی ، علمی
و حرثی مساحده و طنک دماغ مفکری دیکه
اولان دارالفنون کنجلیکنک آرزوی تشکر ایستی
تطمین ایده چک و اونک عهده سنه دوشن قدسی
و جلی وظیفه نی باشاره بیامسی ایچون محتاج اولدینی
وساطتی و وساطت نچرینه ده اک اهمیتلی موقتی اشغال
ایدن محروا نوار علمیه نیک ساحه استفاده زو استفاده یه
وضعی امکان و اسبابی نخری ایده چکندر . انجمن
بوجلی غایبه لرینک حیر آرای حصول اولسی ایچون ده نچریم
و وطن پرور تورک اغتیاسیله تورک مؤسسه لرینک
یازده لرینی ایسته به چک و موافق کوردیکی صورت لره
اسباب ماده استحصالی چاره لرینه توسل ایده چکندر
کنجلیک بور و به چکی بومقدس و نورلی بولده و وطن پرور
تورک سعادتیه تورک عثمانی قلبه سنک کندیسنه
طاهر اولاجتی نناعتی ایله ایشه باشلامش بولونمده دره

باش محرری : علی کمال

هل ادارسی — باب عالی جاده سنده .

غزته به عائذ خصوصات ایچون اداره مأمورینه
مکاتیب و اوراق وارده درج اولسون اولتاس

کونی یکمیش نسخهله ه غروشده

تلفون نومروسی — استانبول :

اذانی ساعت	
طلوع شمس	۱۲ ۰۹
اوکله	۶ ۱۲
ایکندی	۹ ۳۱
آققام	۱۲ ۰۰
یاتسو	۱ ۳۱
اساگ	۱۰ ۴۰

لسخهسی ۱۰۰ پاره

دارالفنون نه در؟

برحقیقتن تفاعل ایلدیلر : بولیه برطیلة والا
ایچون مدرس ایستز، مدرس اووجود معرفتک
روحیدر ، مدرس که طبق طلبه کی سسته لرحه
کیجه ای کوندوزه قانردن، یالکز درسته وقف
حیات ایلدیه رکدن خارق العاده انکاره بتیشیر ،
ناصل طلبه برطرفدن تحصیل ایلدیه ، برطرفدن
خارجده برایش ایلدیه مشغول اولامازسه مدرس ده
تدریسن باشقا بروطفه ایلدیه اوغراشاماز ،
اوغراشیرسه دارالفنون مدرس اولاماز ،
اوخدست غرابی ایفا ایلدیه ، اورته بی حقیله احراز
قیلاماز ، محافظه ایلدیه ، چونکه سالکی اولدنی ،
اختصاص ایلدیه کی علمی نه جدا تعمیق وتوسیعه
وقت بولور، نهده اواملاح واقفی مملکتی وملتی
اطرافله مستنیش قیلاز بروسسته ایلدیه تیر .
بالرض دارالفنون زنده تاریخیزک دور دور ،
جهت جهت بر قاچ مدرس اولقی اقتضا ایلر ،
دکلی؟ اونلر یالکز طلبه به کیف مابق تدریسات
ایلدیه مکلف دکلدلر . هین تاریخله غوامضی ،
حقائقی ، دقایقی وواقفی ، اختصاصی دارلرسنده
فدا کارانه سعی ایلدیه کشف وتعمیق وتدوینه ،
معرفت ملیه به اوچهدن نهده خدمته مجبوردرلر .

بقدرانکد تکتیب المعالی
ومن طالب المعالی سهر الیالی
ومن طالب المعالی من دون کد
انواع المعرفی طالب المعالی

معالی جهد وغیرت نسبتنده اکتساب اولونور،
تعالی ایسته یین کیجه لری کوندوزه قاتروق
چایتمیلدر . بولیه یامادن اوهرسه قالیفشانلر
طالب معالی ایلدیه اضاغه عمر ایلدیه بولور ، دیکدر .
بو حقیقی ادراک ایلدیه بولیه بوسینه ابدال معالی
ایلدیه خواجهلر اولادجه ، اولدیه بولیه بولیه تدریسات
وتبسات، نهده حقیله دارالفنون اولور ، اونام
ایلدیه قاباطاسلاق بر مدرسسه بولونور . بزده دانما
بولیه اولدی . چونکه هیچ بر زمان اوکعبده
مدرسله مالک اولقی ایچون دولتیجه و نتیجه
هیچ براملق صرف ایلدیه مکلف : بولیه بر منتهای
تدریسات ایچون بولیه خواجهلر بولیه کلشی کوزلدلر ،
خواجهلر بولیه برار خارجدر بر سوری صریح
ایشلرده مشغول اولورلر . حیاتی لری اصلا کاللا
عنه ، درسه حصر ایلدیه صلی ، چونکه اولدیه
بایسه ر آج قالدیلر .

رتبه لیل اعلی الرتب

دیپوزر، فقط برعلانیک رتبه سی نهده ، موقعی دهده ،
مماشوقه نهده نسبتی مادی بر درسه نهده طریقه قیلاز اصلا
فارغ اولوروز ، ملک محرورمهده بولیه نشر
علومه وقف نفس ایلدیه ترک ترفیه احوالیله ،
تأمین مییشقیله اول بارل حکومتیجه موظف
اولدیه نری دوشونوروز . ساده بولور بولور ، بولور
قدردن بری بولیه ، بولیه بولیه ، بولیه بولیه ، بولیه بولیه

بالتان حکومتیسه وارنجه به قادار مملکت
قاللادی که بردارالفنون مالک اولماسین ، حتی
وقتا که انکارلر سودانی . ظهر آسایش قیلدیلر ،
مصره مادی ومعنوی رابطه لرله باغلامق ایسته دیلر ،
ایک اجر آتدی اولقی اوزره (خرطوم) ده
پرنوع بردارالفنون تاسیسه تشیث ایتدیله ،
قیومرانی آفریقا ظلمتگاهنه اولدیه بر بجزده دن ایستاره
قالتیشدیله . ناصرالدین شاهه عطف اولونان :
انمشکهای دنکا ونک یک پرتو فتاد
کفرودین ، دروخرم شده سیجه شده زناز شد
بیت مهورنده یک پارلاق تصویر ایلدیه کی وجه
ایلدیه برر نمونه لری بوجام سلطینه کوردیکمز
اورنکارنک شیا کدن انعطاف ایدن نورلر کی
بر پرتو معرفتدرکه واقفا فکر بشری بولیه کونا
گون غلیانله ، هیجانله دوشوربر ، شکلره
صوقار، فقط اصلا واجیاده قیلاز .
دارالفنون بومصر ترفیده اک مؤثره اک مصلد
واک مبرم ناشر ممالیدر . معلومدرکه سعدا لله
پاشا صرحومک دیدیکی کی :

زمان زمان ترقی ، جهان جهان علم

بودورده برفرد حقیقی برتهذیب ، جدی بر
تحصیل کوره بیلدیه ایچون حوصله به صیغماز
کالاندان برر تحفه ایلدیه کی ، برر شعبه معرفتده
ایسه بالخاصه کسب اختصاص ایلدیه کی مجبوردر .
بوسرته به ایزمه سیزلر بومصرک آدای اولامازلر ،
افرادنی بودرکده برقان برفورمه مصطبه ملل
متدنده بریر بولاماز .

ایمدی ارکانه بوفضی ، بوالعی تأمین ایلدیه
برهیت اجتماعی بومصرونه عصریشدیلر ،
احیسا اصلا ایلدیه دارالفنوندر . اولدیه ، او
چامه درکه خلاصه ازک بشریته تقدیر ایلدیه کی
وئیه معالی ادراک واستحصال ایچون بیکانه
واسطه در ، باشلیجه صرحله در .

دارالفنون حوزه احاطه سنده عقل ونقل بوتون
هلوی جمع ایلر ، بالخاصه طب ، حقوق ، ادبیات ،
فلسفه ، فنون ، بدیعیات ، السنه شمبه لری احتوا
قیلاز ، چونکه بر مملکتده بوتون بوجالات
تدریس وتحصیل اولونماز وهرشبه ایچون آیری
آیری متخصصلر بولونماز ایسه ، او مملکت ،
بر لفظ اول عرض ایتدیکمز کی حسان
تعددن ستارجهده قالیق قلاکتنه اوغراور ،
بوفلاکت ایلدیه قوری برسوزدن عبارت دکلدلر .
بو آیری بز نفسزده تجربه ایلدیه کی ، مثلا بحق
دارالفنون اولادنی ایچون صدر اعظم ذیبه
مقدراتی طلعت کی امیله ، سعید حلیم کی
جهل صرکبلره ، بیلده دکلدلری بیلدیه بیلدیه
ایتمک مصیبتنه اوغرادق . مالک متدنده تک هیچ
برنده کورولشمیدرکه دارالفنوندر ، برر شعبه

هر صنعتك اربابی كرك

حتى عشوه بازلق صنعتك بيله

تدبیر طرفدارم . حتی آلهه خارق العاده بر قوت
 و قدرت اولسه فکری لایزال بر پره نسبت کی
 هر کسه قبول اینتدیمرک اینترم . مستقر شه
 اوتاق ، مترس اولق صنعتی بیلنه بن قادن
 بوکا قربان اولور ، کیندر . بن بوله قبول
 ایدهرم . ما شوقده سولیم ، لیره ده ،
 به شرمده تدقیقات باعام اما اوتده بری کندجه
 « مترس » کله شه بر اجمت بر بریم . فرانسلر
 مکتب معلمه لوبنه ، صریحه لوبنه ده مترس در لره .
 ناموس و هفتله ، طالع سنی حسن اداره سوله نماز
 قادیترده خانه سنک مترس در لره . دیگر دوزلو
 بوراده قصد اینتدیمرک مناصه ، بر قادن مترس
 اولدنی ارککک حسبیاته ، حتی حیسانه ساک
 دیمده در . البته بو قادیترده بر وظیفه ترتب ایدر .
 بو نازک صنعتی بک ای بیلمه سی لازم کایر . براتی
 اول دیم یا ا بن بو . نسبی انه بو بوک رجال ان
 الکعادی اصناف قدر تشبیل اتمی در ، اداسنده م .
 هله بر مکتکک ، بر ملتک منافع عمومی سوله
 علاقه دار اولان موقه لره بولونانر ، بهمه حال
 موقه لره کوره و قوف صاحب اولمالیدر لر . ناظر
 اولان ، مدبر عمومی اولان « ناظر اولق صنعتی » فی ،
 « مدبر عمومی اولق صنعتی » فی بیلمه لی بو
 صنعتلره بوتون آداب وار کله آگاه بولونمالی .
 سوزک بوادی ده اوزاماسدن بک صبر سزلانان
 ندیم ، نهایت سوز سولیمه کله فرصت بولدی .
 — سوزیمی کسب کز . بودو عمومی یا بن
 سزه مستقر شه اولق صنعتی بر کوچوک فقره ایله
 آ کلاناجق دم . وقتیه حلب ده ایتم . بر قاج
 آی اوراده قالدیم . کینجکک چاغنده ، ذوق
 وصفا آزانیر . بن ده آوادم ، بولدم ، بر آقشام ،
 اوزمان طلبک ان کوزده لر دن بر قادیترک اؤنده
 بر ایکی ارقاداشله بر اشمش دک . ارقاداشلر مدن
 بری ، کوزل قادن دن همشیره سنی سوردی .
 دعوت اینسه ک کلزی ؟ دیمی . کوزله قادن :
 « لکان واحتمال یوق . سالم بکله چکیدی
 اوطور سیرور . همشیره مک اخلاق بیلیر سکر .
 او بر غریبه ! » غریبه ی ؟ صراحت ایتم . بو
 قادن دن وحای و بونک همشیره سنی طانیان ارقادا .
 شلر مدن سوردم . ایضاحات آلدیم . بکا دیندیر کله :
 بو قادن بر ارکککله چکیدی ، آرتیق کندی
 دیزدن صافنیر . مترس اولدنی ارککک حصر
 نفس ایدر . اونکله قناعتجه ، ازدواج اولسون ،
 بوله بر رابطه اولسون ، بر نوع مقوله در . بو
 مقوله لک ای برنجی شرطی قادیترک . مقوله مدخجه
 باشقا بر ارکککله ناسا بدمار ، علاقه دار اولماسی دره
 بو شرط دن امسلا انحراف ایتم . اونی مترس
 طوتان قلمبا امین اولاییر . فقط بو ارککک دن
 آیدر لیدی ، سر بست قالدی ، دن ککرده ،
 جناب لره اوقت اثبات وجود ایدر . سر بست
 حیانتدن دله دیک کی ، ذوقیاب اولور . ینه
 اوشر ماله که بر ارکککله اوج کونک ، بش کونک
 بر رابطه هفتایته بومدیده ، ینه او کافارشی انک
 عقیف بر قاین طور وحر کتیه ، وظیفه سله کندی
 مقید بیلیر . بن اوزمان ، غریبه دیکلری بو قادی
 صنعتک اهل اولق اعتبارله شایان حرمت بر قادن
 اوله قی زارت اتمه ایسته مش ، مترس اولدنی سالم
 بکک موافقتیه اونک بولوندنی بر اقسام صافیانه

آقسامی غازیورده بر ماصا باشنده ، یا خود
 بر دوست اؤنده طوبالانق یاران هل المعتاد
 او کونکی غزته لک فرقه مجادلرینه ، سیاست
 بمرانلرینه دائر نشریات سریندیرنجی ، صاغ دن ،
 صولدن اینتدیمرک خبر لره ، درید قلی شایه لرله
 قاریشیراجتی ، بری برینه ، ذاتی مطالعه لره ده
 علاوه ایله نقل ایده جک برده بعضاً :
 — بوراده ، اورور یاده ، آصرفاده سفاهت
 ذوق و صفا ، مشرت بوزدن نه جنایتلر اولورور ،
 نه کینجک قربان کیدیور !
 — براتی جام . او بولک بولجیسی ایچوه
 بوله فلاکتلر ، الم ماقبتلر ، خریطه طالعده یازار .
 طرزنده بر مکاله به قوبولورودی .
 آغیرجه باشلی کوروش ، یا خود معیشت
 دردی ایچنده شیشل جوارینک ذوق و صفا
 طالرینه بیکانه قالدان بری ، بالئصاف ، شوکوزده
 بوله بردوشتر مجلسنه درشمشده کایشی کوزل
 اورتیه :
 — خفیف شرب قادیلردن بونددر حرارتی
 بحث ایدیور سکر ، بوزلی یقین دن طالیوری سکر ؟
 سؤالی آتمش اینسه بر قاج آغز دن بردن
 شویوله جوابلره هدف اولمدر :
 — آ . . . بنی طالیاییم ؟ . عرفانه سور . . .
 نعمان سزده سولیم . یم تدر طالیایرسک !
 تاریخک حیات بشری ایلک قید اتمک
 باشلادی زمان دن شیمیدی به قدر ، انک بو کسک
 طبقه لره ، انک سفل طبقه لره بوکا مانل جنایتلر ،
 فاجیه لر کوروله کلددر . سائق بولر : قصص ایچتی ،
 سر خوشلی .
 شکسیر نامی ، فوق العاده قدرات ایله ملل
 متمدنه باشادان ، اونک بالکیز « رومه تو
 وژولیت » ی کی لوسه غرابی « کل در » ویتور
 هوغونک بو کسک ده سوله تحلیل اتمش اولدنی
 بش بیسه ده . بولر قیصا جنکک و قیصا جنکک
 انک بو بوک ایده لوبدر . شکسیرک ابدیت نامنه
 یاردیم اتمش در .
 بو هاله لره ، یانغیل بر لنده ، خرابه لره ،
 غمز لره وقوه کلن انک عادی جنایتلره قدر
 افراد بشرینک حسیات حلویسته ، یا خود
 اختراصات خسیسه و بهیبه سته کوره صنعتلر
 کوسترنجیجه قیصا جنکک سببی قیصا جنکک اولمش .
 ارکککری ، سوبه مده ، سجایای عرقیه به کوره ،
 ملوت دن سفلیته ، فضیلت دن جنایته سوق ایدن
 قیصا جنکک دن تبری به چالیسه قیصا جنکک .
 اجنبیه ده - قادیتره بر وظیفه ترتب ایتمی ؟
 بوکی جنایتلردن ، تشریح و تحلیل بولور ،
 بحثه کیریشن بر مجلسه حاضر ایکن ، بو قاری به
 قید اینتدیمرک سؤال میدانه قونولدی . مجلسه
 حاضر بولونانلردن هر بری فکری سولیدی ،
 مدافعه به چالیشدی . ندیم بک شویله سولیه یوردی :
 — اوت ، عمل حیایته هر صنعتک ، هر شکک
 آداب وار کانی ثبت ایله لی ، بوکار حایت اولونمالی . . .
 اورویا ملنلر نه توکل هر صنعت ، هر مسلک ایچون
 بر جوق کنار یازلامش . . . توالته دوشکون ،
 کوزل کورونک هوسکار قادیترلر ایچون بيله
 « کوزلشه صنعتی » دیبه بوزلرجه کتاب ، رساله

مخزن زنده و قوه کلن اادی جنایتله قدر
افراد بشریتک حیات هلوپه سنه ، یا خود
احترامات خسیسه و هیبه سنه کوره منعه ل
کوسترن بجه قیافه سببی قیفا نجات اولش .
ارککری ، سوپه منده ، سجای عریقه به کوره ،
ملوت دن سفلیته ، فضیلت دن جنایته سوق ایدن
قیفا نجات دن تبری به یاشیق خصوصتده حیات
اجتماعیه ده - قایتلره بر وظیفه ترب اتمزی ؟
بوکی جنایتلردن ، تشریح و تحلیل بولور ،
بجه کیریشن بر مجلسه حاضر ایدک ، بوقاری به
قد ایتدیکنز سوال سیدانه قونولدی . مجلسه
حاضر بولونانلردن هریری فکری سوپه دی ،
مدافعه به یاشیدی . ندیم بک شوپه سوپه بوردی :
— اوت ، عمل حیاتده هر منعتک ، هر مشکک
آداب وارکانی ثبت ایدلی ، بوکار عایت اولوغالی ...
اوروپا ملت زنده توکل هر منعت ، هر مسلک ایچون
برچوقی کتابلر یازلامش ... توالتنه دوشکون ،
کوزل کورونمک هوسکار قایتلر ایچون بیله
«کوزلده سنه» دییه یوزلجه کتاب ، رساله
چقارلش . یولبلنک بیله آداب وارکانی وار ،
هر بولک بولیس ایچون رهبر وار ... «صیاحت
ایتمه منعت» عنوانله ده برچوقی اثرلر بولورسکوز .
ندیمک سوزنی کسنلر ، سلسله مطالعاتی قیرانلر
اولدی که بده بزده ، جان هر مجلسه اولغان
شیلردنر .
نهاد شوپه سوزه قاریشدی :
— ندیمک فکری آکلادم . لب دیه دن
لبلی بی آکلر طاقدن اولدیمی ادا اتمه بوم .
ندیم دیمک ایسته بوره : قیاحت تولد برونده دکل
تولنده در .
ندیم بک فکری مدافعه به ، بو اعتراض رده
قایتیشدی اما ، فکرت دها آتیک داواندی .
سوز بوئی قایدی :
— خیر ، خیر ... اوتهدن بری بنده فکر آ

قادرین دن وحی و بولک مشیره - قی طایبان اولاد
شلمدن صوردم . ایضاحات آلم . بکا دیکلر که
بوقادین بر ارککله چکله دی ی ، اوتیق کندی
دنرادن صافینیر . مترهس اولدینی ارککه حصر
نفس ایدر . اونک قناعتجه ، ازدواج اولسون ،
بوپله بر رابطه اولسون ، بر نوع مقاوله در . بو
مقاوله که اتمیرنجی شرطی قایدینه ، مقوله مدخه
باشقا بر ارککله سنا - بدمار ، علاقه دار اولماسی دره
بو شرط دن اسلا انحراف اتمز . اونی مترهس
طوتان قلم آ امین اولایلر . فقط بو ارکک دن
آییرلیدی ، سر بیست قایدی ی ، درنکاره ،
جنایتلرده اووقت اثبات وجود ایدر . سر بیست
حیاتدن دیله دیک کی ، ذوقیاب اولور . یته
اوشر مالکه بر ارککله اوج کونک ، بش کونک
بر رابطه عقایدنه بومدته ، یته اوکافارشی اک
عقیف بر قاین طور و حرکتله ، وظیفه سیله کندی
مقیدیلیر . بن اوزمان ، غریبه دیکلری بوقادین
صنعتک اهل اوقی اعتبارله شایان حرمت بر قادین
اوله قی یارت ایمانه ایسته ش ، مترهسی اولدینی سالم
بکک موافقیله اونک بولوندینی بر اقسام صافیانه
بر زیارتله بوقادینه حسن حرمت و تقدیریمی بیان
ایتمش دم . مدخه ده ، بو صنعته واقف اولسه بیدی
اوغرادینی عاقبت غیبه به اوغرامازدی .
ایچمزدن بجه ک بجراسنی ده کیشدر مالک ایسته بن
بری ده باشقه بر مطالعه ده بولوندی :
— بوکی جنایتلرده یالکنز قایدینه قیاحتی ی
کوردورسکوز ؟ اصل جنای ایشله بن ، متأهل
اولدینی حالده موقع اجتماعینی ، وظیفه انسانیه سی
منفور بر جنایت اونکاب ایدمک درجه ده
اوتودان آدمک قیاحتی نه دن آرامیورسکوز ؟
عشرته بوجنایتلرده اک باشلیجه عامل اولدینی
دوشونه بوردسکوز ؟
ندیم مقابله ایدی :
— عشرته کلجه اوکا ام الحیات دنلیشه ده
بزدها نه سولیم ...

طوبه بر جواب

ادبیات دلیقانیلیرینه

وقتیه نه خوش دیش او کافر
« بیک فاره به چاته دنسه انسان
بر سوز بوکه بجه عرض حکمت
اطفال زمان چکره آسا
بردن بو سوز اولدی عفه وارد
جاهل دلیقانیلیر ! چوجوقلر !
خرف اوله ماز مجومکزدن
مخدوم صفا ایش بیای
صفوتله پدر یابردی چوق غاف
ظن ایلیکز صفا بییی
قصدک نه قوزوم بیای یوروم ؟
تقدید ایدلوری یازدیم شی ؟
دستکده کی پای کرله سون چوق
یاوروم سکا ایشته طوغری برسوز :
بیله کسه اکر آرسطو کیمدر
ای زسه غافلین شبان
قصد ایتدیکنز ندر یاشمدن ؟
ارکک اولاک یاشیله آتیق
قرض ایلیکز که اختیارم
سزلر کی بنده نوجواندم
ایام شباب کلدی کچدی
سزلر دخی اختیار اولورسز
هسالکرم دیدمی آیا ؟
فکر ایلیکز اولوری هسبات !
بیلیم که شرفی یکریمی بش یاش ؟
تصدیق ایدرم قوجالم اما

یعنی که ظریف موسیو ولتر :
بر آرسلا نه جنک ایتسون اهلاان
ولتر بوک اولسونی جنت ؟
قارشیده نیم اولجه پیدا
تشریح مالی بجه زائد
ای جیلری پوش کزن قووقلر !
اوستون کلورم همومکزدن !
بیلیم که ندر آتک صری ؟
مخدومی فقط بتون بتون صاف !
فکریمه او بر ذکا بییی !
آتمی بکا سوز روای یوروم ؟
قارشیکده کی کیم سنک کوچک بک ؟
دکز بکا چونکه آندینک اوق
صاف اوله آتیق کوز اول آتیق کوز !
ایشته او نیم منفهمدر !
انسان بو قدر اولوری نادان ؟
بر نامه کلدی اویناشمدن ؟
اوغراشیق ایچون قایدینه وارحق !
کنج اولفه واری اقتدارم ؟
مشهور زمان فالان فلاندم !
مانند سراب کلدی کچدی
ذات کی بختیار اولورسز
بیلیم نه دیمک بو بولده دهوا !
یاش آزلی موجب مباحات ؟
اولازسه اکر عقلی بر یاش ؟
دستمده قلم طورر توانا !

جناب شهاب الدین
اصله مطابقه :
خلیل نهاد

دارالفنون درس‌لری

آر و یادار انونلری کورمش اولان وطنداشلری بزدن
بعضیلری کنری کندیلرینه شو- ژلی ایراد ایتکده درلر:
هر برده دارالفنون درس‌لری سربست و درس دیگه
ایسته بن هرکسه آجیق ایکن، بزم یگانه دارالفنون زده
نیچون درس‌لر - محرمانه حسابال کی - یالکز
فاکولته لرده مقید سا کردانه منحصر قالیور ؟

دارالفنون مدرسین کرانندن برقاچینک خانی ایچره
ترتیب ایتمش اولدقلری قونفرانس‌لرک موجودنی او
سؤالک غیر وارد اولدیقی کورترمن . دارالفنونک
عمومه آجیق اولسندن مقصد - خانی دارالفنونلر زده
یابلدیکی - آرده صرعه بسط موضوعلر اوژرنده
خانی ایچره قونفرانس‌لر ترتیب ایتمک دکل، دارالفنونک،
چرق و صرف ایجاب ایتمک و غلبه لک ایچریسنده
یاطمی غیر قابل اولان لایق اولر او اولرندن ماعدا ،
یاموم درس‌لرینه طلبه ایله برلکده خواهشکر اولان
هرکسیده قبول ایتمکدر .

یوسربتیکه منانی دنیانک هر طرفنده اکتلاش
و ذاتاً ایضاحدن مستغنی اولدیقی درجه ده ظاهر ایکن
بوراده هنوز تطبیق ایلمه ممش اواسنی ، استانیوله
خاص برسیب مانعه عطف ایلمک طبی ایسه ده اوسربتیکه
نه اولدیقی بوله مادیته می اتمز .

کرچه هر دارالفنونک، صفحات تکاملی نتیجه سی
اولهرق، آز چوقی خصوصیتی ، حق کندیلرینه مخصوص
آداب و عاداتی وارد . مثلا استانیول دارالفنونی
ارکاک و قادیلر شاکردیلرینه درس‌لری آیری آیری
تدریس ایدر . ساثر ملکیتلر دارالفنونلرینه نظراً
شو قریق غریب کورمکله برابر ، ملکیتک آدب
واخلاقلکده ها تکامل ایلمه انتظاراً اوغرتی برمدت
ایچون قبول ایتمک ضرور ایدر .

درس‌لرک یالکز مقید سا کردانه منحصر قالیسه ده
بلکله دارالفنونک ایکنجی دفعه تأسیس ایلمک زماندن
قالمش بر اصول هد ایلمه بیلیر . فی الواقع اولجه موجود
اولان دارالفنونی نفر ایلمکدن صوکره تکرار اعاده
ایلمن دور ، معارفک سرعته انتشارنی اوزو ایلمز
وانی محدود خواصه حصر ایلمه رک تدریج قاعده سنه
یکه زیاده رعایت طرفدار اولدیقندو دارالفنونده سربسته ده
مقید طلبه دن ماهداسنک قوننی خوش کورده صنادی .
فقط آرتق اودور دکیشمش اولدیقندن ، دارالفنون
درس‌لرینک قبالی قالیسه او دورک قاعده سنه تبعیت
اوژوسندن ایلمی کالیکنی ظن ایتمز .

بضی بدذابلر امتحان دوشونجه سیه استادک
هر سوبله یکنی الک ای سوز اولهرق تالی ایلمه
طلبه ده درس و برمه ده اولدیقندن، مدرسین
گرامک اودوشونجه دن آزاده سا ملرکده خانی سفیدلرینه
معرض اولدیله جک ده امتنا درس‌لر اعضار ایتمک
زحمتی اختیار ایتمک ایچره درس‌لری قبالی طرفدقلری
سویلیورلر ایسه ده بده بدذابلرکده باشقه برشی
دکادر . دارالفنون مدرس‌لری بوکی عطالت شایه سندن
منزه طومق بورجوردر .

هر حالده ، دارالفنون درس‌لرینک هرکسه آجیق
اوللاسنده ، افکار عمومی ایله برابر باندات دارالفنون
دخی مه آ مضرر اولدده در .

دیگر ملکیتلر ده کی دارالفنونلری کورمه رک دارالفنونک
بر ملکیتده کی مرقعی ، وظیفه سی کورنلر ، بوراده
درس‌لرک قبالی اولسندن سببی آرمقه اکتفا
ایدیورلر سه ده ، دارالفنونی یالکز بوراده او کورنلر
دارالفنون حقنده اکسلیک بر فکر پیدا ایلیورلر .

خانی ، حتی دارالفنون خانیچده کی خواصدن
برچوننی ، بوراده دارالفنونی اهدادی و سلطانی
مکتبیلرینک بر درجه ده ایلمیسنده یالکز طلبه
تدریسنه مخصوص علی‌الماده بر مکتب کی تالی
ایدیور . بوبله اولنجه ، هر مکتبک لزوم وجودی
ارمکتبده محصیه واقب طلبه تک موجودیتله قائم
اولدیقندو ، استانیول دارالفنونک بعضی اقسامنده
شاگردانک آزلته باقرق اوقمملرک لزوم سنلر زده

غزته لرده ، دارالفنون دیوارلر زده اهلان ایدر -
از آواره لردن برجوفنی جاب ایلمه جکته شه بوقدر
علی تمام ایچون بر از (ره‌نلام) یاقنی ، ملک
عظمتنه منافی مکدر . ذاتاً دارالفنون ایچونک ای
ره‌نلام ، درس‌لری خفیه سود بره جک شکاده تقریر
ایتمکدر . بر درس اساساً نه قدر چنین اولسه ،
مدرس اوننی ذوق ایلمه دیکله جک شکاده تقریر بر ایلمه
بعضی وفسورلر وارد رک ، درس‌لری سوسلیه رک
تدریس ایلمه منسوب اولدقلری علمی سود بره شلر وان

طلبانی تدریسدن ماهد « ترقی علوم خدمت » وظیفه سی
واردور . بوروظیفه ای ایضا ایچون چینه کیتیکه لزوم
بوقدر . کنندی ملکیتن اوروپا ایچون - حتی بزم
کندیلر ایچون مجبولدر . بزم دارالفنون یالکز تورکیه
حقنده کی مجبولیت برده سنک بر کوشه سی قالد برمه
تقیث ایتمه ترقی علومه خدمت ایضا ایتمش اولور .
مثلا دارالفنون طبیعیات شعبه سنک عام حیوانات
کرسیسی ، غاز ایچنده بر آقوار بوم تأسیس ایدرک
بوغاز ایچنده کی حیواناتی علمی بر صورتده تبیح ایلمه ،

این دور ، معارف سرحدی است و این
راونی محدود خواص هر ایده رک تدریج قاعده سته
پس زیاده رعایت طرفدار اولدیندو دارالنه و قد سلیمه ده
مقید طلبه دن ماهداسنه قبولی خوش کوره ضایده .
فقط آرتق اودور دکشش اولدیندن ، دارالفنون
دوسلرینک قبالی قاعده سته او دورک قاعده سته نسبت
ارؤوسندن ایلی کدیکنی ظن ایتمز .

بعضی بد زبانلر امتحان دوشوشمه سیه استادک
هر سوبله یکنی انک ای سوز اولرق تالی ایده جله
طلبه ده درس و برمه ده قوالی اولدیندن ، مدرسین
گرامک اودوشوشمه دن آزاده ساحلرک دخی تفریدلرینه
معروض اولدیه جله ده مهتنا درسلر احضار اتمک
زحمتی اختیار اتمک ایچره درسلری قبالی طرفداری
- ویلیورلر ایسه ده بوده بد زبانده باشقه برشی
دکادر . دارالفنون مدرسلری بوکی عطالت شایه سندن
منزه طوئق بورجدر .

هر حالده ، دارالفنون درسلرینک هر کسه آچتیق
اولا سنده ، افکار عمومی اجه برابراندات دارالفنون
دخی معاً منضر اولده در .

دیگر مملکتلرده کی دارالفنونلری کوره رک دارالفنونک
بر مملکتده کی موقفی ، وظیفه سی کورنلر ، بوراده
درسلرک قبالی اولسینک سینی آرمقه اکثفا
ایدیورلر سده ، دارالفنون یالکنز بوراده اوکره نلر
دارالفنون حفته اکسیک بر فکر بیدا اییورلر .

خانی ، حتی دارالفنون خاجنده کی خواصندن
برچوخی ، بوراده دارالفنون امدادی و سلطانی
مکتبلرینک بدرجه ده ایلر سنده یالکنز طلبه
تدریسنه مخصوص هل اعادة بر مکتب کی تالی
ایدیور . بولمه اولنجه ، هر مکتبک لزوم وجودی
ارمکتبه تخصیصه راغب طلبه نک موجودیتیه قائم
اولدیندن ، استانبول دارالفنونک بعضی اقسامنده
شاگردانک آزلنه باقرق اوقمدرک لزوم سزلنجه
قائل اولانلر بولونیور .

حال بوکه ، دارالفنون حفته بو فکر اکسیکدر ،
دارالفنونک بعضی قسملری اتمو ایچکی دوشوشمه ده
هلمه قارش کفر کیدر .

معارف خصوصنده کدیله رینه ایشل اتمک ایسه دیگر
مملکتلرده کی دارالفنونلر حال درسلری تحصیل اتمک
ایستین طلبه دن تدریس اجه برابر « ترقی علومه
خدمت » ایچون تأسیس ایداشلردور . دارالفنونک
بو ایکنجی قایمی نظر دفته آلتجه ، بر قسمک ،
حتی بر دوسک لزومه معیار آرتق اودرسه راغب
شاگردانک معددی ذکل ، اودرسه اقسام ممدن
اولوب اولدیندر .

پارس دارالفنوننده شوپله یاقین زمانلرده «چینه
متملق تبعات » نایبه بر کرسی تدریس تأسیس
ایدیکنی ، کرینک کاشانده بالذات معارف ناظرلیه
چین سفیرینک حاضر بولدیغی و بودرسه پک چوق
اهمیت ورنه یکنی پارس غزته لری یازیورلردی .
بو کرسینک تأسیسی دوشونولورکن ، چینه متملق
تبعات ایچون یارنده شاگرد بولوب بولادیغی هیچ
دوشوشمه ش اولدیغی ، حتی کرسینک تأسیسندن
صوکره اولنک قارشینده او طرورمه طالب شاگردانک
بزم دارالفنون زنده کی منطقی درسینک طلبه سندن ده
چوق اولادیغی شیه سزدر . بو کرسینک باشلیجه
سبب تأسیسی ، چین اوروپا ایچون هنوز مجبورلر
مملکت اولدیندن او مملکتک علما طرفیندن تدقیق
ایدیسی لزومیدر .

بزم دارالفنونک دخی ، اوروپا دارالفنونلری کی ،

طلبه دن تدریس مامدا « ترقی علوم خدمت » وظیفه سی
واردور . بورطیه فی ایضا ایچون چینه کیتیکه لزوم
بودر . کندی مملکتین اوروپا ایچون ، حتی بزم
کنده ایچون مجبورلدر . بزم دارالفنون یالکنز تورکیه
حفته کی مجبولیت برده سینه بر کوشه سی قالد برمه
تثبت ایتمه ترقی علومه خدمت ایضا ایش اولور .
مثلا دارالفنون طبیعیات شیه سینه عام حیوانات
کرسیسی ، غاز ایچنده بر آقوار بوم تأسیس ایدرک
بوغاز ایچنده کی حیواناتی علمی برصورتده تبع ایلمه ،
او کرسینک هیچ بر شاگردی اولماسه دخی ، عام
هلمک متداراتیق جلب ایده جکدر .

بزم دارالفنونک ، دیگر دارالفنونلرده کندی
باشقه ، بزم بورطیه سی ده اواردور بزم مملکتین
اوروپا ایچون مجبور اولدیغی کی ، او ویلک حقیقده
بزم ایچون حال او درجه ده مجبورلدر . اوروپانک
حقیقتی بزه اوکره ده جله ، اورانک علمی بورایه نقل
ایده جله بنه دارالفنوندر . اگر اوروپانک علمی بزه
اوکره ن بر کرسینک شاگردی بوق ایسه ، او کرسی
لغو اتمک دکل ، اورایه شاگرد بولنه چالما یلدر .
دارالفنونک وظیفه لرینک ایضا ایده جکی خدمت لری
دارالفنون مدرسلری شیه سز بزدن ده ای تقدیر
ایدرلر . فقط بونی خلقه ، حتی کندیلری خواصندن
هدایه بزدانه آکلاقی ده بنه دارالفنونک وظیفه سیدر .
بو وظیفه فی ایضا ایچون ، ذکر عجزه ، اشدوغری
بول درسلری خلقه آچتی ، حال حاضرده محدود قالان
خدمت تملیقی تمام اتمکدر . شمدی ، دارالفنون
طلبه سینه آزلنه باقرق دارالفنون لزوم سزلنجه اتمام
ایدن خلق او وقت ، دارالفنونک خدمتی و همیتی
تقدیر ایده جکدر .

دارالفنونه صاحب بولنه مایه جنی خاطره کتیرله یلدر .
زمانک ایجابانندن اولرق ، بر چوق معزول و منفاهد
مأمورلر ، ضابطلر استانبولده بوش و تفریج کچیره جله
بر آرمده ، بر طاقیده بالخاصه دارالفنون جوانده کی
فراخانه لری ، چایخانه لری دوله برده مده در . دارالفنون
درسلری عمومی آچار و درس ساحه لرینک ، موضوعلری
- دیگر دارالفنونک یاقندن چکنم دکلری کی -

غزته لرده ، دارالفنون دیوارلنده اصلاح ایدر -
او آواره لردن برچوخی جلب ایده جکنه شیه بودر
علمی تمام ایچون بر از (ردفلام) یاقتی ، علمک
مطلته منافی مکدر . ذتاً دارالفنون ایچون کتایی
ره فلام ، درسلری خلقه سو دره جله شکاده تقریر
ایمکدر . بر درس اساساً نه قدر چنین اولسه ،
مدرس اون ذوق ایله دیگله جک شکاده تقریر ایدیه یلدر
بعضی وفسورلر وازدرک ، درسلری سوسلیه لری
تدریس اجه تسویب اولدق لری علمی سو بر مشلر او
هلمه بر چوق شاگردان جلب ایش اولدق لری ایچون
تاریخ مدمه اسملری ایضا ایشلردور .

دارالفنونک ساحه لری چوغا دیجه ، مدرسلرک ،
بناه طلبه بتون دارالفنونک سوبه سی ده بوکله جکدر .
حیات برمنجه محتاج اولدیغی کی ، چاشق ایچون ده
تشریق لازمدر . بر مدرس ایچون ده انک ای تفویق
شاگردلرینک ، ساحلرینک کویستره جکلری رغبتدر .
بر آز اول ، مثال اولرق کویستره دیکم معزول
ومتناه لردن مامدا دارالفنون درسلری دیگله
ایستین ذولک چوق اولدیغی قویاً ظن ایدیه یورز .
بو کورن بر کیمسه دارالفنونک ساحه اولرق کیتیکه
ایستیه یله ، درسک وقتندن ، موضوعندن فی خبر
درسخانه قبول ایدیه جکننده شیه مده در .

شمدی یاز مومسینک حلولیه ، دارالفنون تظیله
کیرمش ، یاخود کیره جکدر . (کورولورورک دارالفنون
ایله علاقه دار اراق ایستین غزته بحرری بیه تطبل
زمانندن فی خبردر . بوجهات یالکنز کندیسنک قباحتی
دکادر . چونکه بورا ن باشقه هر برده دارالفنون ،
درسلرینک خام بولدیغی بالذات اصلاح ایدر) فقط
دارالفنون دووانک تطبل زماننده دخی آرمده صبرده
اجتماع ایدیه جکنی فرض ایدیه یورز . کله جله سته ایچون
درسلری تمام واحلا مسئله سی نظر دفته آلرینک ،
بولنک ایچون بزم کندی کندی بولما یاقتمز قوی
بر سبب مانع موجود ایسه اونده بیلدیرملری دیوانی
تشکیل ایدر . مدرسین کرامدن - کندیلرینه بورل
اولدیغی حرمت ایله - رجا ایدیه یورز .

دارالفنون نشریات انجمنی

دارالفنون عثمانی ادبیات فاکولتهسی
طلبه درنکندن :

مملکتک رجاء علمیه و فکریه سی ایله دارالفنون
مدرسلسری طرفندن تألیقلربنه موفقیته حاصل
اولدینی حالده حسب الزمان طبع و نشرلربنه هیچ
بر صورتله امکان بولونه میان بر چوق آثار
و مؤلفات موجوددرکه بونلر کسوة طبعه بورونه.
مدکاری ایچون حیات علمیه و فکریه نیک پک
شدید اولان احتیاجنه رغماً منور زصه نیک
پدش استفاده و استفاضه وضع اوله نهمادی .
کذا مؤلفین قدیمه طرفندن یازیلهرق ماضینیک
قیمدار برر و دیه سی شکلده بزه قدر انتقال
ابتدیکی حالده مقدارلری برر نسخه بی تجاوز
ایده سی نیک چوق یازمه کتب تاریخیه و ادبیه ده
کتبخانه گوشه لرنده امکان استفاده دن تمایله
دور بر حالده منسی و متروک قالمشدر . بوقبل
آثار و مؤلفاتک اصراطبع و تکثیرلری اسبابی
استکمال ایله کتبخانه عرفانزده کی درین بوشلنی
دولدمرق غایه سی استهداف ایدن عثمانی دارالفنون
ادبیات فاکولته سی بر « نشریات انجمنی » وجوده
کتیرمشدر . غایه سنیک علوننی قدر بالامقام بر
ملجاً عالینیک مشوق سی و فضیلت اولان سایه سی
ولی عهد عالی خلایف و سلطنت دولتو نجابتلو
افندمن عبدالمجید اقدی حضرتلربنیک شخصیت
نجیبانه لرنده بولا بیله چکنی درک ایدن انجمن ،
حمایه سنیک مشار الیه حضرتلری طرفندن لطفاً
درعهده سی استرحام ایتش و بوآرزوسی دخی
قرین قبول اولمشدر .

بوصورتله رسماً و قطعاً تهضی و تشکل ایتش
اولان نشریات انجمنی ، علمی و حرفی ساحه ده
وطنیک دماغ متفکری دیمک اولان دارالفنون
کنجلیکنیک آرزوی تشبشکارینسی تطمین ایده چکن
واونک عهده سننه دوشن قدسی و حلی وظیفه بی
باشاره بیلمسی ایچون محتاج اولدینی وسائطی
بووسائط انجمنده ده نیک همیتلی ووقی اشغال ایدن
محرر آثار علمیه نیک ساحه استفاده و استفاضه به
وضعی امکان و اسبابی تحری ایده چکدر . انجمن
بوجلی غایه لرینیک حیرآرای حصول اولسی ایچون ده
نجیب و وطنپرور تورک اغناسیله تورک مؤسسه .
لربنیک یاردملربنی ایستیه چک و موافق کوردیکی
صورتلرله اسباب مادیه استحصالی چاره لریننه توسل
ایده چکدر . کنجلیک یورو به چکی بومقدس
ونورلی بولده و وطنپرور تورک سماحتیه تورک
تمنیات قلبیه سنیک کندینسه ظهر اولاجنی قباعتی ایله
ایمه باشلامش بولونمده در .

دار الفنون اصلاحاتی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 650

معارف سیاستدرك انك مهم مسئله لرندن برينی ده
دارالفنونك اصلاحی مسئله سی تشكيل ايديبور. معارف
نظارتك عان ايلك اجراءت اولق اوزره ادبیات
فاكولته سنك اصلاحیه ایشه باشلامسی وديكر
فاكولته لرله برابر سلطانیلری ده اصلاحه چایله مایی
ای بر باشلانقیج عد اولته بیلیر .

قی الحقیقه ملی تربیه ده ، تحصیل معرفتده ، علم
وفنك ملی حیاته اساسلی برقوت تشكيل ایتسنده
دارالفنونك بك مهم بر تأثیری واردر . دارالفنون
اختصاص متبیدر . ادبیات و علم اوراده مدله شیر ،
اوراده یا بیلیر واورادن انتشار ایدر . دارالفنونده
اوقونان هر درس ، کنجلیك تکمله مستعد دماغلرله
اطرافنه طوبولاندقلى هر کرسی ، عائد اولدینی علم
وفنك انك بیکی کتیبانی ، انك علمانه وحتی موجودانه
تدقیقاتی سامعلرك نظر اطلاعنه عرض ایدر ، رساله لرله
مجموعه لرله تدیت اولونارق دارالفنون محیطنه دوام
ایده مینلر ایچون بر علم ومعرفت وثیفه سی مقامنه قائم
اولور . دارالفنون علمندن هیچ بر کیمسه وارسته قالمار .
هر کرسی به تعیین اولوناجق مدرس لر مملکتك انك
متخصص عالمرندن وادیلرندن هر کب اولاخنی جهته
اولنرك علمی مشغولیتلرندن دیگر آرقداشلرینك بیله
استفاده ایده جک لرینه شبهه یوقدر .

برملنك لسانی ، حتی تاریخی دارالفنون کرسیلرینده
تکمل ایدر . میشله نك ، کیزونك ، صوك زمانلرده
صوره لك واندالك فرانسه تاریخنه دائر وجوده
کتیر دکتری انك نفیس اثرلر ، انك کزیده و علمانه
تدقیقلرله دارالفنون کرسیلرینك مخصوص ایدر . بوکون
کتبخانه لرطولدره جق درجده فرانسه مؤثر عطفانی
کوسترن نفیس اثرلر ، دارالفنونلرده کنجلیک درس
صورتنده و برلك اوزره سنالرجه انکملر صرف
ایدلرک وجوده کتیرلن تدقیقلرک و تدبیرک هبت
مجموعه لرندن بشقه بر شی دکلدیر .

مجار لسانی دارالفنون کرسیلرینده وافغانه و علمانه
بر صورتده یا بیلان علم السنه تدقیقاتی ساهسنده
تکمل ایتشدیر . آلمانجه ولانینجه بك چوق کلمه لر
احوا این مجار لسانی ، آتیق اسکی مجار لسانی
تدقیق ایدلرک ، یا تیجی کلمه لرک برینه خلته انك
مونس وک ساده کن کلمه لر قوللایلر ق و بو
کلمه لر علمی تدقیقلر نتیجه سنده میدانه چیقارلر ق
یه یوفینک ، کیس فالوینک ، یوقایک صاف و تزیه
لسانی بوکونکی مرتبه یه اصل اوله بیلدشدیر .

بناء علیه دارالفنونلرله ملی عرفانلر ایچون
بومنه نلری تأمین ایده جکله هیچ شبهه یوقدر .
بزم کی لسانی اطرادسز ، حتی هنوز تکمل بیله
ایتمش ، علمده فقیر ، بك معظم و محتشم برماضی یه
مالک اولدینی حاده تاریخی بیله یاز یلامش برملت
ایچون دارالفنون کرسیلرینك تأمین ایده جکی منافع
غایت بیوگدر .

دارالفنون بوسورتله بك ملی عرفانلرله بك بیوک
یازدیملر ایده جکی کبی دارالعلمین و دارالعلمایز
ایچون ده حقیق بر تکمل ساحه سی وجوده کتیره
جکدر . استقبالك کچ معلملری اختصاصلرین آتیق
دارالفنونده مرتبه کاله ایصال ایده بیلیرلر . دارالفنون
اولادجه ای سلطانی و ابتدائی معلملری و معلملری
یتشدیرمک غیر قابلدر . دارالفنون ، معارف سیاستدرك
انك قطعی واک نافع بوللرین تعیین ایده جک ، اورادن
یتشه جک معلملر عین اصول وعین فکرله عرفاناً
متعد و متکمل بر تورک کنجلیکی یتشدیره جکدر .

بناء علیه دارالفنونک لروی نسبتنده مدرس لرینك ده
مملکتیزده علملری ، اختصاصاری و فضیلتلرله جدا
تیز ایتش سبالردن انتخاب ایلمسی ایجاب ایدر .
معارف نظارتك صوك تشبیه معارف بودجه مزله

بر نقطه ده انان دارالفنونك دارالفنون قلب ایلمسی ،
خانلرله ارککلرک برلکده درسه دوام ایتلریدر . بوسورتله
معارفده بك مهم بر ترقی خطوه سی آتیمش وفادینلک
اعتلای شرف و عرفانی ایچون شایان تقدیر بر تکمل
کوستلرله اولور . دارالفنونده تدبیر ایلمس

ایچون دارالفنون کرسلیزینک تأمین ایده جکی منافع ثابت بیوگدر .

دارالفنون بوسورتله بک ملی عرفانزه بک بیوک یاردیملز ایده جکی کی دارالمعلمین و دارالمعلمین ایچون ده حقیق بر تکمیل ساحه سی وجوده کبیره جکدر . استقبالك کچ معلمی اختصاص لر بی ایچوق دارالفنونه مرتبه کاله ایصال ایده بیلر لر . دارالفنون اولادجه ای سلطانی و ابتدائی معلمی و معلمه لری بیشدیرمک غیر قابلدر . دارالفنون ، معارف سیاستوزک اک قطبی واک نافع بولر بی تعیین ایده جک ، اورادن بیشه جک معلم عین اصول و عین فکرله عرفانا متحد و متکمل بر تورک کنجلیکی بیشدیره جکدر .

بناء علیه دارالفنونک لزومی نسبتنده مدرسلرینک ده مملکتزده علملری ، اختصاصاری و فضیلتلریله جدا نیز ایتش سبالردن انتخاب ایدلسی ایجاب ایدر . معارف نظارتک صوگ تشبیبی معارف بودجه مزله متناسب ، متواضع بردارالفنون تشکیلیدر . مملکتک کبیردیکی فلاکت نظر دفته آلتیرسه نظارتک بومطالعه مسنه بدرجه یه قدر حق و بر بله بیلیر . فی الحقیقه اداره سابقه زماننده و بالخاصه شکری بکک نظارتی هنکلمنده دارالفنون هان اسرافات منعی کبیدی . عموم معارف نظارتک بودجه سی دارالفنون بودجه سنک نصفی درجه سنده ایدی . دارالفنونه عطفسان لیرا معاشله کتیریلن آلمانلر اودرجه اسرافانه میدان و بر مشلردی که ، آلمان فابریقه جیلرندن یوزده بکری ، یکریمی بیش غروش آتی ایچون معارف نظارتیه بیکرجه لیرال صرف ایتدیره رک آلمانلارن لزومی لزومسز بر چوق آلات و ادوات کتیر مشلردی . حتی دارالفنون پروگرامنه چینه بیله قومی تصورنده بولمشلردی . نظارت خارجه قارشو برشی یاپیور کورونمک ایچون بو اسرافاتی تماماً قبول ایتشدی . استانبولک هان هر گوشه سننده آجیلان دارالمساعیرک مصارف بیشمورمش کی ، برده قوسقه یه قدر بوتون اراضی استمالک ایدیلهرک قوجه بردارالفنون بناسی وجوده کتیرمک تصور ایدلشدی . بک اوزاق بر استقباله تصور ایدیله . بیله جک اولان بواجرا آنک بودجه من نظر اعتباره آکتمایارق شدیدن یابیلما سی و نتیجه ده هیچ بر موقفیت تأمین ایدیله منسی بالطبع جاهلانه بر اسرافدن باشقه برشی تلقی ایدیله مندی .

حزبک فلاکتی بو کونکی مراد لری حاصل ایتدن بیله نظارتک بو اسرافاتی آکلاشده شدی . شمدی صوگ ناییلان اصلاحاله بو اسرافلرک اوکی آلتیناجی طبیعیدر . ظن ایده رزکه ، ادبیات فاکولته سنک اصلاحنده تورک کنجلیکی ایچون کز یازده لازم اولان علملر ابقا ایدلس و هر علم متخصص مدرسلره و معلملره تودیع اولمشدر . دارالفنون اصلاحاتنده کمال و بیله تلقی ایتدیگمز

بر نقطه ده اثبات دارالفنونک دارالفنونه قلب ایدلسی ، خاتملرله ارککارک بر لکنده درسه دوام ایتدیدر . بوسورتله معارفده بک مهم بر ترقی خطومه سی آتیش و قادیناغک اعتلای شرف و عرفانی ایچون شایان تقدیر بر تکمیل کوسرتلش اولور . دارالفنونه تدریس ایدیلن آجیق درسله اساساً خاتلرده دوام ایتدیگری جهته بونقطه ذاتاً تأمین ایدلشدی و بو اعتبارله درس لری سلطانی پروگرامندن باشقه برشی اولمایان آیرجه بر مکتبه ده اثبات دارالفنونی نامی و بر مک فضلله ایدی . اثبات دارالفنونی بو سوره ده بولندیرمق ، تورک قادیناغک بک آتیجه بک مستعد ذکاستندن شبهه ایتک و تورک قادیناغنه لایق اولدینی موقع عرفانی اسپرکمه ک دیمکدی . خصوصیه بودجه مسئله سی نظر دفته آلتدینی تقدیرده بودارالفنونک بر آن اول لغویله ایکی دارالفنونی بر لشدیرمک صوگ درجه الزمدی . بو کون دارالفنون اصلاحاتنه مأمور قومیسونک بومسئله ای ک قیصه بولدن حل ایتسی ، خاتلرینک جدا شکرانی جلب ایده جک بر ماهیتده در . قومیسونده بالکنز دارالفنون مدیری نهم بک افندیگک اجتهاد لری محترمه در . فقط بو کون عصر بیله مکن باشقه بر صورتله موجودیتی ادامه ایدمه جک اولان بر عرفان مؤسسه سنکده بر ذاتک عنعنوی وقرون وسطائی ذهنیتنه فدا ایدیله میه جکی طبیعیدر . الان اسکی ذهنیتله یاشایانلرینک بر آزده باشزه کلن فلاکتلردن عبرت بین اولمالر بی توصیه ایدره ز . بو کونکی ذهنیتله اورویا اقوامی آرسته یاشامان غیر قابلدر . بونکله برابر شونی ده علاوه لروم کوروزرکه ، نهم بک افندی جدا مقتدر و اخلاق فاضله صاحبی بر ذاتدر . بو حقیقلری بالطبع کندیلری ده تسلیم ایدر لر . بومسئله کندیلری ایچون بر اجتهاد مسئله سیدرکه ، بونده شباتلری ده آیری بر فضیلتدر . نهم بک افندیگک بوفضیلتلری تقدیر ایدره ز . بونکله برابر عظیم بر اکثریتک متقابل بولونمینی و شرعاً هیچ بر مذوری اولمایان نافع بر تشبیک اجراسته مانعه تشکیل ایتمه ک ایچون نهم بک افندیگک فدا کارانه بر حرکتده بولونا جقلری ده مسلم اولان فضیلتلرندن و حق برستلکلرندن امید ایدره ز .

ابتداییلر مواجهه ستده

دارالفنون

اطرافنی دوشونمه نیکه، اسجاملی حرکت
ایتمه نیکه نه غریب نتیجه لری وار . ایتمه معارف
مستهلک لری ، بوگون یالکنر استانبولده دکل ،
ولایتلرده ده - ذاتاً احتیاجک بوزده اولنه بیله
تقابل ایتمه - ابتدائی مکتبلر نیکه قسم اعظمی
قایلیدر . چوققلر آواره ودریدر دولاشیور .
چوری قانن اساسی ایله مؤید اولان ابتدائی
حصیل ایونک اصرازته رغماً بیله ممکن دکل .
معارف ایضارنده اساسی ودائی بر پروغرام
تعیین ایتمه دیکه ، بالفرض مساله تعلیم قانونله
صاغلام بر انضباط آلتنه آتمه دیکه ، ابتدائی
تدریس و تربیه ایچون حکومته وپودجه نیکه اعظمی
فداکاری اختیار اولمادیکه بو حال بولمه دوام
ایدوب کیده چکدر . چونکه خواجه لری بوگونکی
مماشلی تأمین ایتمه بیله سطحی تدابیر درین
اصراضی تدایر ایتمه بیلنکدن اوزاتدر .

بر طرفدن ختله دوشور و کیشکی اگ قوتلی بر
اساس تاق اییدیوروز . دیکر طرفدن بوگونکی
چوققلری ، یاریتکی خلقی ابتدائی تربیه و تحصیلدن
مهروم بر افه رق سلطانیلرده ، دارالفنونلرده
معدود بر ممتاز زهره یتیمدرمه چالیسیوروز .
اگ بسیط بر منطق مسئله سی : خلق اوقومندن
ودوشونمکندن بو قادر غافل ایکن بزم علمین
وادبیاتن کیمه خطاب ایتمه چک ؟ اگ زیاده توجه
قازغش غزته لریک ساتیلی اوج ، بش بیکی کیمیدور ،
اگ جاذب کناهلر ، رساله لر بر قاج بیک دانه بیله
صرف ایتمه بیور . لسائی ایستیمه دیکم قدر قادر
ساده لصدیورم . اوقومق ، آکلامق ، ذوقیاب
وعلاقه دار اولیق بر الهام مسئله سی دکل که . اول
اصره ختله اصغری برسوبه ، اصغری بر تربیه
تأمین ایتمی دکلر بزم ؟ بولمه اولازسه بزم اولاره
کیتیمه منزه ، یاخود اولریک بزم کله سنه امکان
اولوری ؟

ابتدائی معمارینک آج ، بوز بیکارجه چوق
غک آواره بولوندی کولارده دارالفنونک بیکدی
کرمی احداثیه اوغراشیماقی چوق شایان دقت
مهراب ششوندن دکلدر ؟ هم او دارالفنون که
ورسخانه لرنده ایکی معلمه بر طلبه تصادف اییدیور ،
مدرس لر درس ویرمه ایچون طلبه نیکه آرقه سنندن
دوشیور .

اصغری جامع تشکیل ایچون جامع قیوستده
مسلمان بکلر تنیا علمه مؤذنی کی راست کله فی
قبوله حاضر دارالفنون شعبه لری عیبا هانکی احتیاج
حیاتی به جواب و بریویورلر ؟

ابتدائی معملری مسئله سنه دارالفنون بحثی
قاریدیورم بلک نا بعل عد ایتمه چکل وادور .
مططن اییدیورم که دارالفنون - استقلانه رغماً
مؤنوق بر نسلیکی کبی بوعلکننه یا یاخی بر مؤسسه
دکادر و مالکنک معارف بروغرام ، معارف سیاسی
دوشونیلدیکی زمان بونون مؤسسائی بر آواده
شاکه ایتمه و هر برینی حیاتی احتیاجلره تقابل
ایتمه نقطه نظرندن عیافته به لایق عد ایلمه ک
ضروریدر .

ختک آتیق بوزده اولنه کادیمی تحصیل
بره بیله چک نادار محدود و غیر مکمل اولان ابتدائی
مؤسسائی باشا قنده فوق العاده مشکله اوغرایان
بر مات ناصل اولورده دارالفنونده کونا کون
کرسر احداث وادامه ایتمه بیلر . ادبیات و فن
فانکولرینک هر مآذون مالکنه بلک سکور ،
اوق بیک ابراهیه مال اولیور . حالیکه بر کچه
بوزده صرف ایتمن بارا ایله بلک بئش ، اون
کچی حقیق دارالفنونلرده بششورمک ممکندر .
هم بوسایده مدرس و معملرده مات ایچون داها
مقد ساحلرده چاییمه امکان بولورل .

طبع و حقوق کبی ، زراعت ، مهندسک و تجارت
کبی عموی و رسمی حییات ایچون دوشورون
دوغرویه احتیاج بولان مؤسساک حکمت وجودی
قابل ایضاحدر . فقط ادبیات و فن شعبه لری هانکی
لرؤمک مولودیدرلر ؟ علم و حقیقت اندیشه سنکمی ؟
اکن بوقناعت چوق صافدروانه دلالت ایتمه .
طلبه ، معمارک تقریرینه ، محضره قالدقن ، بر شعبه
علمی یالکن برکنایدن اوتوردقن ، ترقی ایچون

دارالفنونلرک بیکانه سی ، شرحکاری اولمندن زیاده
حوسکاری ، عی و عاشقیدر . کتله دارالفنون
کرسیلرنده اوج بئش کتجه نشر فضیلت اتمک
چالیشان ذواتک قنماً دوستی ، قنماً آشنای
حرفتکاری اولیق اعتباریله اوختمه هیت تدریسیدن
ایک چوغنک عینی درونی تناعی بیله دیکنه واقفدر .
ایجاب ایتمه رسه داها واتنج و مفصل اولاری
اورته یه قونمی ممکن اولان نفس الامر بوالده
ایکن یازدی دکل که هر کله برابر کندیزی ده
آدمه چالینام و مملکنه غنم ، عمومک منفعتنه
داثر اولان بومستلده اطرافنی و اسجاملی دوشونوب
حرکت ایتمه م .

محقق بر اجنبی ذبله ممتقربولونقن سوکره اولسانده
برعالمک تأسیسی ظن ایتمک یک آشکار بر وهم
اولازی ؟ هانکی مملکنده علم محیطی تفکیک ایتمدن
تدقیقه محتاج ، عمومک تجسسونه مظهر بر طابق
مسائل حاصل اولان علمی مؤسسملر یا یاخیمدر ؟
ابتدائی تحصیل بزم فائق اولان بالان حکومتلرینک
چوغنده مؤسسات عالیته نیکه هنوز بر چوغی تشکیل
ایتمه بئش دکل ؟ حالیکه اولریک لساننده ترجمه
ویا تالیف ایتمش فلاسبک آثار و مؤلفاتک بزدن
داها مبدول اولدی بقی قابل اشکار میدر ؟ فرانسه ،
اسویچر و آلمانیا شهر لرنده کی دارالفنونلرک مضر فلرندن
بو بولک بر قسمی اجنبی طلبه نیکه اوده بیک ، اواده کی
تورلو شعبه علمه غنم کرسیلرک اجنبیلری جلب
ایتمک مخصوص اولدی بقی میدانده ایکن بزم اولری
نمونه اتخاذ ایتمه کولونج دکلدر ؟
بو سطرلری امضالایان آدم علمک ، حقیقته ک ،

ینه دارالفنون

شدمی به قادر موصوف، سسزی چقارمادق، اومدق که دیله دکتریزن ایشلرک جریان طبیعیسه حصوله کلیر، دارالفنونن اوقان، اوفضاحت، اونجات لکهلرندن کنندی کندیته سبیلر. جهان مدینه قارشو بودیخت مانی، بوطالمسز تورکلکی حالا اوله بیغ برسورنده فکرآ، عرفانا تمیل ایکنده دوام ایلمسز، فقط کونلرجه، هفته لرجه، آیلرجه درکه ایسته بکلیورز، ایسته دکتریزن اولمادقن ماعدا معارف مستشار لاحقنک دون غزنه لرزدن برنده بحث ایله دیکی تشکیلات مقرردهن آکلاشیلیورکه بوشابهلر قومیتنرک اوجیه عرفانده تثبیت ابدنک ایسته نیلیور، فی الحقیقه اوله دیدیکمز کی بو محیط اتحاد وترقی محیطدر، چونکه برآوچ اسافنک محصول استبداددر، مصمدر، ضرورددر، بش، اون سنهک برسی قاهرانه ایله وجوده کلشدر، هرچندن، هر مذهبدر، هر مشربدن برسوری خلق جامعدر، لکن نه اولورسه اولسون، بولمت، آتی یوز سنهک که کزیده خصلتلرله، حقیقتلرله عثمانیلر، پادشاهدن علمانه، اشرافدن، اعیاندن، صوری دکل حقیقی اعیان بلدهدن کویلیله قدر بوون ارکانیله، افرادیلر عثمانیلر، اسکی ویک عثمانیلر بو محیطدن خارج ایدیلر، بوکون بیله خارجدرلر. اولربش سنهدر پای خنده کوشه بی، بوجاغه سیغینیلردی، قان آغیلورلردی، مملکتک حانه قان آغیلورلردی، ولایتلرده بادره حرک ختایی بکله هرک عصبانه حاضر لانیورلردی، دیار اجنبیده اوحزب ملعونه لغتار یاغدر بریورلردی. بوکون یاواش یاواش طویلا نیورلر، ابتدای امرده بو محیط ایله اوغراشمه، بو محیطی تمیزلرکه، بوکابوسی باشمزدن دفع ایکنه مجبور دکلیدرلر... بزیشته اوفرقة نتیجه تک صغیر بریشداریز، یازده قریزله او بووک اندیشه لره، المله عاجز برترجائز. تقدیرک جلوه سیله عمریمیزی بوغزایه وقف ایله دک، بویه کلرک، بویه کیده جکیز. بوز عیج مسلکمزک که بووک مکافای وجدانرک حضوردر. بالان، رذالت، فضاحت، نجاست ایچنده سنه لرذن بری بوغوله کان بر محیطه ولو پک آبی، پک کسکین اولسده بویه آوچ آوچ حقیقت سزیمکدن بووک پردوق، ذوق وجدانی اولوروی؟ برکون کلیر، آلمی آجارق دییه بیلیرم که:

فی عما خلقه سوبله بن حقائق سوبلدم
اولدی عالم السلاب اختیارمدن خیر

احقاددر، بو محیط حالا کورمک، بیلمک، اعتراف ایتمک ایسته من، فقط جهانک مسلمیندرکه بوملکتک، بو ملتا، بو دولتک بوکون باشنه کان فلا کتله عمومیته اتحاد وترقی، میهنلریز، اکثریتله اعیانز، رجال سائره من و اساس اعتبار بلده بکری، اونوز کشی سبب اولدیلر، حرب عمومیندن، آلمانلار، هر نه دن ایسه استفاده ایدیلر، بو آداملر حکومتی اله آلدیلر، بش سنهدر بو مملکتده ایسته دک لرخی یایدیلر، حاصلی، بزى بو حاله قویلدی، شمدی، بیچاره یز، فلک زده یز، بختی قاره یز. کویا بریاندن بو جایلدن حساب سورویورز، نه بی بو چنابیلری ایسته دیکمز؟ بو جورابلی باشمزه اوردیکمز؟ دیوروز، بریاندن ده عالم مدینه قارشو اولتری شدتله جز الا... بره رق او بیغ، او چیرکین ماضیدن مسئول اولمادیفیزی، بالعکس معصوم اولدیفیزی ایثبات ایتمک ایستیورز، حقیقه ملتجه، امتجه فکر یز، اندیشه من بویه در، بویه صافدر.

لکن ایثس کورمک ایچون صفوت، صافیت کفایت ایتمز. عزم ایستر، فعالیت ایستر، درایت ایستر. ایسته مکدن ایسته مکه بیله فرق وارد. انسان ایسته منی. بیلمیلدر. اول امرده شو حقیقی ایچده نهمزه برلشدرملر برکه بو مقصود مجرمه ایرمک ایچون که بووک حائل بو محیطدر. بو محیطک افراددر، ارکاندر، مثلا دارالفنونی بوکون بکیدن تشکیل ایتمک ایسته نیلرک، بالخاصه اومعارف مستشاری پک اقدینک ادراکنه، احاطه سنه، حوصله سنه صیفماز که ضیا کورک آل پک، دیدیکرکی، ملینتیزی، تورکلکی فکرآ، عرفانا تمیل ایدن بومؤسسسه تک، دارالفنونرک صف اقبالنده بویه احتشام ایله ارتق برلظه دوراماز. چونکه حقی و حقسز هر نه ایسه اوزد کاشانده انالی پک اوز کوریلر بر چنابیلر متهمدر. بوکون، یارین برحکمه کبرانک حضورنده برحساب ورمکه مجبوردر. ینه چونکه اوقانلی قاقا مرکز عمومیتمک برکن ممتشمی ایدی، طلمتک

ایدیرمکه کنندی دیار بکرده دوغمش و بوومش دکل، فقط وسطی آسیانک بیلم هانکی اووانندن نوره منن ظن ایدن، اوطن، منشوش ایله ده بوون عثمانیلی هر ج ومرح ایدرک تورکلری اومشأ موهمه رجعت ایدیرمکه قالدیشان، واسفا بوچونانه نظر به لری موقع تطبیقه قویدرتمی ایچون «عثمانی قهرمانلری» دییه آتوق صابوق مدحیه لرله چیلد برتدنی انورکی، طلعت کی قوری بوش قفاردنه مؤثر واسطه اجرالر اله کچیرن برچلمینی دارالفنونه سوقق اساساً بووک برخطا، کتبلکه، عثمانی، نورک کتبلکنه بر خیانت اولدیفنی ادراک ایتمه سین، عمومیته ترقیات علیه وادیه و تاریخیه سزه بو یوزدن نه بووک ضرر لر ایرات ایدیلرکی آکلاماسین، نه ایچون نامصل جوش و خروش ایدیلرکی بیلمه یز بویه برلجه مغشوشه یی، عونی بکک تعبیرنجه، موج انساس مسیحا، یا بر چشمه سار معرفت صانین.

«وقت که احمد امینی، یا «آقسام که نجم الدین صادق اوکتیلر دندرکه سنه لرذن بری «هوی غوی غوی جام» دییه بو شیخ اکبر اتحادک تلمیذکنده بولوندیله، چو ضلکتی ایدیلر، بویه یاغده معذور ایدیلر، چونکه اوسایه ده دارالفنونه کیر «بیلیرلردی، یوقسه بزم کی قای دیشاری ایدیلرلردی، بو محیط اتحاد وترقی محیطدر، دینجه بوکتیلر: «وای، نه دیکمز؟ بزاویه یز؟» دییه اوزریمزه آتیورلر، آتلا، دور، سخن اهل حالی آکلامادن جوابه ایتمه تصدی سوائی آکلامادن

أوت، اوله سکز، اوله اولمادیفکری ادعا ایدورسه کز یازقار اولسون سزه! کتبلکنک که بارز خصایق مردکندر، وفا کالقدر. دون کولکره چیتاردیفکمز، تورکلکنک مثال فضائی دییه طایفه کمز، بوملنک که بووک آدمی بیلدیککمز برضیا کورک آبی، برطاعتی، بر بیلم کی بوکون بکه یز، تقیحه، تذلیله قالدیشیرسه کز بردرجه دها کوجولورسکز، چونکه اونر اوزمان نه ایدسلر شمدی ینه ودرلر، هیچ دکشیه دیلر، دیکشن، کوچیک بکلر سز سکز، سز که متارکه، بوتیدک اولمسه ییدی ده بودور فضاحت سورسه ییدی، ضیا کورک آلپ مشیخته، طلعت صدارتنده، انور رذالتنده دوام ایسه ییدی بر معناد او اداره قاهره تک آتیشین مدارحاری اولور، دوررررر دیکمز، سز که مطبوعا تک بکی چچکلری مراد پک مرحوم کی بوملنک شبانه بر زمان پک بارلاق خدمت لر ایتمش، فقط محضا حریت فکر به سنه، اتحاد احرارانه سنه منی او آجاق مستبدلرک حسابسز عداوته اوغرامش،

«بلا» لیس یشبهه بلا»
عداوة غریزی حسب و دین

اوسائقه ایله ده سنه لرجه سورونکدن صوکره سفالت ایچنده ارتحال ایتمش بر استادک ضیاعندن بحث ایتمک شوبله دورسون، خیروفاتی بیله یازامادیکمز، اوسالخورده اقدام، دها داوغریسی اوکنمه دیککمز جلال نوری اولمسه ییدی خلق بوقازا خیری ده آله ما به جقدی. خلاصه، کتچ اقدیلر، دارالمایکمز، سز اوبادردن پک نیز چیتانلردن دکلسکز، مدذور ایدیکمز، مجبور ایدیکمز، او جهتلر باشقه، لکن حقیقتده: بوتون شو نازی تبارک نه درسه اورتاقده صای حسب، سب شرف، شطفه، ایوبون، دکون، نوباق، سرای زمره سنه، ولو صف ناله اولسون، کیرنلر دانسکز، شمدی دها آغر هتابلره معروض قالمق ایچون سسکزی بر ایکی برده ایدیرسه کز فنا اولماز، ینه آرا صیره حریت فکر به کزدن، قناعت وجدلر نه کزدن، منی بو مثبت مساعیکزدن بحث ایدیکمز، بآس بوق، لکن بومسک سسله دکل، آتندن آتله یاریم یامالاق، سزه اومعرفتاری ده بز اوکره نه جک دکلازیا.

ضیا کورک آیدن دها زیاده مظنون، متهم، بوسفر فکر سز، عرفان سز، لکن الی قانلی، جرم مشهود خاندنه طووش بر جانی هال دین شاکر دکلی؟ حکومتک فیریل فیریل آزادینی، عالمک تلغین ایدیکمی او حریف بیله بوکونه قادر دارالفنونرک برکن بنامیدر، طبفا کولنه سنک تمتاز برمدرسیدر، معاشی آلیور، آلبرییور، ایدیلر سز که یاغده سیاستدن عودت ایدرک تدبیرساتنه بکیدن باشلار، ارضر ومده یایدینی عملیاتدن استدلالرینه کوره بعضی تشریح نظر به لری

مظنونلرله، متهملرله رفاقت تدبیریه یی، بوقازا فان آرقاداشلغنی، قاردشکنی حالا قبول سوروسه تورکلکه بردرجه دها یازیق اولمازی؟ مکرکه جهان مدنیت قومیتنرک بو محیط ایله اوله بووک ایستایی اولمادیفنه قناعت کتیرسین، مکرکه آرق بولمت کدینه کاسینده بوناقلاری کیده بیلدک قدرسی اگر ایستایه مالک اولسون.

ایتمک ایسته من ، فقط جهانک مسدلمیدر که بوعلکتک ،
بو ملنک ، بو دولنک بوکون باشنه کلن فلا کتله
عمومیتله اتحاد و ترقی ، مبهوتلریز ، اکثریتله اعیانیز ،
رجال سائره من و اساس اعتبار بلده بگری ، او تویز
کشی سبب اولدیله ، حرب عمومیدن ، آلمانیدان ،
هر نه دن ایسه استفاده ایتدیله ، بو آداملر حکومتی
اله آلدیلر ، بش سببدر بو ملکته ایسته دکلمی
یایدیلر ، حاصلی ، بزى بو حاله قوبدیلر ، شمدی ،
یچاره یز ، فلکزده یز ، بختی قاره یز . کویا بریاندن
بو جانلردن حساب سورویوز ، نه یه بو جانیلری
ایشه دیکیز؟ بوچورابلی باشمه اوردیکیز؟ دیویوز ،
بریاندن ده عالم مدینه قارشى اونلری شدتله جزالایر هرق
او شیخ ، او چیرکین ماضیدن مسئول اولمادیلری ،
بالعکس معصوم اولدیلمی اشیات ایتمک ایستویوز ، حقیقه
ملتجه ، امتجه فکریز ، اندیشه من بوبله دره بوبله صافدر .

لکن ایش کورمک ایچون صفوت ، صافیت
کفایت ایتمز . عزم ایستر ، فعالیت ایستر ، درایت
ایستر . ایسته مکدن ایسته مکه بیله فرق واردر .
انسان ایسته مکدی . بیلمیلدر . اول امرده شو حقیقی
ایجه ذهنزه برلشدیرملى بز که بو مقصود میرمه ایرمک
ایچون ال بو یوک حائل بو محیطدر . بو محیط افرادیدر ،
ارکاتیدر ، مثلا دارالفنون بوکون یکیدن تشکیل
ایتمک ایسته یئرک ، بالخاصه او معارف مستشاری بک
اقتدینک ادراکته ، احاطه سته ، حوصله سته
صیغماز که ضیا کورک آب بک ، دیدیکیز کی ، ملتیزى ،
تورکلی فکرأ ، عرفاناً تمیل ایدن بو مؤسسه نك ،
دارالفنونیزک صنف اقبالنده بوبله احتشام ایله آرتمی
برسطه دوراماز . چونکه حقل و حشمز هر نه ایسه
اودات کاشانده امثال بک آز کوریلیر بر جانیله
مهمدر . بوکون ، یارین برحکمه کبرلک حضورنده
برحساب ویرمه مجبوردر . بیه چونکه اوقانلی
قاواق مرکز عمومینک بررکن محتشمی ایدی ، طلعتک
قولنجه اوفاجمه لک مؤانی ، اوخونین اللرک محرک
اواحقلرک مغفل او اولدی ، انشالله بو ادعای صحیح
دکندر ، انشالله بو ادجهز اشیات برائت ایلر ، فقط
اوجانیلر واقعدر ، اوجانیلر کده مرکز عمومیدن
روح آلدقلى ثابتدر ، بو هیئت ال کدرن ، ال بارز
تایلر بله شخصنده جمع ایدن ، عرض ایدن بر فرد
آرتمی دارالفنونه قله بیلمی؟ قالیسه اغیاره ، اجانبه
قارشى ملتیزى بوسبون لکله ، اوزمان بختی دیرلرک :
ایشه تورک بونون اوجانیلر ده مشتر کدرلر ، چونکه
اوفقیجه لک موجدلری حالا باشلرند طاشیور ،
دارالفنونلرینک کرسی تدریس لرنده طوتیورلر .

بواساس بر طرفه دورسون ، معادرت نظارتی جدأ
حالا بر بخران عرفان ایچنده ، کثیف بردنقا و وقت
احتراسیله آلوده ، حالا شکری بک زماننده کوردیکیز
او محیط مسموم اولی که فرق بیلق ضیا اسمنه عالمه
قارشى صیقلمدان کورک آب دینه بر مسخره لاق علاوه

خدمت لری ایش ، فقط محضاً حریت فکری سته ، اجتهاد
احرارانه سته ، منی او آلاق مستبدلرک حسابیز
عداوتنه اوغرامش ،

بلا لیس یشبهه بلا
عداوة غیر ذی حسب و دین

اوسا شقه ایله ده سسته لجه سوروندکن صوکره
سفات ایچنده ارتحال ایش بر استادک ضیاعندن
بخت ایتمک شوبله دورسون ، خبر و فاتی بیه یازامدیکیز ،
اوسالخورده اقدام ، داها دوغریسی اوبکنمه دیکیز
جلال نوری اولماسه بیدی خلق بوقارا خبری ده
آله مایه جقدی . خلاصه ، کنج افندیله دارالماسکیز ،
سز اوبادردن بک نیز چیقاندن دکلسکر ، معذور
ایدیکیز ، مجبور ایدیکیز ، اوجنلر باشقه ، لکن حقیقته ده :
بو تون شو نازی بکارک نه وارسه اورتاقده صای
حسب ، نسب ، شرف ، شطفه ، اویون ، وکون ، فوناق ، سرای
زمره سته ، ولو صف نعالده اولسون ، کبرلر داسکر ،
شمدی داها آغر هتا بلر معروض قالمق ایچون
سکیزی بر ایکی پرده ایندیرسه کز فنا اولماز ،
ینه آرا صیره حریت فکریه کزدن ، قناعت وجدل .
نیه کزدن ، منق و مثبت مساعیکزدن بحث ایدیکیز ،
بأس بوق ، لکن یوکسک سسله دکل ، آلتدن آتله ،
یارم یامالاق ، سزه اومر فتاری ده بز اوکره ته بک
دکازیا .

ضیا کورک آیدن داها زیاده مظلون ، مهم ،
بوسفر فکریز ، عرفانیز ، لکن الی قانلی ، جرم
مشهود حالنده طوتوش بر جانی بهالین شاکر
دکلی؟ حکومتک فیریل فیریل آردانی ، عالمک تلعب
ایتدیکی او حریت بیه بوکونه قادر دارالفنونیزک
بررکن بنامیدر ، طبفا کولته سنک ممتاز بر مدرسیدر ،
معاشی آلیوز ، آلدیریور ، امید ایدر که یاقینده سیاحتدن
عودت ایدرک تدریساتنه یکیدن باشلر ، ارضرو مده یایدینی
عملیاندن استدلالرینه کوره بعضی تشریح نظریه لری
اورتایه قویار . یا وحاسی عادل افندی ، مرکز عمومینک
قاو کهایسی ، معروف ادرنه والیسی ، او آتی ،
شانلی مجلس مبعوثان رئیسى حالا حقوق فاکولته سنک
برخواجه والا یاهسیدر ، لکن معظمت امور دولته
بنه ده مشغول اولدینی ایچون درس لرنه کله من ، وکیل
بولار ، معاشلری منتظماً آتی حیثنده هیچ قصور اتمز .
کوپرلی ، یا قبلی زاده فواد بک کی تشکیلات
مخصوصه ده فی چتر حاضر لاق ، تهجیر قیعه لری
فن داتر سنده اداره ایلمک کی برناصیه فی قارار ایتیر
خدمت لره ، نه سائقه ایله اولورسه اولسون ، بولونش
اواره لک بردارالفنونه تدریساته حقری ، صلاحیت لری
قالیری ، بنامه یز .

بیلدیکیز شودر که شاید حکومت ، معارف نظارت
بو مؤسسه ملیه منی شو لکلی مخلوق لردن بر آن اول
تمیزله منسه ، شمدی به قادر اولدینی کی دار .
الفنونیزک مدرس لری بکلر ، افندیلر بوبله آغر

مظنونلرله ، مهملرله رفاقت تدریسی فی ، بوقار
آرقاداشلغی ، قاروشلکنی حالا قبول بولورسه
تورکلیک بر درجه داها یازیق اولمازی؟ بکره جهان
مدینت قومیتیزک بو محیط ایله اوله بو یوک برناصیه
اولمادیفته قناعت کتیرسین ، مکره آرق بولمت
کدسته کلسین ده بوناق لری کیدره بیلدک قدری
اکتساب ایله سین ، مرامنه ، آمانه توافق بولر بویه
اجرائیه به مالک اولسون .
مع مافیه شو حقیقی ده نظر هیرتدن اوراق
طلوتاملی بز که اوجانیلردن ، اوجانیلردن مشتکی یال
بز تورک لر دکاز . بلکه بز بوبله احوال ، مهاله
مساعه ایدرز ، نهایت ، معتادیزدر ، اوجانرک
عدم عدالتی قوی ، قلیجلی کسکین ، حکمدلی
منتقددر ، یاقینده کوروز که بوبله دارالفنون کسیرلند ،
هر حاله رنما ، حال تمیل ایتمک یلته ندیکیز مظلونلری
یا قالارلر ، مهیب محکمه لره سورورکلر ، قورقون
جزالره چار یارلر . ایش بیه او عاقبه واربر ، عدل
و حق بری بولور ، بز اسکه ندیکیزله قلیرز ، نه اولورسه
بیه زوالی تورک لره ، طالعیز تورک لره اولور .

برقاعده در بوجوادانه
نه ایام ایله ، نه احکام ایله دکیشیر؟ بوبله دییه چکر؟
علی کمال

دارالفنون

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 550

دارالفنون، دارالفنون دیپورز، نجیاردارالفنون
واری؟ فی الحقیقه زینب خانم قونانی کی آرزو، چوق
مختم بر بنا وار، او بناده مدرس لر وار، طلبه وار،
طالبات وار، مختلف فاکولته لر وار، حتی تدریسات
وار، روایت کوره، مختلط تدریسات بیله وار.

اگرچه کورمه دک اما صوابدر دیرلر

فقط نه اولورسه اولسون، نه صورارز، نجیاردارالفنون
واری؟ بو سوؤاله تصدیق ایله جواب
ویرمک ایچون جهان قادر حسن یتیمزه رهنماً مترددز.
خواجهریمز، مدیرلریمز چالیشورلر، طلبه مریخصوصیله
طلبه لریمز اولنره بیرو اولقده بک قصور ایتمورلر.
معارف ناظرلریمز چالیبور، تنسیقندن، اصلاحندن،
اکالندن کری قالیبورلر. بینه دارالفنون دارالفنون
دکلمسه، دارالفنون اولامیورسه قیامت کیمدیر؟
سمورکورک اولسه کیسه تک کیمک ایسته مدیکی قیامت
کیسه بوکله بیلیز؟ مطلق بویه بری لازمه اوچارده
اولسه اولسه امرالله افندی مرحوم اوله بیلیز. امرالله
افندی که بر علامه ایدی، فقط بر زمان فاضل احمد
کی اعزّه اولادک لسانه دوشمشدی.

اوله سرمستمکه ادراک ایتمز دنیا نهدر؟

من کیم؟ ناظر اولان کیمدیر؟ بو بر آینه در؟

دیه مجوله هدف اولمشدی، چونکه نظریات علمیه
بوغولدی ایچون تطبیقات ایله مشغول اولامازدی.
تقرعات امرورده، هله بویه دقیق، لکن حیاتی مسئله لره
عادتاً کندی غائب ایدردی. مثلاً بر محیط معارف
باشدن باشه یازایلمک اقتدارینه مالک ایدی. فقط
الف حرفته بر قاج جلد حصر ایدرسه. از اترك هیچ
بر زمان بتمه به جکفی، او طول املاک حشره قادر
سوره جکی حساب ایدمزدی، کتابته ماهر، جزئیاتده
قاصر ایدی. دیک، بودارالفنون نقصانی ده اوزواللی
ناظریمزه بوکله بیلیز. باخصوص امرالله افندی تک
معارفه بر طوبی آغاجی سیاسی واردی. دارالفنون تک
چکدکاری ده هب بویاسیست بوزندندر. معلومدرکه بو
جنت آغاجی، بوسرور اشجار فیض و طراوت اعتباریله
آشاقیدن بو قاری جیمماز، بو قاریدن اشاعی اینر.
محیط معارف مؤانته کورده مملکتیمزده معاف اوله
انتشار ایتک لازمدر. ایلمک او بجه دارالفنونیمز، صوکره
دارالمعلمینز، دارالمعلمینز، داهاصوکره مسلمانلریمز،
اعدادیلریمز، نهایت رشیدیلریمز، ابتدایلریمز اولور.
ملک معززیمز چوق چکمه دن بر کاشن معارف کسبیلر.
آشاقیدن بو قاری چیقق نه زحمتیلر، کوچدر، بعضاً
عصر لرجه جدرله، غیرتله محتاجنر، فقط بو قاریدن
آشاعی ایتک نسبه داهای قولایدنر. بر قاج سنه ده
اوله بیلیز.

خیالده، نظریاتده پارلاق برسیاسته اوزماندن بری
کوردرک، تطبیقاتده مان مان بر افلاس ایله بیتدی،
یا بیتک اوزرهدر: سلطانیلردن، اعدادیلردن اول
دارالمعلمینی، دارالمعلمانی، دارالفنون دوشوندرک،
اولنری ده رشیدیلره، ابتدایلره تقدیم ایلمدرک.
منطق و معرفتک عکسنه بوردیک.. شمدی معارفزده
طرف وار، مظر و فووق؛ جسدوار، روح و فووق.. حقیقه
ابتدائی و رشدی کورمه مش طلبه بی سلطانیله، اعدادیلره
آیوروز، ناچار آیوروز، هیچ بو قاریدن ای بی سلطان
واعدادی مکتبلرینی پیترمه بیلری بیله بولسوق دارالفنون،
الذی یصلح الیوم و الغد و یصلح الیوم و الغد

کتابت، نظریات ادبیه درس لری او مقدر معلم لره
برابر برلرینه، مکتب سلطانی به نقل اولوندی. غلطه
سراینده سنه لردن بری خواجهریمز قالمش بوزلرجه طلبه به
فرید بک کی فوق العاده بر استاده، او کرسیده ناچیلر،
اگرملره بر خیر الحف بولوندی. دارالفنونزده اعدادی
درس لرندن قورنارلدی. دیکرجه تندن بالفرض تصوق،
سانسقریت و ساثره کی هنوز صرتمزه آغیر کان
تدریسات قالدیرلدی، فنون و حقوق فاکولته لریمزده
عین اصلاحاته توسل ایدلدی. مدرس لره کانجه: استاد
ادب جناب شهاب الدین بک لسان مکتبته فرانسجه دن
تورکجه به برجه درسی خفیندن آلدی. صوک عصر
ایچون تاریخ ادبیات مدرس لکنه تعیین قلدی. دیکر
فاکولته لره بینه بویه مصیب توجه لر اولدی.

دیک ایسته رزکه مدرس و تدریسات اعتباریله
دارالفنونجه بو محیطه کوره نه یایلمق لازم ایسه شو
صوک آیلرده یایلدی. بواجرا آت ایله برابر دارالفنون
حیاً دارالفنون اولمادی ایسه اوقصورک طوبی
آغاجندندر. وقتیله معارف سیاسی بیلدیلمز، کوردیکمز
حقیق آغاجلر کی کوکدن تعقیب ایدلسه ایدی،
یتشدرسه ایدی بوکونده دارالفنون اوزله دیکمز،
دیله دیکمز مرتبه ده اولوردی.

بو عصر تمدنه دارالفنون بر مملکت ایچون اک
میرم بر مؤسسه در، بر مؤسسه که او مملکتک یالکن
تدریساتنده دکل، هر درلو تجلیاتنده، اخلاقنده،
اطوارنده، سیاسیاتنده بیله تأثیر لرینی کوستر بر.
آسیرقائک بوتون رفیات فکریه و مدنیته سنه دارالفنونک
نه بو بوک خدمت لر ایفایتدیکنی کورریوروز. آورودده
انکتره دن، فرانسه به، خصوصیله آلمانیه قادر
بویه در: دارالفنون بر ملنک عادتاً معنوی نکمان
اقبالدر، سیاسی، فکری آتمدنأ تفصیلرینی تعقیب ایدر،
ازالیه چالیشیر، کالاتی آلفیشلار، آرتیرمه چابالار.
هیئت تشریعی تک فعلاً قدرته فکراً مهابتیله قارشی
کلر. دارالفنون اولایان بر ملنک جهان مدنیته هنوز
التحاق ایدمه مش کی صایلیز. مؤسسات سیاسییه
واقتصادیه وسائر تک جدال لرینی، غلیا لرینی دارالفنون
کالات علمیه سیله، زاهت روحیه سیله، حشمت معنویه سیله
عادتاً تعدیل و تهذیب ایلر.

دارالفنون بر عبادتکاهی آکدبرر، اوله یا،
تحصیلک عبادتدن فرق واری؟ بر مسجد، بر معبد
کیدلرده فکراً، سیاسی اجتماع فرق آرانماز. حریت،
اخلاق، عرفان آرانیر. استاد اولسون، شاگرد
اولسون دارالفنون ده دوام ایدنه ایسته دیگی مسلک
سیاسی بی تعقیب ایدم بیلیز. آنجاق عارف اولمی،
طالب علم و معرفت اولمی، او قودینی آکلامه ایدر.

رسولدن نه آیر مسجد رسوله کیدن؟
معانی نعمات بلالی آکلامادن!

علومه آشنا، میبال، حتی واقف اولمایانلرده
دارالفنوندن نه ذوق، نه فیض ایدینه بیلیز؟ هیچ!
بو قدسیتنه بناء درکه دارالفنونک ارکانی، مداوملری
آرامنده سیاسی فرق آرانماز. مثلاً (پارس) دارالفنوننده
مدرس و ازدرکه قرال طرفداریدر. حکومت جمهورییه
او استادک قناعت سیاسی به حرمت ایلر، بو بوزدن
قیله بیله دوقونماز. بینه عین دارالفنونده مدرس
کوریلرکه اداره موجوده به اجتهاداً مخالفدر، فقط
فعالیته بینه بو مخالفندن هیچ برفرجه، هیچ برفرد،
هیچ برفوت اوکا حساب صوراما ز.
بویاضاحاتدن صوکره آکلاما زیمی که زده هنوز
دارالفنون بوق. بو بوک بر عزم الهه چالیشیرسه ق، یالکن

سوره جکی حساب ایدہ مزدی ، کیا تدم ماہر ، جزئیاتہ
قاصر ایدی . دیک ، بودار الفنون نقصاتی ده اوزواللی
ناظریمه یوکانه بیلیر . بخصوص امرالله افندیك
معارف برطوبی آغاجی سیاستی واردی . دارالفنونك
چكندكری ده هب بوساست بوزندندر . معلومدرکه بو
جنت آغاجی ، بوسرور اشجار فیض و طراوت اعتباریله
آشاغیدن یوقاری چیقماز ، یوقاریدن اشاعی اینر .
محیط معارف مؤاننه کورده مملکت مزده معاف اوله
انتشار ایتك لازمدر . ایلك اوکجه دارالفنون مزه صوکره
دارالمعلمینر ، دارالمعلمینر ، داهاصوکره سلطان بیلیرمز ،
اعداد بیلیرمز ، نهایت رشد بیلیرمز ، ابتدائیلر مز اولور .
ملك معزیمز چوق کچمدهن بر کاشن معارف کسبیلیر .
آشاغیدن یوقاری چیقماق نه زحمتلدر ، کوچدر ، بعضاً
عصر لرجه جهلدر ، غیر تلمه محتاجدر ، فقط یوقاریدن
آشاغی اینك نسبتاً داهای قولایددر . بر قاج سنه ده
اوله بیلیر .

خیالده ، نظریاتده پارلاق بر سیاست ده اوزماندن بری
کوردك ، تطبیقاتده مان مان بر افلاس ایله بیتدی ،
یا بیتك اوزره در : سلطان بیلردن ، اعداد بیلردن اول
دارالمعلمینی ، دارالمعلمانی ، دارالفنون دوشونديك ،
اولری ده رشد بیلر ، ابتدائیلر تقدیم ایله دك .
منطق و معرفتک عکسنه یوریدك .. شمعی معارف زده
ظرف وار ، مظهر بوق : جسدوار ، روح بوق .. حقیله
ابتدائی ورشدی کورمه مش طلبی سلطان بیلر ، اعداد بیلر
آلیورز ، ناچار آلیورز ، هیچ بوقدن ای بی . سلطانی
واعدادی مکتب لرینی بیتی ره نلری بیله بولسوق دارالفنون نه ،
بالخاصه ادبیات و فنون فاکولته لرینه قید ایدم چکمز ،
فقط بولامیورز . اوله یا ، فوج فوج مدرس لر یله ،
کونا کون درس لر یله قوس قوجه بر فاکولته بی بش آینی
طلبه ایله برافه حق دکازیای .
خلاصه ، دیگر تدریساتمز کی دارالفنونك زده
عاقی بویله کویکنندندر . او طوبی آغاجی سیاستندندر .
بو سیاست دکیشملی ، معارف آلت اوست ایدلمی که
دارالفنون مزده بحق دارالفنون اولسون .

مع مافیله بویله یا بیله دورسون ، بز موجودی
محافظه ، اصلاح ایتك وظیفه سیله مکلفز . سنك خارادن کهر
پیدا ایله ملی بز ، خارقلر وجوده کتیر ملی بز ، دارالفنون مز
دارالفنون یا ملی بز . بومؤسس مزده اک برنجی نقصان
نه در ؟ بالخاصه بعضی شبه لر مزده ، طلبه فعدانی ،
دکلی ؟! اکیال تحصیل ایتکمزین اوروبادن کری دوتن
کنجلر مز بر قاج سنه بونقصان مز تلافی ایدر لر . دارالفنون
مز آز ، چوق دولدر بر لر . فکراً ، علماً مترقی
اولدقلری ایچون بو کنجلر توریکه ده کی ضروری
نقصه لرینی چاپوق کیدر لر . صرفدن ادبیات له سان
مادرزاد لر یله بیلمور لر سه آز زمان ایچنده مکمل
اوکره نه بیلیر لر . اولر یله یچدکن ، کیتدکن صوکرده
آرتق جدی بر طرزده اصلاحنه چالیشه جهمز مکتب
سلطان بیلر مز دارالفنون مز یسه بیلیر لر .

طلبه سنك محذوری بویله جه بر طرف ایدلنجه
تدریسات و مدرس جهتی قالیر . کیم نه در سه دیسین ؟
تسبیقات اخیر دن صوکره ادبیات دن حقوقه دارالفنونك
تدریساتی ممکن اوله بیلدی درجه ده منطقی بر نظام ،
بر انتظام آلتنه آلتندی . مدرس لر ده اوکا کوره یته
حسن انتخاب اولوندی .. ادبیات فاکولته سنك درس لر ی
طلبه نك رتبه عرفانه ، احتیاجنه ، عین زمانده اصول
موضوعه یه کوره ترتیب ایدلدی . مثلاً قواعد ،

ارابه چاییلر ، طاری ایتدندر ، اریلرجه جهلدر .
هیت تشریح نك فعلاً قدرته فکراً مهابتیله قارش
کایر . دارالفنون اولایان بر ملك جهان مدنیه هنوز
التحاق ایدمه مش کی صابیلر . مؤسسات سیاسی
واقتصادیه وسائر نك جدال لرینی ، غلبا لرینی دارالفنون
کالات علمیله ، زراعت روحیه سیله ، حشمت معنویه سیله
طاماً تعدیل تهذیب ایلر .

دارالفنون بر عبادتکامی آکدیر بر ، اوله یا ،
تحصیلک عبادتدن فرق وارمی ؟ بر مسجدده ، بر معبد
کیدلر ده فکراً ، سیاستاً اجتهاد فرق آرا نماز . مزیت ،
اخلاق ، عرفان آرائیر . استاد اولسون ، شاگرد
اولسون دارالفنون ده دوام ایدنه ایسته دیکی مسلک
سیاسی تعقیب ایدم بیلیر . آتحاق عارف اولمی ،
طالب علم و معرفت اولمی ، او قودینی آکلامایدر .

رسولدن نه آتیر مسجد رسوله کیدن ؟
معانی نعمات بلالی آکلامادن !

علمه آشنا ، میال ، حتی واقف اولمایانلر ده
دارالفنوندن نه ذوق ، نه فیض ایدنه بیلیر لر ؟ هیچ !
بو قدسیته بناء درکه دارالفنونك ارکانی ، مداوم لر ی
آرا سنده سیاستاً فرق آرا نماز . مثلاً (پارس) دارالفنونده
مدرس واردر که قرال طرفدار ایدر . حکومت جمهوری
او استادک فعات سیاسی سه حرمت ایلر ، بوزدن
قبیله بیله دوقوناماز . ینه عین دارالفنونده مدرس
کور بیلر که اداره موجودیه اجتهاداً مخالفدر ، فقط
فعلیاته یچمین بو مخالفندن هیچ برفرقه ، هیچ برفرد ،
هیچ بر قوت اوکا حساب صور اماز ..

بویضا احاطدن صوکره آکلا شلامازی که بزده هنوز
دارالفنون بوق . بویوک بر عزم ایله چالیشیر سق ، یا لکز
مادیات مز ، ظروف مز دکل ، معنویات مز ، مظهر و فلر مز ی
نفس مز ده اصلاح ایدم بیلیر سه اک اولور . لکن هنوز
بوق . شاید اوزاقی ، یاقین بر کون اوسر تبه ایر سه ک
اک برنجی اندیشه مز دارالفنونك استقلال اولمی
کر کدر . بومهیچ موضوع ایچون دوشوندکلر مز ی
باشقه بر مقاله ده عرض ایدم چکمز .

علی کمال

دارالفنون مسئله سی

دارالفنون خاندان دولتی - صرف تعلیم و علم دشنلی - زوالی معارف بودجه سی - دارالفنون ملی و احتیاج دور - ملک مشهوره دارالفنون تاریخی سی - تنظیمات رجال اول دولتی و دولتی - بودجه دارالفنون - شمشیر نقصابانک کالی جازمی - حکومت دولتی و قیقلر - دارالفنون هیئت تریب این و قیقلر

بالکز معلومات ستورنده دکل ، خصوصی مصاحبه لر صدراستنده ده « دارالفنون » مسئله سته آکثریا ناس ایدیلیر : بعضیلری « محدود مقدارده طلبه سی اولان بر مؤسسه ایچون بیگلرجه لیرا صرف فضاه اولدیلر » ایلری سوره لر ، بعضیلری « دارالفنونک بر اثر حیات کوسترمه دیکندن » نیش ایدر ؛ کیسی ده « تدبیرات عالییه یوقدر فضاهیت و برمک دوشرو اولادیلر » ادنا ایدر دورور... هر حالده کال اسفاه اعتراف اتمه لرکه ، « بودجه صرف مسئله سی » موضوع بحث اولور اولاز هرکسک عقلمه اولاز « دارالفنون » کایر . حال بوکه بو ، غیر شعوری بر « علم دشنلی » نیدن باشقا برنی دکدر . عمومی بودجه نیک بکرمیده برندن دون بر معارف بودجه سابه بکرمیجی عصرده باشماق قابل اولادیلر ، بوله بر غریبه حتی حیسانده بیه تصادف ایدیلر بجهتی حکومت آداملر بیلمه نهمان آسلا بجهلر ! « تصرف » موضوع بحث اولنجه در حال معارف بودجه سی و دارالفنون دوشون مایه جیلر ، بوجهتاری بر آرز دوشونه لر ، بر آرزاقا ملکک بودجه لر نده معارفک موقعی نظر اعتباره آله لر ، امینکه بو یاکاش دوشونجه لر دن در حال فراغت ایدرلر .

اولدیلر و باقان دولتیله قدر هر دولتی متعدد دارالفنونلر مالک اولدیلر چی اوزون اوزون آکلتلی عیندر . اون طلوژیعی عصر تاریخی بر آرزیلر بر آدم ، دارالفنونک « موجودیت ملیه » ایله توأم بر مؤسسه اولدیلر ایچه آکلمشدر . عقلی باشنده و آروپا مدنیتنه واقف هیچ بر کیسه یوقدرکه بوک عدم لزومه ذاهب اولسون . یونانستانک از میره آفاق یاسار باصاژ در حال بر دارالفنون تأسیسنه قیام ایتدی و حتی استانبول ایچون ده بوله بر تصوره بولونما سی ، اک آکلا مایانلری بیله بو مسئله نیک سیاسی و ملی معناسی خفته تنویر ایدیلیر . بو احوال قارشیشنده ای گونو تأسیس انجمن اولان دارالفنونو بیتمق دکال الملکس قوتلندیرمک ، تعالی و تکمیله چالیشمق ، علم و عرفان ساحه سنده هیچ اولازسه باقان قوملورلر دن کرمی قانامه غیرت اتمک ، حکومت رجال ایچون بر بوک بر بورچدر .

ملکتنده ابتدائی و تالی تحصیل هنوز لایقیا همه ایدمه دیک حالده بر دارالفنونک وجودی منتظر بولانلر ، دارالفنونک تاریخی تأسیسی بیلمه یازدر . تنظیمات رجال آروپا مدنیتی ملکته صوفوق ایچون داها اوزمان بر دارالفنون یانجه چالیشماق و حتی ۱۲۶۲ ده شمشیرکی عدلیه بنامسک انشاینه بو مقصدله باشلاملاردی .

بو بنا ۱۲۷۹ ده ییتدی . فقط دارالفنون خاندان قونلا تلامادی . ایلك دارالفنون مدیری اولان خواجه تحسین اتندی ، ایلك تدبیرسناه ۱۲۷۹ چچینک ۲۲ سنده کندی اولنده سرایت درسلر صورتنده باشلامشدی . بو درسخانه لر ۱۲۸۱ ده عتیق علی باشا جامی قارشیشنده نوری اتندی قونانجه قالدیلر بده براه سکر قوناق یانلی .

اون زمانه قدر ابتدائی و تالی تحصیل آرز چوق تعیم انجمن ، حتی بر چوق عالی مسلک مکتبلری آچیلمشدی . طب و حقوقی مکتبلری اسه ای زماندن بری موجود بولونیوردی . ایشته ۳۱۶ علوم شرعیه ، ادبیه ، ریاضیه و طبیعی اولوق اوزره اوج شهنشه ترکب ایدن ایلك دارالفنون ، حقیقت حالده بر دارالفنون قاربتاوری بیله دکادی . بو حال اطلاق ، ضرورتینه قدر دوام ایتدی . مشروطیت دوره سنده ده متادی سیاست کورولورلی دارالفنون جیدی صورتنده اصلاحه مانع اولدی . نهایت ۱۳۲۲ - ۳۳ سنه درسیه سندن باشلا بیره ق دارالفنونی حیانتده متادی بر تحول یوزکوستردی . مختلف مدرسه لرک و یا خاصه ادبیات مدرسه سنک روسی ، تفکیلی کیشمک باشلادی ؛ وساطت

ماده نیک آرز چوق اکاله چالیشیلدی ؛ وثبایت « ۳۳۵ تشرین اول » نظامنامه سیله ، دارالفنون علماً مختار عصری بر مؤسسه علمی حالی آلدی . بو ایضاحاتدن مقصدمن ، دارالفنونک دور ییتیدن بری عین حالده قانادیلر ، تعالی و تکمیل یولنده متادی ایلرله مکه چالیشدی کوسترمکدر . معمایه یوقدر ترقیه اکفا اتمک و موجود قسورلری اکاله چالیشماق ، هر حالده دوشرو بر حرکت ساینلاماز . ایشته یوقدره نظر دن دارالفنونک آوزیاده کیرله همیار اولایلمه سی ایچون ، حکو منجه خصوصات آفته نیک تأمین اقتضا ایدر :

اولا : دارالفنونک شخصیت مایه و حقوقی سی اولاید . معارف بودجه سته ملحق قیبر بر بودجه ایله دارالفنون اولماز . دارالفنون بر عرل قبول ایدیه بیله ملی و وارداتی سر بیسته صرف اتمه لر در . حکومت آیریمه اوقاف بودجه سندن هیچ اولمازه سنوی الی آتمش بیک ابراتی بر مینده دارالفنونه تخصیص ایتیلیر .

ثانیاً : معارف بودجه سنک عمومی دولت بودجه سنده بک اهمیتیز بر موقع طوته سی ، دارالفنونه مایه دن بک آرز تخصیصات و بر یلمه سی انتاج ایدیلیر . بو تخصیصات اهمیتیز بر صورتده تزیید ایدیلر بجه دارالفنونک مرتبه مطلوبه ده سرعته تکمیل قابل دکادر .

ایشته کورولورکه بو ایکی اساس نقطه نیک تأمین دوشورون دوشرویه حکومتنه عائددر . اگر حکومت بومل احتیاجی نظر اعتباره آوب تطمین و تأمین ایدرسه ، اووقت دارالفنونده برطاقم وظیفه لر ترتیب ایدر :

اولا : هیئت تدبیریه نیک ماده و معنی صرفه و مستقل بر صورتده علمه حصر حیات اتمه لر چی تأمین چالیشمق . حقیق بر دارالفنون خواجه سی ، حقیق بر علم ادبی ، عین زمانده مأموره مبعوث ، غرضی ، اعیان ، تجار ، قومسیوخی اولماز . علم حیاتی اوزون ، مشغولی ، یورویجیلر . حقیق بر عالم هر کون بدی سکر ساعت کتبخانه ده ، لاپور اوارده عشق و حرصه چالیشمه جیوردر . بزده بوکون بوله یانق قابل اولادیلر ایچون مدرسلرلر اور یاده ک غلار درجه سه یوکله . میورلر . چونکه بالکز علمه حصر حیات ایتسه لر آچ قالدیلر . ایشته دارالفنون ابتدا خواجه لرک بو احتیاجی - اسقری و متواضع بر شکاده - تأمیندن صوکر ، اولنلر دن بالکز « مدرس » قالدیلر . طلب اتمه لدر ، اووقت دارالفنونده طبی بر تصفی باپیش اولور ؛ اورده صرف علم عشقیه چالیشمق آدلر قالدیلر .

ثانیاً : کتبخانه و لاپور اولورلی اصلاح و اکال اتمه لدر . نیش آتی سنه اول بر جلد کتانی بیله بولونما یان دارالفنونک بوکون الی آتمش بیک جلدک بر کتبخانه سی و ارسه ده ، بواصلا احتیاجه کافی دکادر . بنسآ علیه بو خصوصه ده مهم فداکارلر اجرایی لازیدر .

ثالثاً : مدرسلرک متادی تحریات و تدقیقانه بولونلر چی دائمی نشریات اجرا اتمه لر چی هر صورتله تشویق و تأمین اتمه لدر . کابوکه بوکون بیک نورلو فداکارلرله قانلار چی تدقیقانه بولونما یان بیله اولورلی نشر ایدمه مکه حکومه لدر . بوکوی نشریات یاز و ایشاره قارش دارالفنونک حیاتی کوستره چک باشلیجه دیلدر ؛ دارالفنونک باشلیجه وظیفه سیدر . مایه نظاری ، بودجه نیک بوک مضایقه ل و قنده بیله ، بواش ایچون سنوی نیش اون بیک لیرا تخصیصندن چکینه ملیدر .

رابعاً : مستقل مدرسلرک بتیشمه سی ایچون شیمدین تدابیر لازمه یه توسل اتمه لدر . ایشته یونون ایضاحات کوستریورکه دارالفنون بوکون بر چوق نقصانلرله معلولدر . دارالفنون هیئت یونفصائلری و اولنلرک چارقاله سی هرکدن داها ای مدرکدر . انجمنی بوک ایچون یوقدره عرض ایتدی کیمز مادی جهنلرک حکومت سنجه نظر اعتباره آتمای برنیجی شرطلر . دارالفنونک تعالی و تکمیل ایچون بوندن باشقه بر یول یوقدر .

کوسریلی زاده محمد فراد
دارالفنون تورک ادبیاتی تاریخی مدرسی

استانبول دارالفنون قلوبی

ایشیزلک براتہ قاری - بیتر
(ذاکبت) ک آقرہ زیاری

(بوسفور) دن : استانبول (اونبوہ رسیتی
قلوب دارالفنون قلوبی) یکی دورہ سنک رسم
اقتتاحی چهارشنبه کونی لوندزه اونلنده کی یکی
دائرہ سنده بر ضیافتله اجرا ایتشدور . اجتماعده
انکلیز ، فرانسه ، آمریکان و برلی ذواتدن ۶۰
قدر اعضا موجوددی . اولتک استراحت و طعام
صالونلری اداره ایله خصوصی بر صورتده
گوروشولرک قلوب امرینه و برلشدی .

کاتب موسیو (ویلیام ف . بریستول) یکی
سنه ایچون مختلف قومسیون وقومیتلرک صورت
ترکیبی ایضاح ایله مشدر . رئیس بروفیسور
(ت . پرادلی) فلوک مساعیسی پروگرامنه
توفیق ایله حیات اجتماعی اساساتی اصلاح و اعلا
لرومی بیان ایتشدور .

رئیس موسیو ایله ، قومسیون رئیس موسیو
(سنه زهر) فی مختلف جماعات ایچون سیار برکتبخانه تک
اهدائی حفته کی پروژه سی مطالعه به دعوت یله مشدر .
هرهاتک بر طرندن هدیه ایله تک کتابلر
ممنونیتله قبول اولونه حقدور .

شهرک مناظر تاریخیه و لطافت طبیعیه سی محافظه
ایچون چالیشیق وزره تمین ایلمن بروفیسور
(توغار فیشور) بومنابع طبیعیه دن استفاده اصوللری
حفته یایمش اولدینی بعض تنعانه دائر معلومات
برمهدور . موسیو ایله دیشدرکه قومسیون بالخاصه
استانبولده کی یانفین محللرنده اعمارانه صورت عضو .
صده حصراعتنا ایله استانبولک تاریخی خزینهلرینی
هرکه طانتدیرمق و تقدیر ایتدیرمک غایه سی
تعظیم ایله حکدور .

مختلف جماعات آراسنده حسن وفاق حیاتی
انکشاف ایتدیرمکله مکلف قومسیونلرک رئیس
(روبرت قولهژ) مدیری دوکتور (کوتس)
بعض نافع تلقینات درمیان ایله مشدر .

بوغاز ایچی سسوحلی بونجه بر جاده انشاسی
وایشیزلک بحرانه مانع اولیق اوزره برایش
بودی تاسیسی موضوع بحث اولشدور . (روبرت
قولهژ) صنایع فاکولته سی رئیس بروفیسور
(لین سیویو) بعض توجهنامه لر او قومشدور .

آمریکان معاونت قومیتیه سی مدیری میستر
(ژاکبت) اخیراً (آقره) به اولان زیاری
حفته معلومات برمشدر . بعدہ الیوم (تله مسن) ده
بر آلائی قوماندائی اولان فلوک رئیس فخری
میر آلائی (بول آزان) تک تبریک مکتوبی او قومشدور .
تحصیل عالی تصدیقنامه سی حائز ذوات قلوبه
اعضا اوله رقی قید ایله یایلرلو . مراجعتلر ،
بلک اوغلنده قبرستان سوغاغنده ۴۰ نومروده کاتب
موسیو (م . و . ف . بریستول) یایلمالیدور .

حقوق محلی

کرمی امر سان

حضر بر عنقه : دواترک حق صاحب و فراغتی بوق - حقسز دعوالر محکمه نرده سوکنه قدر
تعیب ایدیلور - منفعت نرده ؟ حریه نظارتک مصیب بر تاسیس - هیئت صاحبیه حرینه
تعمیرتار تأمین ابتدایی ؟ دیگر داتر نرده بواصول تشمیل اولملی - فقط ایش بونکلده بتمز -
حق فراغت و صلح و برلی - اعلاملر طرفین ایچون بر قانوندر - عرفاً احکامه ایجرامی لازم

برساحده قله جندر . کندی حقوق و منافعی بلک
دواتر حکومتدن زیاده محافظه ساعی و خراشکر
اولان خصوصی شرکتلر بیله ، بحق فراغت و صلحی
استعمالده محذور کورمه مکده ایکن ، دواتر سیه به
صلاحیت مذکور تک و برله سی بر چوق قاطنلردن
حضر بر عنقه در .

محترم بر مخاطبک سؤله نیهه برجه الله جبار
و ربوب تردخی ازاله چاپشه بقر : « محکمه دخی
صادر اولان و احکام قانونیه داتر مننده کسب قطعی
ایدن بر اعلام ، طرفین ایچون بر قانوندر . »
بومتارفه ای اساس ایخاز ایتمک کیمزک حکمت
واز : بواوصافی حاز اولان اعلاملرک مندرجانی
اودرجه وجوب اجرایی نکرده بوقطه ایچون
هیچ تفسیر و استنباط مساع بوقدر ؛ اوله اوله ،
اعلامده حق قره تک مهیت مناسنه مین ، اجراه
مأمور اولان مقام ، اعلامی و برن محکمه دن استنباط
ماده ایده بیلر ؛ بوقه مندرجانی حرفاً اجراندن
امتناع و ماهیت اعلامی جزئی بر صورتده بیله تبدیل
قطعیاً جائز دکادر . بوقی بر مثال الله توضیح ایدهلم
بر مبلک آلتون اوله رق تحصیلده داتر و برین و کسب
قطعی ایدن بر اعلام بر ای نغیزه اجرا داره سنه
تودیع ایده بیلر ، اجرا مأموری ، بوقطه دردد
ایده رک و تلال ؛ آلتونک تداول ایتمسنه و هر دلو
دوینک اوراق قدیمه الله تأدیسه بجزوری بولمسه
وا کثرت محاکمه صادر اولان فر اولر دخی اوراق
قدیمه الله تأدیسه دخی اسم ایتمکده اولسنه مین ،
« آلتون اوله رق » قدیمه کیمی اولیه سنه کندی
کننده حکم و بواستناد ذاتیسی از اعلامی اجرا
صره سنده تطبیق ایتمه بجه کیمی اجرا ریاضتی دخی
بوولمه کیم اجنباده کوره تنفیذ اعلام خصوصنه
اسر و بر سر . بواصلحتک اجرا مأموری و ازیسنده
موجود اولدینی تصور ایتمک ، کسب قطعی ایتمس
و طرفین ایچون قانون حالی آلمش اولان بر اعلاملرک
اجتهاد و تفسیره کوره قابل تغییر و تبدیل اولدینی قبول
دیتمک اولورکه بود . اعلاملرک ماهیت مستقره سی ازاله
و اسر فضاک حکمت قدیمه خلل ارات ایدر . محترم
مخاطبم این اولسون : دواتر اجراییه من ، بوقطه تک
اهمیت عظیمه سی تقدیرده و بوبله بر حاضنه قارشوسنده
حکم اعلاملرک حرفاً اجراننده ذره قدر ترد
کوستنزلر ، آلتونک غیر متداول و مقود اولمی
حسیله هینا آلتون تحصیلده لایکان بولمده نندن ،
بوبله بر وضعیت قارشوسنده اجرا داتر لری فصل
حرکت ایتملی ؟ سؤله جوازه شودر : دیون هر دلو
محکوم به مبالغ ، تلبیله و مقابلی الله تسویه و تحویل
اولنور قاصده سی وارد . ایتمه بوقاعده توفیقاً
آلتون اوله رق تحصیلده حکم اولان مبالغه - اعلامده
صراحت بوسه - حین اسراده اوراق قدیمه الله اولان
مقابل میلی مقداری صورنده تحصیل اولنمی لازمدر .
بوقه بشیوز آلتون مقابل بشیوز عدد اوراق قدیمه
تحویل الله محکوم نه و بر بیلر سه اعلاملرک حکمت
آسریی قالا .

بزه ، حقوق حکومتی ، منافع خزینتی صیانت
عنقه سی ، بضا یا لکنز افرادک دکل ، باذات حکومت
و خزینتکده ضررینی موجب اوله حق درجه بی بولور .
بوستون نرده ، هانی حقوق و منافعه مقم و دها
زیاده اعتباره شایان اولدینی ، فردیتلر الله دواتر
رسمیه آرمه سنده ، حقوق قطعه سندن نه کیمی احواله
فرق کوزده لک لازم کلدینکی ایضاح ایتمک تکدر .
یا لکنز استحصالی حق ایچون هر ایلی حضرتک نظر
قانون و حضور حاکمه هیچ بر فرق اولدینی قید ایله
اکتفا ایدهلم .

افراد الله دواتر رسمیه آرمه سنده تحت ایدن
اختلافات حقوقیه تمیق اولونور کورونورکه « حق » ،
یا تمایله و یا خود قسماً بر طرفه راجندر . بر داتر
رسمیه تک ، تمامیه محلی اولان دواتر سی سوکنه قدر
تعیب و احقاق حق مننده قانونک و بر دینی صلاحیتلری
استعمال ایتمی قدر علوه بری بر حرکت اوله ماز . حقوق
خزینت و منافع حکومتک صیانت عنقه سی بوجود داخنده
محافظه ایله بجه اولورسه ، کیمسه ک ردیه بی بوقدر .
بقطعه سی و یا بستیون ادعا سنده حفصلی آتکار اولان
بر نظارت و یاد اتر تک - مضامنه بی بوز ماق ایچون
محکمه لره مراجعت ، نامق بره قضا ساعه سی اشغال
و علاقه دار اولان افرادی تعذیب دیتمکدر . بونک
اقتصادی و اجتماعی نه بیوک محذور لری اولدینی هر کس
قولایله تقدیر ایده بیلر : اوله ای ! رسمی بزدانه
قارشو تمهاده کوریمه جک اولان ناجر ، متوالی مبالغت
ایتمسندیه جیه حق بر اختلاف محلی اوله رق اودا اتر تک
علیمده آنجی بر چوق صرف و اوزون اوزون محاکمه
و اعلاملرک فصل اولمه سنه انتظاردن باشنه چاره بولمسه
قناعت کتیریمه ، البته احتیاطی داورانیر بواحتیالی حساب
قانار ، و خط هر کتیر بوضیته کوره تمین ایدر . حا بونک
بوبله بر اختلاف ظهورنده ، علاقه دار اولان داتر ،
حفصللری آکلیمه ، ادعا سندن قولایله و ازیچکسه ،
سنه بستیون دکشیر و اوتانر داتر ب قارشو دها
زیاده سیرک و اطلشان الله اضمای تمهاده رفیت
کوستر برک حقوق خزینت آنجی بوضورنده بحق صیانت
ایده بیلر .

بزه بومکنسی ؟ مع التأسف خار ! چونکه ،
حقوق خزینتی صیانت عنقه سی ایجاب ایتمدن اولمی
اوزره دواتر رسمیه تک - تمامیه حفصللر قناعت
حاصل اولان دواتر بیله - حق فراغت و صلحی
بوقدر . هر اختلاف ایچون محکمه کیمه کید بجه ،
اسر فضاک بتون درجات و صفاتی تعیب ایده بیلر .
سنه لجه وقت بچیرک کدن هر درجه محکمه ده اودا اتر تک
حفصللی قانوناً تحقق ایتمکدن سوکره ، نتیجه ده
بیوک بکونلره باغ اولان ضرر و زیان و مصارف
حاکمه الله اودا اتر تک محکومنه داتر جلد
تشکیل ایده بجه قدر اوزون اعلاملرک فر اولر
و بر بیلرک و صابت ، علاقه دار اولان تمهده کیم (بضا ده
بودر ده جدال طر فنده وفات ابتدایی و اقصیر) و یا
وزمه سنک محلی اولدینی کسب قطعی ایتمدن بواعلاملر
ایله آکلاسه بجه ! بواش دوندور بجهی و مزاج
دیدنلرک وجوده کتیدی نتیجه بولمسه باقم :
نظارت و یاد اتره بر چوق مصرفه محکوم ،
بباید ، استیفاف و تمیز محکمه لری بوحسن دهوان
تدقیق ایچون صرف استکار لری بوش ایتمکدن منأر

